

KLASİK YUNAN MİTOLOJİSİ

Şefik Can

YAYIN NU: 896
KÜLTÜR SERİSİ: 470

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 16267

ISBN: 978-975-437-858-0

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

1.-9. BASIM: 1970-2009 İnkılâp
10. Basım: 2011, Ötüken
19. BASIM

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Kapak Tasarımı: Zafer Yılmaz

Dizgi-Tertip: Ötüken

Kapak Baskısı: Pelikan Basım

Baskı: İmak Ofset Basım Yayın San. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika Numarası: 45523 Tel: (0212) 444 62 18

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik
çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı
yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez,
çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	9
Birinci Basımın Önsözü.....	17
<i>Mitoloji</i>	17
Mitler Nasıl Doğar?	18
<i>Yunan Theogonisi</i>	21
Evrenin Yaradılışı ve Tanrılarının Doğuşu.....	21
Uranos (Gök) ve Gaia (Yer).....	22
Kronos'un Saltanatı	23
Zeus'un Doğuşu.....	24
<i>İnsanın Yaradılışı</i>	26
İnsanlığın Dört Devri	29
İnsanlarla Tanrıların Bozuşması	31
İlk Kadının Yaratılması	31
Tufan – Deukalion ve Pyrrha	33
Büyük Tanrılar	34
<i>Olympos</i>	37

BÜYÜK TANRILAR

Zeus-Hera-Athena-Apollon-Artemis

Hermes-Ares-Aphrodite-Hestia-Hephaistos-

Poseidon-Demeter-Hades-Dionysos

<i>Zeus yahut Jüpiter</i>	43
Europa.....	48
Danae	50
Leda.....	51
Antiope	51
Ganymedes.....	53
Lykaon ve Kallisto.....	54
Philemon ve Baucis	55
Zeus İçin Yapılan Tapınaklar ve Heykeller	56
<i>Hera Yahut Junon</i>	58
Hera ve İksiyon	61
<i>Athena yahut Minerve</i>	64
<i>Lydialı Güzel Arakne'nin Örümcek Oluşu</i>	68
<i>Apollon yahut Phoebus</i>	71
Apollon'un Aşkları “Daphne” Adındaki Güzel Kızın Defne Oluşu	75
Hyakinthos Adındaki Güzel Delikanlının “Sümbül” Oluşu	77
“Phaeton” Miti	78
Asklepios ve Annesi Koronis	79
Heliotrope (Gün Çiçeği) Miti	80

Kyparissos (Selvi) Miti.....	80
Miletos (Milet) Şehrinin Kuruluşu	81
Apollon'un Sevdığı Aletler.....	81
Kral Midas'ın Kulaklarının Uzaması	82
<i>Apollon'un Görevleri</i>	84
İlham Perileri	84
Apollon'un Heykellerle Gösterilişi	85
<i>Artemis yahut Diana</i>	86
Niobe'nin Kaya Oluşu.....	87
Akteon'un Geyik Oluşu	89
Artemis'in Aşkları.....	89
Artemis'in Endymion'u Sevmesi	90
Meleagros'un Ölümü	91
<i>Hermes yahut Mercurius</i>	94
İnakhos'un Kızı İo.....	98
Hermes'in Görevleri.....	99
Hermes'in Çocukları	100
Keçi Ayaklı Pan	100
Pitys	102
Syrinks	102
Ekho ve Narkissos	103
<i>Ares yahut Mars</i>	106
Ares'in Oğlu Kyknos.....	107
Kallirrhoe	108
Ares'in Aşkı	109
<i>Aphrodite yahut Venüs</i>	112
Aphrodite'nin Doğuşu	113
Güzellik Yarışması.....	114
Aphrodite'nin Görevleri.....	116
Aphrodite ve Adonis	117
Aphrodite'nin Aşkları	118
Pygmalion	120
Hermaphrodite.....	121
<i>Eros yahut Amour</i>	123
Psykhe (Ruh) ile Eros (Aşk)	124
<i>Aphrodite ile ilgili efsanelerden: Hero ile Leandros</i>	128
<i>Aphrodite ile ilgili efsanelerden: Pyramos ve Thisbe</i>	134
<i>Bülbül - Kırlangıç – Taraklıkuş Efsanesi</i>	137
<i>Hestia yahut Vesta</i>	145
<i>Hephaistos yahut Vulcain</i>	147
Hephaistos'un Aşkları.....	149
Hephaistos'un İş Arkadaşları	151
<i>Poseidon yahut Neptüne</i>	153
Poseidon'un Evlenmesi.....	155

Anteos	158
Demeter yahut Ceres	161
Persephone'nin Kaçırılması	162
Hades yahut Plüton	171
Dionysos yahut Bacchus	177
İkarios'un Ölümü	180
Lykurgos ve Pentheus	182
Ariane yahut Ariadne	183
Dionysos ve Midas	186

BÜYÜK KAHRAMANLAR

Herakles-Theseus-Kadmos ve Oidipus-

Sisyphus, Glaukos-

Bellerophon-Perseus-Orpheus-

Argonaut'lar-Daidalos-İkaros

Herakles yahut Hercule	193
1- Neme Aslanı	196
2- Lerne Ejderinin Öldürülmesi	197
3- Tunç Ayaklı Dişi Geyik	198
4- Erymanthos Dağının Yabandomuzu	198
5- Stymphalos Kuşları	199
6- Girit Boğası	199
7- Augias'ın Ahırları	200
8- Diomedes'in Atları	200
9- Amazonların Yenilmesi	200
10- Geryaneus'un Öldürülmesi	201
11- Hesperid'ler Bahçelerinin Altın Elması	202
12- Kerberos'un Getirilmesi	204
Herakles'in Karakteri ve Kişiliği	209
Theseus	214
Theseus'un Minotauros'u Yenmesi	217
Kadmos ve Oidipus	224
Oidipus Efsanesi	228
Sisyphus, Glaukos, Bellerophon	233
At Âşkı Glaukos	235
Perseus	239
Argonaut'lar	246
Daidalos ve İkaros	255
Orpheus	258
Glaukos ile Skylla	261
Keyks ile Halkyone	265
Kendini Yiyen Erysikhton	268
Kreusa ile İon	272

<i>Otos ile Ephialtes</i>	276
<i>Arethusa ile Alpheios</i>	278
<i>Eos ile Tithonos</i>	281
<i>Pomona ile Vertumnus</i>	284

TROİA SAVAŞI KAHRAMANLARI

Paris-Menelaos-Agamemnon-Akhilleus
Patroklos-Hektor-Aias-Philoktetes-Pandaros
Nestor-Diomedes-Rhesos-Bianor-Antiphus
İsos-Eurpylos-Odysseus-Aineias

<i>Paris'in Helena'yı Kaçırması</i>	289
<i>Akhilleus'un Öfkesi</i>	296
<i>Paris ile Menelaos'un Vuruşması</i>	302
<i>Akhilleus'a Gönderilen Elçi</i>	309
<i>Troia Surlarına Hücum</i>	314
<i>Patroklos'un Ölümü</i>	320
<i>Akhilleus'un Agamemnon'la Barışması</i>	323
<i>Akhilleus'un Savaşa Katılması</i>	327
<i>Hektor'un Ölümü</i>	330
<i>Patroklos ile Hektor'un Cenaze Törenleri</i>	335
<i>Amazonlar'ın Troia'lılara Yardıma Gelişi</i>	339
<i>Akhilleus'un Ölümü</i>	342
<i>Aias'ın Çıldırması ve Kendini Öldürmesi</i>	345
<i>Philoktetes, Paris, Oinone</i>	348
<i>Troia Atı ve İlion Kalesinin Düşmesi</i>	353
<i>Yunanistan'a Dönüş</i>	362
<i>Agamemnon ve Orestes</i>	365
<i>Odysseus ve Polyphemos</i>	372
<i>Odysseus, Aiolos, Laistryonlar ve Kirke</i>	378
<i>Odysseus, Sirenler ve Güneş'in Sığırları</i>	386
<i>Odysseus – Kalypso - Nausikaa</i>	390
<i>Odysseus'un İthaka'ya Varışı ve Saraya Girişi</i>	398
<i>Penelope'yi İsteyen Adamların Öldürülmesi</i>	410
<i>Aineias'ın Başından Geçenler</i>	416
<i>Cehennemlere İniş</i>	424
 Sözlük	 429
Dizin	527
Kaynaklar	565

ÖNSÖZ

Klasik Yunan Mitolojisi'nin gördüğü rağbet ve ilgi, onun yeniden basılmasını sağladı. Bu ikinci baskıda, her mitoloji kitabında bulunan **Troia** harbi kahramanlarına, yurdumuzu ilgilendirdiği için daha fazla yer verildi. Birinci baskıda bulunmayan bazı mitler, hem sözlüğe, hem de kitaba eklendi. Ayrıca Robert Graves'in *Yunan Mitleri* adlı kitabında bulunan güzel bir harita da aynen alındı. Böylece *Klasik Yunan Mitolojisi* eksikliklerini nispeten gidererek ve hacmi biraz daha büyüterek, kültür seven sayın okuyucularının huzuruna yeniden çıkmış bulunmaktadır. Bunlardan başka, yurdumuzun turizm bakımından çok önemli olan ve birçok mitlerde adı geçen yerleri, tanrıların uğrağı olan dağları, altın kırıntıları sürükleyen¹ çayları, eski kentleri, kitabın sonuna konan özel bir indekste, bugünkü ve eski adlarıyla, alfabe sırasına konarak gösterildi. Böylece bu kitap yalnız edebiyat ve sanatseverleri değil, turistleri de ilgilendiren bir eser oldu. Tabii manzaraları ve tarihi ile dünyanın en güzel, en zengin turistik merkezi olan güzel yurdumuzu gezmek ve tarihî yerlerini öğrenmek isteyen herkesin işine yarayacaktır. Birinci baskının önsözünde yazdığımı tekrar edeyim: Her insan eseri gibi bu kitabın yine de birçok noksanları bulunabilir. Hatalarımı, yanıldığım yerleri gösterenlere teşekkür eder, onların minnettarı olurum.

Eserin birinci basılışından sonra, insanlığın yüzyıllar boyunca hayal ettiği bir olay görüldü. İnsanoğlu, ilk kez ay'a ayak bastı. Ay, güneşin kız kardeşi **Artemis**'dir. İnsanı, aya götüren küçük hava gemisine mitolojiden alınan bir ad kondu. **Apollo**, güneşin sembolü olan **Apollon**'dur. Apollo'yu havaya fırlatan ve dört gün baş döndürücü bir hızla onu kızkardeşi **Artemis**'e ulaştıran **Satürn** füzesi de, mitolojide evrenin hâkimi sayılan **Kronos**'dan başka bir şey değildi. Vaktiyle **Satürn**, karısının doğurduğu çocukları yutardı, yirminci yüzyılın Satürn'ü ise üç insanı, yeryüzünden aldı, gökte dolaşan kısır bir tanrıçanın kucağına attı.

¹ Bak, sayfa (187) "Pactolus Çayı"

Artık, tanrıları ve tanrıçaları **Olympos** dağında aramayalım. Bizim evrenimize ışık sağan, hayat veren **Apollon**'un etrafında dönüp dolaşan **Jüpiter** (Müşteri), **Merkür** (Utarit), **Mars** (Merih), **Venüs** (Zühre) ve **Neptün** gibi tanrı ve tanrıçalar, kardeşliğin, sevginin kalmadığı, huzursuzluğun arttığı, insanlığın düştüğü ve tanrıya değil sadece maddeye tapan insanların çoğaldığı eski dünyayı terk etmişler, sanki yeni bir dünya bulmak ve o dünyada yeni nizamlar kurmak için, uçsuz bucaksız boşlukta dönüp dolaşmaktadırlar. Artık onlar, yeryüzünde olup bitenlerle, insanların başlarına gelen felâketlerle, kopan harplerle, dökülen kanlarla hiç ilgilenmiyorlar.

Böylece görüldüğü gibi, güneş sistemine dâhil olan ve olmayan birçok yıldızlar, insanları aya ya da başka yıldızlara götürecek araçlar, adlarını hep mitolojiden almaktadır. Göklerde dönüp dolaşan, tanrı ve tanrıçaların adlarını taşıyan irili ufaklı yıldızlar, kendilerini, kendileri gibi sayısız yıldızları, daha başka birçok güneşleri yaratan ve çok kudretli olan, eşsiz, büyük bir varlığın kendilerine çizdiği yolda, onun koyduğu kanuna boyun eğerek, hiç şaşmadan, birbirlerine çarpmadan, bir saniye bile gecikmeden, baş döndürücü bir hızla uzayda dönmektedir. Uzayın uçsuz bucaksız boşluğunda, dönen yıldızların sayısını bilmenin imkânsız olduğunu ve modern teleskopların menzilleri dışında kalmış, milyarlarca yıldız bulunduğunu, devrimizin fizik ve matematik bilginlerinin en büyüklerinden olan Sir James Jeans söylüyor ve ilâve ediyor:

"Yıldızlar arasında, dünyamız büyüklüğünde yıldız pek az olup, çoğu yüzbinlerce dünyayı içine alabilecek büyüklüktedir. Bunların arasında milyon kere milyonlarca dünyayı içine alabilecek dev yıldızlara da rastlıyoruz. Kâinattaki bütün yıldızların sayısını yeryüzünün bütün denizlerinin kum-sallarındaki kum zerreleri sayısı ile gösterebiliriz.

Bu büyük yıldız kalabalığı, uzay içinde başıboş gibi dolaşırlar. Bunların birkaçı teşkil ettikleri grup halinde dolaştıkları halde, çoğu yalnız kalmış seyyahlara benzer. Bu yıldızların, içinde dolaştıkları kâinat pek büyüktür — Çünkü ışığı, bize elli milyon senede gelebilen yıldız var—. O kadar ki, bir yıldızın diğerine yaklaşması, tasavvuru güç olan nâdir bir vak'adır. Bunların her biri, boş bir okyanusta giden bir gemi gibi başıboş yolculuk yaparlar. Bizler, kumlar sayısınca çok olan bu yıldızlar arasında, bir kum tanesinin mikroskobik parçası üzerinde oturarak, etrafımızı, uzay ve zamanla çeviren kâinatın maksat ve mahiyetini keşfe çalışıyoruz."²

Dünyamız, bu evren içinde bir kum tanesi gibi kalırsa, onun üzerinde yaşayan biz insanlar ne oluruz? Eski şâirlerimizden birisi:

*Bir zerre demekse şu semâvâta göre arz,
Nisbetle beşer, etmelidir kendini yok farz.*

² Sir James Jeans, *Esrarlı Kâinat*, Çeviren: Ord. Prof. Salih Murat Uzdilek, s. 2.

demmişti. Biz, bugünkü ilmin ışığında, kendi mahiyetimizi öğrenmiş bulunuyoruz. Dünyadaki bütün denizlerin kenarlarında bulunan kumsallardaki kumlar sayısı kadar çok olan yıldızlar arasında, bir kum zerresinin milyonda bir parçası gibi olan maddi hiçliğimizi görüyoruz. Şairin dediği gibi kendimizi yok mu farz edeceğiz? Hayır. Hz. Ali, bir şiirinde, "*Sen kendini küçük bir zerre sanıyorsun. Oysaki, sende büyük bir âlem gizlidir.*" demmişti. Büyük Mevlânâ da "*İnsanı kıyamete kadar öğsem, öğmekten âciz kalırım, vasıflarını saysam, saymakla bitiremem.*" (Mesnevî, C.: I, b. 1456) diye buyurmuştu. Otuz kırk asır önce de Yunanlı, kâinatın en âciz varlığı gibi görünen insanın değerini anlamış, onu tanrılaştırmıştı. Yunan Mitolojisinin en hoş, en ölmez tarafı da buradadır. Onun insana verdiği kıymettedir. Gerçekten Yunan mitleri ile insanoğlu tâ o devirlerde evrenin en önemli varlığı sayıldı. Şu da bir gerçektir ki, Yunan mitlerinde yalnız bir din, bir inanç yoktur. Onlarda tabiat fenomenlerinin açıklanması, hayatın ve felsefenin ifâdesi vardır. Mitleri birer masal gibi okuyup geçmemeli, onların üzerinde düşünmeliyiz. Mitlerin arkasında gizlenmiş bulunan anlamı bulmaya çalışmalıyız. O zaman mitlerin zevkine varılacaktır. Bu gerçeği bir iki örnekle anlamaya çalışalım:

Her devirde, her yerde alın teri dökmeden kazanılan servet hoş görülmez. Eski Yunanlı da serveti, zenginliği "gayr-ı meşru" bir çocuk olarak tahayyül etmiştir. Şöyle ki, toprak tanrıçası **Demeter**'i, tarlada yalnız başına yakalayan **İason (Jason)**, onunla birleşti ve onların birleşmesinden zenginlik tanrısı olan **Plutos**³ doğdu. Zenginlik tanrısı gayretli ve haksever bir tanrı idi. Dünya nimetlerini, parayı, pulu, yalnız faziletli, namuslu ve bilgili insanlara dağıtacağını, ahlâksızları yoksulluk içinde bırakacağını söylüyordu. Halbuki, merhametli **Zeus** dünyada iyi olsun, kötü olsun, hiç kimsenin sefil ve aç kalmasını istemiyordu. O Plutos'un iyi insanları koruyarak haksızlık yapacağından korktu. Servet tanrısının gözlerini çıkardı. Böylece, etrafını göremeyen **Plutos**, önüne çıkanların, iyi, kötü olduklarını anlamadan dünya nimetlerini herkese dağıtacak. Fakat bu kez **Plutos**'un körlüğünden açık gözler, yüzüzler, ahlâksızlar faydalandı. Çünkü onlar, tanrının etrafını sardılar. Sızlanarak, feryad ederek, yalan sözlerle kendilerine acındırdılar, onu kandırdılar. Faziletli insanlar, yüzüzlerin arasından yol bulup, servetin yanına varamadıkları için aç ve sefil kaldılar.

Bir de keder tanrısı **Penthos** miti üzerinde duralım: **Zeus**, her tanrıya nasibini dağıttığı zaman **Penthos** en sona kalmıştı. Her şey dağılmıştı. Ona verecek bir şey kalmamıştı. Ancak, fâni insanlara verilen saadete gölge düşüren matem ve gözyaşları kalmıştı. **Penthos**'a bunlar verildi. Bu yüzdendir ki, **Penthos**, kederli insanları sever, ağlayanları, inleyenleri bağrına basar. Ölüler için yapılan matemleri o idare eder. Sevdiklerine çok ızdırap verir, onları sık sık ağlatır. Esa-

³ **Plutos** (Ploutos) — Bak. Philomelos — Penia.

sen onun en büyük mahareti gözyaşı döktürmektir. Ondan uzak kalmanın tek çâresi, başımıza gelen felâketlerden ve felâketlerin beraber getirdiği kederlerden, acılardan şikâyet etmemek, sızlanmamak, ızdırapları yiğitçe karşılamaktır. Yoksa gözümüzün yaşardığını **Penthos** görünce koşa koşa gelir, bizi daha çok ağlatır, daha çok kederlendirir.

Bu mitteki güzellik ve öğütlediği metanet ne kadar hoştur. Öyle ise biz de hayatın ızdıraplarını, acılarını hiçe sayalım. Kederlerimizi içimize gömelim. Gözlerimiz yaşlı ise, **Penthos**'a sezdirmeden silelim. Denizlerin kıyılarındaki yalçın kayalar gibi sarsılmadan duralım. Kederler, acılar, dalgalar halinde gelsin, başlarını bize çarparak kırılsın gitsin.

Sayın okuyucularımı önsözlerimle fazla rahatsız etmeyeyim, onları kitapla başa bırakayım.

Acıbadem 10.2.1970

ŞEFİK CAN

BİRİNCİ BASIMIN ÖNSÖZÜ

Dünya üzerinde hayat başladıktan milyonlarca sene sonra, varlıkların en güzeli, en şerefli, en mükemmeli olan insan yaratıldı.⁴ İnsanlar yeryüzünde görülüp ve düşünmeye ve hayal kurmaya başladıkları zamanlarda kâinatı ve kendilerini yaratan tanrıyı aramışlardır.

Esasen insan yaradılışı itibarıyla yaradanı aramak fıtratında halkedilmiştir. Henüz ilmin ışık tutamadığı ve tarihin kaydedemediği, mazinin o karanlık devirlerinde insan, Tanrısını bazen güneşte, bazen yıldızda, bazen denizde, bazen ateşte aramış ve kendi aklınca bulmuş sanarak temsili heykelini yapmış, mabedini inşa etmiş ve ona tapmıştır.

Şu bir gerçek olaydır ki, mağaralarda yaşayan en iptidai insandan, atom devrinin en mükemmel insanına gelinceye kadar “insanlık” hiçbir zaman Tanrısız kalmamış ve Tanrısız yaşamamıştır. Tanrıya inanmadığını sandığı, daha doğrusu Tanrısını inkâr ettiği zamanlarda bile, insan, sadece Tanrısını değiştirmiş, yani bir inancı bırakmış, başka bir inanca sarılmıştır. Dün inandığını bugün inkâr ederken, zavallı, bir mabetten yeni bir mabede girdiğinin farkına varmamış, inkârın da bir iman olduğunu anlayamamıştır.

Eski Yunanlıların inandıkları tanrı, tanrıça ve kahramanların hayat ve maceralarından bahseden Mitoloji’yi okurken, insanoğlunun, kendini yaratan Tanrısını, arama ve bulma hususunda yüzyıllar boyunca ne hayaller kurduğunu, ne gayretler sarfettiğini göreceğiz.

Dikkat edilirse, kandilleri sayısız yıldızlardan ibaret bulunan gök-kubbesi, bütün insanlığı içine almış muhteşem bir mabet gibidir. Öyle büyük ve heybetli bir mabet ki onun içinde en eski zamanlardan bu yana, Hind’in esrarlı mabetleri, Konfüçyüs ve Buda’nın pagodları, eski Mısır’ın akıllara hayret veren cesim ibadethaneleri, **Fidyas**’ın heykellerini yonttuğu Yunan tanrılarının zarif

⁴ İnsanın ve kâinatın yaradılışı hakkında etraflıca ve oldukça yeni bilgi edinmek isteyenler, şu kitapları okurlarsa faydalanırlar kanaatindeyim:

1- George Gamow, *Kâinatın Yaradılışı* (ter. O. Toygar Akman)

2- Prof. Melih Koçer, *İnsan, Feza ve Ötesi*

tapınakları bulunmaktadır. Sayısız havralar, milyonlarca kilise ve camiler hep o gökkubbenin mabedi içinde mevcut olup hâlâ milyonlarca insanı ibâdete çağırılmaktadır. Hangi devirlerde yaşamış bulunursa bulunsun, hangi renkten, hangi ırktan olursa olsun, hangi dille ibadet ederse etsin, hangi mabudun önünde eğilirse eğilsin “insan”, hulus sahibi ise, hakikatte şu veya bu şekilde hep aynı tanrıya tapmıştır ve tapmaktadır.

Eski Yunanlıların inançlarına göre, insanlar yaratılmadan önce tanrılar mevcuttu. Ve tanrılar insanların şeklinde idi. İnsanlar gibi onların da mezziyetleri, kusurları vardı. Kısaca söylemek gerekirse, Yunan tanrıları ve tanrıçalarının hayatları, âdeta insanların hayatı gibi idi. Böylece Yunanlı kendisini tanrısında ve tanrısını da kendisinde bulmuştu.

Eski Yunanlı yalnız tanrısında değil, her şeyde insanı bulur ve insanı görür. Eski Yunan mitolojisinin güzelliği ve o mitolojiyi güzelleştiren, süsleyen, besleyen eski Yunan edebiyatının ölmezliği de buradan geliyor. O her şeyde insanı görmüş ve insanı bulmuştur. Yunanlıya göre dağlarda, ırmaklarda, çeşmelerde, yıldızlarda, ağaçlarda, çiçeklerde, kuşlarda, kurtlarda her şeyde, her yerde insan vardır. Meselâ keklik, kuş olduğu halde neden fazla havalanamıyor? O, keklik olmadan önce Giritli büyük sanatkâr **Daidalos**’un yeğeni **Talos** idi. Amcası tarafından sanatı ve becerikliliği kıskanıldığı için **Akropolis**’den aşağı atılmıştı. O sırada zekâ tanrıçası, havada iken onu yakaladı ve keklığe dönüştürdü. Bu yüzden keklik yere düşerek parçalanmaktan korktuğundan ötürü yuvasını bile yerde yapar, zavallı **Talos** o müthiş düşüşü asla unutmuştur.

Peki, kurt neden kan dökücüdür? Örümcek neden ağ örmektedir? Yunanlı, kurdu bir hayvan olarak görmez. O, **Blykaon** adında bir kraldır. (Bak. s. 52) Kan döktüğü için kurda çevrilmiştir.

Örümceğe gelince: o Anadolu’lu **Arakne** hanımıdır. Gergef işlemekte kendisini zekâ tanrıçasından üstün gördüğü için örümceğe çevrildi. Hâlâ eski itiyadını devam ettirmektedir.

Günümüz Alman yazarlarından Kafka, *Değişim* adındaki güzel romanını yazarken muhakkak **Arakne** mitinden ilham almıştır.

Rüzgârlar estiği zaman çam ağaçlarının ince yaprakları neden sızlanır? Bunun da sebebi vardır: Çam ağacı aslında **Pitys** adında güzel bir peri kızı idi. Kuzey rüzgârı **Bora**, ona âşık olmuştu. Kıskançlığından onu vurdu, öldürdü. Tanrılar bu güzel peri kızına acıdılar da onu bildiğimiz çam ağacına çevirdiler. (Bak. s. 102) Bu yüzden kuzey rüzgârı estiği zaman **Pitys**’in eski yaraları kanar, sızlanmaya, acı acı inlemeye başlar.

Mağnisa Dağı’nda “Baraj yeri” yakınında bir kaya varmış, yakından bakıldığı zaman, şekilsiz bir taştan başka bir şey olmayan bu kayaya, uzaktan bakıldığında boynu bükük, ağlayan bir kadın şeklinde görülürmüş. Bu

dağ, eski **Sipylos** dağdır ve bu kaya cansız bir kaya değildir. Bu kaya öldürülen çocuklarının acısına dayanamayan, taş kesilen dertli ana **Niobe**'dir (Bak. s. 87). Bu kayanın bir yüzü, gece gündüz, yaz mevsiminin en sıcak günlerinde bile nemli ve ıslaktır. Zavallı anne yüzyıllardan beri **Mağnisa**'nın bu ıssız dağında, sessizce ağlamaktadır.

Çanakkale bölgesinde akan ve bugün adı **Kemer Deresi** olan ufak bir çay vardır. Yaz günleri pek azalan bu çayın eski adı **Simois** idi (Bak. s. 291). **Simois**'i, siz, küçük ve değersiz bir dere olarak görmeyiniz. O, **Okeanos** ile **Tethys**'in oğludur. Bir Anadolu deresi olduğu için Anadolu'yu istilâya gelenlere karşı amansız bir kin besler. Nitekim **Troia** harbi sırasında Yunanlıları denize dökmek için diğer Anadolu ırmaklarıyla beraber bu da coşmuş, yatağından dışarı çıkmış, feryad ederek Yunanlıların üstüne atılmış, onları hayli hırpalamıştı. Ünlü kahraman **Akhilleus**, az daha onun sularında boğulacaktı. Fakat Yunanlıları koruyan tanrılardan **Apollon** tam öğle vakti, ansızın bulutların arasından çıktı da bu coşkun çayı ok yağmuruna tuttu. Güneş tanrısının ateşli okları, Kemer Deresi'nin sularını uçurmuş, onu yorgun düşürerek yatağına çekilmeye zorlamıştı.

Eski Yunanlıların samimi olarak inandıkları tanrılar, tanrıçalar ve kahramanlar hakkında uydurdıkları mitlerde, yüzyılların soldurmadığı bir güzellik, ifade edilmez bir letafet, derin sembolik mânalar vardır. Bu mitler insan zekâsının birer şaheseri olarak otuz asrın ötesinden gelmekte olup, dünya durdukça yaşamaya devam edecektir. Çünkü bunların, yalnız, eski Yunan ve Latin şairleri ve trajedi yazarları üzerinde değil, Rönesans'tan bu yana, gelişen bütün Avrupa edebiyatında, san'atında, büyük tesirleri göze çarpmaktadır. Mitoloji bilinmeden ünlü ressamların tabloları anlaşılmaz, müzeleri süsleyen heykeller seyredilemez. Mitoloji bilinmeden klâsik eserler okunamaz.

Batı memleketlerinde liselerde bile resmî programlara konmuş bulunan Mitoloji, ne yazık ki, bizde ihmal edilmiştir. Liselerde, tarih derslerinde, kısaca Yunan Tanrılarından bahsedilip geçilmektedir. Halbuki batı kültürünü benimsediğimizden beri günlük hayatımıza bile girmiş bulunan mitoloji ile ilgili bazı kelimeler vardır. Meselâ *Panik* kelimesinin kır tanrısı **Pan**'ın adından alındığını ve bu mitle alâkalı olduğunu bilmiyoruz. *Fantazi* kelimesi, Hayal Tanrısı **Fantasos**'dan, *Fobi Fobos*'dan, *Morfin* diye adlandırdığımız maddenin uyku tanrısının adı ile ilgili bulunduğundan haberimiz yoktur.

Edebiyat ve sanatsevenlere bir hizmette bulunmak için çeşitli eserlere müraaat ederek hazırladığım bu kitabın (Sözlük kısmı mevcut değil iken) ilk müsveddelerini, senelerce evvel Güzel Sanatlar Akademisi'ne göndermiştim. O zamanlar Güzel Sanatlar Akademisi'nde Mitoloji ve San'at Tarihi öğretmeni bulunan Sayın İpşiroğlu, eser hakkında verdiği raporda şunları yazmıştı:

"Şefik Çan'ın 'Klasik Yunan Mitolojisi' adındaki eseri incelendi. 223 dakti-
lo sayfasından ibaret olan kitap, bellibaşlı mitoloji eserlerinden istifade edil-
mek suretiyle hazırlanmıştır. Ciddi çalışma mahsulüdür. Büyük bir emek
sarfıyla meydana getirildiği gibi, Türkçesi de, talebenin anlayacağı tarzda,
açık ve temiz bir dille yazılmıştır. Dilimizde, telif veya tercüme yazılmış bu-
lunan mitoloji kitapları azdır. Ortada bulunanların da birçok kusuru vardır
ve bunlar ders kitabı olarak kullanılamamaktadır.

Akademi tarafından alınıp basıldığı takdirde, Şefik Can'ın büyük bir itina
ile hazırlamış olduğu eserin, ders kitapları eksikliği içinde, büyük bir boşluğu
dolduracağı kanaatindeyim."

Aradan seneler geçti, ben kitaba yeni ilaveler yaptım ve okuyuculara bir
kolaylık olsun diye kitabın sonuna, gerek kitapta ismi geçen ve gerekse geç-
meyen, mitoloji ile ilgili meşhur şahısları ve yer adlarını kısaca tanıtabilecek bir
sözlük ilave ettim. Bilhassa yurdumuzu ilgilendiren mitler üzerinde fazla dur-
dum, şehirlerimizin, dağlarımızın, ırmaklarımızın bugünkü adları ile, eski
adlarını **Richard Kiepert**'in yapmış olduğu atlastan arayarak işaretledim.
Ayrıca okuyuculara yardım maksadı ile çeşitli indeksler hazırladım. İndekste
bazı isimlerin Yunanca okunuşlarını işaretledim. Latince karşılıklarını koy-
dum. Kitap basılırken mitolojiye ait isimlerin siyah harflerle dizilmesini sağ-
layarak okuyucuya bu yüzden de faydalı olmaya çalıştım. Böylece bu kitap
meydana geldi. Kusursuz bir kitap olduğunu söyleyemem. Her insan eseri gibi
bu kitabın da birçok noksanları olabilir. Fakat faydalı bir kitap olduğunu sanı-
yorum. Hatâlarımı, yanlışlığım yerleri gösterenlerin minnettarı olacağım.

ŞEFİK CAN

MİTOLOJİ

Mitoloji nedir? Bütün dünya milletlerinin kullandıkları "Mitoloji" kelimesi, Yunanca, bir nevi masal, hikâye demek olan "*Mythos*" ile, söz anlamına gelen "*Logos*" kelimelerinden yapılmıştır.

Mitoloji; çok eski zamanlarda gelmiş ve yaşamış olan ulusların inandıkları Tanrıların, kahramanların, perilerin, devlerin hayat ve maceralarından bahseden "Mit"(Mythe)ler ve hikâyelerdir. Aynı zamanda Mitoloji; gerçek hayata uymayan bu efsanevi hikâyelerin, masalların nasıl doğduğunu, nasıl geliştiğini, güzelleştiğini, ifade ettikleri anlamı, inancı ve bu alanda yetişen bilginlerin düşüncelerini bildiren bir ilimdir.

Bu mitler bilimi ile uğraşanlara "mitolog" yahut "mitolojist" derler.

Şu halde biz, "Yunan Mitolojisi" dediğimiz zaman, eski Yunanlıların inandıkları Tanrılara ve kahramanlara ait mitlerin, masalların hepsini birden kasdetmiş olacağız. Halbuki "Mitoloji bilimi" dediğimiz zaman bu çok eski olan masalların geçirdikleri safhaları ve bu masallar hakkında mitolojistlerin ileri sürdükleri fikirleri ihtiva eden bir bilim, bir "Mit bilimi"ni anlamış olacağız.

Her milletin kendine göre bir mitolojisi vardır. Türk, Mısır, Kalde, Yunan, Hint, Çin, İran Mitolojileri olduğu gibi, diğer milletlerin, hattâ millet saymadığımız geri kalmış iptidai kavimlerin bile; hâlâ inandıkları mitolojileri vardır.

Bu sayılan ulusların mitolojileri içinde en çok incelenmiş, güzelleşmiş ve bilginlerin üzerinde en çok fikir yordukları, inceledikleri mitolojiler Hint ve Yunan mitolojileridir. Tanzimat'tan sonra yüzümüzü çevirdiğimiz Avrupa san'at ve edebiyatına en çok Yunan Mitolojisi tesir etmiştir.

Romalıların (Lâtin'lerin) mitolojisi aşağı yukarı Yunan Mitolojisinin aynıdır. Yani Latinler eski Yunan mitlerini tamamen kabul etmişlerdir. Yalnız bazı Tanrıçaların ve Tanrıların adlarını değiştirmişlerdir. Onları ileride göreceğiz.

Bu kitapta bütün dünya uluslarının mitolojilerinin en güzeli olan Yunan Mitleri derlenmiş ve toplanmıştır. Eski Yunanistan'ın ve Roma'nın bütün ya-

zarları, şairleri, bilginleri bu mitlerden bahsederler. Zaten bize kadar mitleri ulaştıran ve bu güzel hikâyeleri bize öğreten de yine o şair ve bilginlerdir.

Yunan mitleri; medeniyetin beşiği olan Akdeniz kıyılarında ve Ege bölgesinde yaşayan insan topluluklarının sanatı, ahlâkı, dini, aile teşkilâtı ve siyasi hayatı üzerinde derin etkiler yapmıştır.

Gerçekten bu "Mit"lerde, eski Yunan inancı, düşüncesi, Yunan hayatı vardır. Hattâ Yunanistan, kendi mitlerine aksetmiş, yaşamaktadır, diyebiliriz. Başka milletlerin mitolojilerinden de alınan fakat çoğu eski Yunanlılar tarafından uydurulan ve onların dinlerinin esaslarını teşkil eden bu mitler artık san'at ve edebiyata intikal etmiştir. Bu kitapta göreceğimiz mitler yüz yıllardan beri bütün dünya milletlerinin edebiyatlarına, san'at eserlerine ilham kaynağı olmuş ve olmaktadır. Aynı zamanda bu mitlerde solmaz bir güzellik, ölmez bir canlılık vardır. Bu hikâyelerde hayatın sembolik ifadesi ve devirlerin felsefesi de bulunmaktadır.

Mitler Nasıl Doğar

Bu konu üzerinde bilginler çeşit çeşit fikirler yürütmüşlerdir. Bunları kısaca gözden geçirelim:

Bu mesele üzerinde ilk fikir yürüten zat **Evhemeros** adındaki Yunan filozofudur. Milâttan dört yüz yıl önce gelen bu zat halk tarafından uydurulmuş olan bu hayali "mit"lerde tarihsel ve gerçek olayların izlerini buluyordu. Yani, mitolojinin bahsettiği tanrılarda bile çok eski zamanlarda gelmiş, yaşamış kralların ve tanınmış insanların faziletlerini veya kötülüklerini seziyordu. Bu görüş sonradan 19'uncu yüzyıl İngiliz filozofu **Herbert Spencer** tarafından da kabul edilmiştir. Bu fikri ilk Hıristiyan din bilginleri de benimsediler. Böylece "puta tapanların" tapındıkları tanrıların insanüstü birer kuvvet ve tapınılmaya değer birer tanrı değil, bayağı insan olduklarına halkı inandırarak Hıristiyanlığı yaydılar. Mitlerdeki tabiat-üstü olayların içine, tarihî hakikatların karışmış olduğuna inanarak, ilâhları, halkın hayranlık duyarak tanrılaştırdıkları birer şahsiyet olarak kabul eden **Evhemeros**'dan sonra gelen ve mitler üzerinde fikir yoran eski bilginler, onları ahlâkî ve dinî bakımdan incelemeye başladılar.

Theagenes, **Homer**'in mitlerinde felsefe buldu. Filozof **Aristoteles** ise mitleri lejistlatörlerin uydurduğunu söyledi. Bu filozofa göre lejistlatörler, mitleri, kanunî birer müeyyide gibi kullanarak halkı iyiye sevk etmek istediler. **St. Augustinus**, **Zeus** ve **Aphrodite**'nin ilâhî birer şahsiyet değil; şeytanî birer varlık olduğuna inanıyordu.

Milâdın üçüncü yüzyılında gelen **Plotinos** ile **Porphyrrios**, mitleri, felsefi

kanaatları, gelenekleri, dinî inançları aksettiren birer sembol olarak kabul ettiler. Bu görüş zamanla unutuldu ve mitler felsefe ve ahlâk bölümünden ayrılarak "Tarih bilimi" hududuna girdi.

Ortaçağda bu mesele (yani mitlerin kaynağını araştırma meselesi) ihmal edildi ve ilk Hristiyan azizlerinin fikirleri kabul edilerek başka türlü mütalâa yürütülmedi.

17. yüzyılla, 18'inci yüzyıl başında gelen bilginlerin fikirlerine göre "mit"ler, dinsel geleneklerin şekillerini değiştirmiş birer inançtan başka bir şey değildir. Bu sıralarda yetişen bazı mütefekkirler; azizlerin hikâyeleri ile mitler arasında bir benzerlik gördüler. **Rahip Banier*** sistematik bir şekilde Yunan mitlerini tarihe mal etmeye ve onun içinde eritmeye çalıştı.

18. yüzyılın sonunda **Dupuis** ve **Emeric Davit** ilk çağlardaki puta tapınların taptıkları mabudların ve kahramanların, güneş kültünden alındıklarını iddia ettiler. Onlara göre mitler sembolik olarak hep bu güneş kültünün temellerini ihtiva ediyorlardı.

19. yüzyılda İngiltere'de **Max Muller**, Almanya'da **A. Kuln**, Fransa'da **Michel Breal**, genel dil biliminde çok ileri giderek mitlerin temelini dilden aldıkları kanaatında bulunmuşlardır. Bunlara göre tabiatın esrarı mitlerle anlatılmıştır. İnsanın dili, düşüncesi ve bizzat kendisi mitleri doğurdu.

Diğer bir sisteme, **Berard**'ın sistemine göre de "mitler" birtakım dinsel törenlerden doğmuştur. İngiliz mitolojistlerinden **A. Lang** mitlerin kaynağını insanın kendi imgeleminde (muhayyesinde) kendi kendinin içine kapamasında bulur.

Regnault, mitlerin iptidai insanın psikolojik hallerinden doğduğunu, tecrübesiz, görgüsüz ve bilgisiz olan iptidai insanın, gördüğü hâdiselerin etkilerinden ilham alarak hayaller kurduğunu söylemektedir. Gerçekten Mitolojinin doğuşunu daha iyi anlamamız için insanoğlunun çok eski zamanlardaki hayatına bakmamız, daha doğrusu insanlığın çocukluk devresine inmemiz lâzımdır. Vahşi insan da medenî insan gibi tanımak ve bilmek ihtiyacı ile çırpınır durur. Tabiat hâdiselerinin nedenlerini araştırır. İlk insan da bizim gibi nereden geldiğini, nereye gittiğini, hayatın ne olduğunu, ölümün esrarını bilmek ister. Göğün boşluğunda yolunu şaşırmanın dolaşan yıldızlar onu uğraştırır. Neden kara bulutlar mavi gökte toplanıyor? Gök neden gürliyor? Nasıl oluyor da yağmur yağıyor? Rüzgâr esiyor? Vahşi bunları bilmek ister. Her şey onun için şaşırtıcı ve korkutucudur. Bugün bize pek basit görünen tabiat fenomenleri onun için çözülmez bir bilmecedir. O tabiat hâdiselerinin "aklı" açıklamalarını yapamaz, bu yüzden kâinatı, tabiatüstü mahlûklarla doldurmak gerektir. Bu tabiatüstü varlıkların yaşayışlarını, ha-

*La Mythologie et les fables expliquées par l'histoire.

reketlerini, karakterlerini; "Hayvanlarda bulunmayan birtakım meziyetleri kendinde toplamış olan" insanların yaşayış, hareket ve karakterlerine benzetmek zorunda idiler. Fakat bunların insana eşit değil insandan üstün kuvvetleri, meziyetleri, erdemleri ve kötülükleri de vardı. Bunların ölmez olmaları lâzımdı. Bunlar yani insan şeklindeki tanrılar icad edildikten sonra bunlar hakkında çeşit çeşit masallar uyduruldu ve bu şekilde mitoloji meydana geldi.

Yalnız; Yunanlılar bütün bu masalları kendileri uydurmadılar, onları, münasebetlerde bulundukları milletlerden, Mısırlılardan, Asurlulardan, Finikelilerden ve diğer milletlerden aldılar. Onları kendi inançlarına kattılar, masallarla süslediler, bu masallar bir defa doğunca olduğu gibi kalmadı, kuktan kulağa giderek, nesilden nesile anlatılarak büyüdü, çoğaldı. Yunanlılar arasında yazı yazma öğrenildikten sonra şairlerin, trajedi yazarlarının, büyük filozofların gayretleriyle mitler incelci, güzelleşti. Sonra mitler bir yere bağlanıp kalmadı. Göç halinde bulunan ulusların peşi sıra gitti. Mitolojiden mitolojiye, dinden dine geçerek çoğaldı, yayıldı, kayıp olan inançların artıklarını taşıyarak, yeni inançların içine karıştılar ve ona kendilerini uydurdular. Aynı diyarda doğan bir mit dahi, zamanla, dilde, deyimde, hayalde, güzellikte olgunluğunu buldu. Fakat doğduğu ve büyüdüğü memleketin çevrelik özelliklerini kendinde sakladı. Şüphesiz Ganj kıyılarında doğan bir "mit" ile İskandinavyalı'nın "mit"i aynı şekilde doğmuş, aynı sosyolojik kanunun yolunu takip ederek güzelleşmiş, evrimleşmiştir. Fakat İskandinavyalının masalında soğuğa ve buza çok yer verilmişken, Hintlinin mitinde yakıcı, kavurucu, güneş ve ısı vardır.

YUNAN THEOGONİSİ*

İSA'nın doğuşundan bin yıl önce; **Homeros**'un devrinde bile Yunan Tapınağı (mabedi) teşekkül etmemişti. *İlyada* ve *Odisse* de Yunanlıların inandıkları tanrılar ve tanrıçalar; kendilerine hasredilen efsaneleri, an'anevi vasıfları ve karakteristik fizyonomileriyle kendilerini gösteriyorlardı. Fakat şairlerin babası sayılan **Homeros** tanrıların geçmişlerinden ve nereden çıktıklarından hiç bahsetmemektedir. O sadece **Zeus**'un **Kronos**'un oğlu olduğunu, **Okeanos** ile karısı **Thetis**'in bütün tanrıların ve varlıkların sahibi bulunduğunu söylemektedir.

Sonraları Yunanlılar, inandıkları tanrıların tarihlerini, onların nasıl ve nereden çıktıklarını aramaya başladılar.

Milâttan 8 yüzyıl önce gelen **Hesiodos**'ın *Theogoni*'si mitolojinin en eski kaynaklarından. **Hesiodos** bu eserinde tanrıların nereden çıktıklarını, onların belli başlı maceralarını anlattığı gibi, Evrenin de nasıl yaratıldığını açıklamaya çalışmaktadır. Şu halde onun eseri hem *Theogonie* hem de *Cosmogonie*(Doğum, Evren)dir. Eski Yunan halkının inançlarını derleyen **Hesiodos**'un şiirleri kendisinden sonra gelen bütün Yunan şair ve bilginleri tarafından itirazsız kabul edildi.

EVRENİN YARADILIŞI VE TANRILARIN DOĞUŞU

Eski Yunanlıların öğrenmek istedikler ilk şey "Dünyanın yaratılışı" meselesidir. Onlar Yerin, Göğün, Denizin, Işığın, Suyun, Havanın nasıl yaratıldığını bilmek istiyorlardı. Yeterli bilgileri olmadığından bütün bu şeyleri ve diğer tabiat hâdiselerini canlı birer varlık gibi tahayyül ederek incelemeye koyuldular. Yeri, göğü, suları birer tanrı saydılar. Onlara birer insan şekli verdiler. Fakat dikkat edilince bu ilk tanrıların başlarından geçen olayların her birinin bir çeşit tabiat hâdisesinin sembolü olduğunu anlamak zor de-

* *Theogonie*; Mitolojinin tanrıların doğumundan bahseden kısmı.

ğildir. **Hesiodos**'a göre, gelen **Khaos** karışık ve hiç bir şekil almamış olan uçsuz bucaksız boşluğu ve karanlığı ihtiva ediyordu. **Khaos**'dan geniş göğüslü her şeyin dayanağı olan **Gaia** (Yer) çıktı. Sonra sevginin temeli, bütün varlıkları, her şeyi birbirine doğru çeken, birleştiren, hayatı kuran, çoğalma sembolü olan **Eros** (Aşk) doğdu.

Khaos'dan **Erebos** (Gece) doğdu. Onlar da birleşerek yerin üst tabakasının ışığı olan **Aither** ve yeryüzünün ışığı olan **Hemera**'yı doğurdular. Işık meydana geldikten sonra yaratılış durmadan devam etti.

Khaos bunları doğururken **Gaia** da Ölmezlerin yeri olan ve yıldızlarla bezeli bulunan göğü **Uranos**'u doğurdu. Ona, yani göğe kendi büyüklüğünü verdi ki tamamıyla kendisini kaplasın, içine alsın. Ondan sonra **Gaia** yüksek dağları, ahenkli dalgaları bulunan **Pontos**'u (Deniz) meydana getirdi.

URANOS (GÖK) ve GAİA (YER)

Böylece evren varlık alanında göründükten sonra, onun üstünde yaşayacak ve ömür sürecekleri meydana getirmek gerekiyordu. Bunun için **Gaia** kendi öz oğlu **Uranos** ile birleşti. Onların ilk birleşmelerinden **Titanlar** doğdu. Altısı erkek, altısı dişi olmak üzere on iki tane olan **Titanlar** şunlardır: **Okeanos**, **Koios**, **Krios**, **Hyperion**, **İapetos**, **Kronos**, **Theia**, **Rhea**, **Mnémosyne**, **Phebe**, **Tethys**, **Themis**.

Uranos ile **Gaia**, bundan sonra **Kyklops**'ları doğurdu. Tanrılara benzeyen fakat alınlarının ortasında tek gözleri bulunan **Kyklops**'lar şunlardır: **Brontes**, **Steropes**, **Aegēs**.

Bunlardan başka omuzlarından bükülmez yüzer kolları sallanan ve sırtlarına ellişer baş dizilmiş olan; **Kottos**, **Briareos**, **Gyges** adındaki devler dünyaya geldi. Bunlara **Hekatonehires** yahut **Centimanēs** de derler.

Uranos tuhaf bir duygunun etkisi altında kalarak çocuklarından ürüyor, korkuyor, doğdukça onları tutuyor, yerin derinliklerine atıyor, oraya hapsediyordu. Bu harekete **Gaia** önce sızlandı, sonra kızdı ve kocasından yaptıklarının öcünü almaya karar verdi. Göğsünden parlak çeliği çıkardı, onunla keskin bir tırpan yaptı, sonra çocuklarını tasavvurundan haberdar etti.

Çocukları bu müthiş projeden korktular, yalnız en son doğan oğlu cesur **Kronos** annesine yardım edeceğini söyledi. Akşam olunca **Uranos** âdeti veçhile **Gece**'yi arkadaş olarak yanına aldı ve karısını görmeye geldi. Konuştular, biraz vakit geçirdiler; sonra yattılar. Hiçbir şeyden şüphelenmeyen kocası, derin bir uykuya varınca, annesi tarafından çağrılan **Kronos** geldi, tırpanla babasını hiç acımadan biçti ve vücudunun kanlı parçalarını denize attı. Babasına ilk tırpanı attığı zaman açılan müthiş yaralardan sızan siyah

kan damlaları yere damlayınca yenilmez **Erinyes**(Hiddet)'ler, korkunç **Geants** (Dev)ler ve **Meliades** perileri doğdular. Dalgaların üstünde çalkanan et parçalarına gelince; onlardan beyaz bir köpük hâsıl oldu. Sonra kanlı et parçalarının meydana getirdiği bu beyaz köpükten ilâhî bir bakire, genç ve güzel bir tanrıça olan **Aphrodite** doğdu. Onu dalgalar bir sedef kabuğu içinde çiçeklerle süsleyerek Kıbrıs adasına götürdüler.

KRONOS'UN SALTANATI

Uranos düştükten sonra **Kronos** kâinatın hâkimi oldu. İlk iş olarak kardeşleri **Titan**'ları yeraltındaki, zindanlarından çıkardı. Onun saltanatı zamanında yaratılış durmadı, devam etti. **Khaos** ile **Erebos**'un kızı olan **Nyks Moros**(Baht)u, **Siyah Kere** (**Moire**)yi, **Tahnatos**(Ölüm)ü, **Hypnos**(Uyku ve Düş)leri doğurdu. Sonra **Momos** (Alay), **Oizys**'i (Acı şikâyet); **Okean**'in arkasında altın elmaları bekleyen **Hesperides**'leri; doğumdan ölüme kadar, iyi ve kötü ömrümüzün ipliğini eğiren **Parkae**'leri, **Moir**'ları: **Klotho**, **Lakhsis**, **Atropos**'ı dünyaya getirdi. Daha sonra fanilere dehşet veren **Nemesis** (Öc, Hile, Kızgınlık), **Eris** (Nifak) doğdular. Nifak'tan da **Ponos** (Izdırap), **Algos** (Fenalık), **Loimos** (Açlık), **Apathe** (Hile), Savaşlar, Adam öldürme, Şüphe, Zulüm, Ant doğdu. Dikkat edilirse kolayca anlaşılır ki bunlar insanın ömrüne bağlı olan bütün duyguların birer sembolüdür.

Deniz (**Pontos**); Toprak (**Gaia**) ile evlenerek; "doğruyu sever hakikatli" **Nereus**, "kocaman" **Thaumas**; "cesur" **Phorkys**, "güzel yataklı" **Keto**, "çelik yürekli **Eurye-bie**'nin doğmasına sebep oldu.

Nereus ile **Okeanos**'un kızı **Doris**'den **Nereides**'ler denilen elli kız doğdu, **Thaumas** ile **Elektra**'dan **İris**; güzel saçlı **Harpyi**'ler doğdu. **Phorkys** ile **Kete**'den "İğrenç ihtiyarlık" (**Geras**) dünyaya beyaz saç ile gelen **Okean**'un ötesinde **Hesperi-**

(Şekil:1) Kronos,
karısının doğurduğu çocukları yutuyordu.

des'ler ülkesinde yaşayan **Graiai'**ler doğdu. Sıra **Titan'**lara gelmişti. Bir kısmı kendi hemşireleriyle, bir kısmı peri kızlarıyla evlenerek döl bırakıyorlardı.

Okeanos ile **Thetis'**den bin erkek çocuk, ırmaklar; üç bin kız, su perileri; sonra akıl ve hikmet tanrıçası **Metis**, servet (**Tykhe**), cehennem ırmağı **Styks** doğdu.

Hyperion ile **Theia'**dan Güneş (**Helios**), Ay (**Selene**), Şafak (**Eos**) doğdular. **Khaeos** ile **Phebe'**den **Leto**, **Asteria** dünyaya geldiler. **Krios** ile **Eurybia'**dan **Astreos**, **Pallas**, **Perseus** doğdu. **İapetos** ile **Okeanide**, **Klymene'**den bazılarına göre **Asie'**den **Atlas**, **Menoetios**, **Epimetheus**, **Prometheus** doğdular.

Sonradan **Kronos** kendi kız kardeşi **Rhea** ile evlendi.

ZEUS'UN DOĞUŞU

Bu evlenme neticesinde **Hestia**, **Demeter**, **Hera** adlarında üç kızla, **Hades**, **Poseidon**, **Zeus** adlı üç erkek çocuk doğdu. Babasına ettiğini unutmayan **Kronos** kendisinin de oğullarından aynı karşılığı görmesinden korkardı. Bu sebeple **Rhea'**nın yani karısının her yeni doğurduğu çocuğu yutar, karnında saklardı.

Rhea yalnız **Zeus'**u onun elinden kurtarabildi. Tanrıça gecenin karanlığından faydalanarak çabucak koşup **Girit** adasında **İda** dağının tepesine vardı. Çocuğunu de beraber götürmüştü. **Gaia** çocuğu aldı ve onu bir mağaranın dibine sakladı. **Rhea** bir kocaman taşı kundak bezlerine sarıp **Kronos'**a verdi. **Kronos** bu taşı da hemen yuttu. Aptal, nerden anlayacaktı ki bu taşın yerine oğlu dünyada kalıyordu! Öyle yaman bir oğul ki, yenilmek nedir bilmeyecek, sıkıntı nedir duymayacak, gücü ve kuvveti ile babasını kendisine boyun eğdirecek, onun bütün imtiyazlarını, şan ve şerefini elinden alacak, onun yerine bütün Ölmezlerin başı olacaktı.

Gerçekten **Zeus**, ormanların sık dalları arasında büyüdü; Keçi(**Amalt-heia**)nin sütünü emdi; bağırımlarını babası duymasın diye **Kuretos'**lar da onun başı üzerinde kalkanlarını çarparak seslendirirlerdi. Olgunluk çağına gelince **Zeus** gizlendiği mağaradan çıktı. **Kronos'**dan yuttuğu taşı ve tanrıları kusturdu. Sonra onu gökten kovup dünyanın tâ dibine, yerin ve denizin alt tabakasının daha altına attı.

Zeus, karısı **Hera**, çocukları, kardeşleri ve öbür tanrılarla **Olympos** dağına yerleşip saltanat sürmeye başladı. Fakat bu sefer de karşısına **Gaia** ile **Uranos'**un **Othrys** dağına yerleşmiş oğullan, **Titan'**lar, bu müthiş düşmanlar çıktı. Her iki taraf ellerine kocaman kayalar alıp savaşımaya başladılar.

Pelion dağlarını **Ossa** dağı üzerine yığarak **Titan**'lar **Olympos**'a tırmanmaya kalkıştılar. Muharebenin gürültüsünden gökler, yerler, denizler sarsıldı, **Tartaros** yani cehennem bile o yaygara ile çalkalandı. Fakat **Zeus**'un tanrısal silâhına, yıldırımına hiçbir şey dayanamadı. Bereketli toprak titreyerek yanıyor, her şey kaynıyordu. Yerler parçalandı, dağlar eridi ve **Titan**'lar yenilerek **Tartaros**'a atıldılar. Onların hepsi de zincirlere vuruldu ve üzerlerine üç yüz kaya yuvarlandı. **Hellad** (Yunanistan) toprağı, yüksek dağları, derin uçurumları ile karma karışık bir manzara arzeder. **Zeus**'un **Titan**'larla olan muharebesi şüphesiz ki bunu açıklar, daha doğrusu bu mit'te Yunanistan manzaralarının ifadesi vardır.

Daha sonra **Zeus** egemenliğini kabul etmeyen son hasımlarını **Gaia** ile **Uranus**'un oğulları olan şu dört devî; **Enkelados**, **Efhialtes**, **Polipotes**, **Hiperbios**'ları korkunç fırtınaların ifritleri olan **Typhoneus**'ları tepeledi. Bunlar **Etna** yanardağının ve diğer yanardağların diplerinde zincire vuruldular. Fakat onlar zaman zaman kımıldamaktan ve inlemekten, bağırmaktan bir türlü vazgeçemediler. Yunanistan'da sık sık olan depremler, yeraltından gelen gürültüler ve yanardağların ağızlarından çıkan dumanlar bu mitte tabii izahlarını bulmuştur.

Bu suretle ilk zamanlardaki karışıklık sona erdi. Kâinat düzen buldu. Tabiatın kaba, vahşi ve kör kuvvetleri; tanrısal zekâ tarafından yenilmiş ve emir altına alınmış oldu. Bu iptidai mitlerin asıl mânası da bu olsa gerektir. O mitlerin içinde her ne kadar insanoğlunun bilimsiz zamanlarına mahsus birtakım çocukça inançlara rastlanırsa da dikkat edilince, hayatta daima daha iyiye, daha mükemmele doğru yükseldiğimiz sezilir.

İNSANIN YARATILIŞI

TİTAN İapetos'un dört oğlu olmuştu. Bunlardan **Menoitios** ile **Atlas**; **Zeus**'e başkaldıran Titan'larla beraber bulunduklarından cezalandırılmışlardı.

Menoetios hainliğinden ve ölçüsüz cüretinden ötürü **Erebos**'a daldırılmıştı. **Atlas**'a gelince, dünyanın öbür ucunda ve **Hesperides**'lerin önünde omuzlarına gökkubbesini yüklenerek ayakta beklemek cezasına çarptırılmıştı. Diğer iki kardeşinin, **Prometheus** ile **Epimetheus**'un bahtları başka türlü oldu. Bunların ikisi de insanın yaratılışında önemli rol oynadılar.

Olympos tanrılarının kudretine ve kuvvetine karşılık **Prometheus**'da kurnazlık ve zekâ vardı. Titanların meşhur isyanları sırasında tarafsızlığını muhafaza etmiş bir titan oğlu olduğu halde kendisine başkaldırmayan, bilâkis saygı gösteren **Prometheus**'u baş-tanrı **Olympos**'a, Ölmezler arasına

kabul etmişti. Fakat kendi ırkını mahveden **Zeus** ve arkadaşlarına karşı kalbinde bir kin besliyordu. Sonradan tanrıları inkâr edecek, onları hiçe sayacak ve işleyeceği kötülüklerle en vahşi hayvanlara bile taş çıkartacak, dünyanın başına belâ olacak bir mahlûku, insanı yaratarak tanrılardan dedelerinin öcünü almayı düşündü.

Prometheus ilk insanı balçıktan yarattı. İlk insanın vücudunu yapmak için balçığı, bazılarının tahmin

(Şekil:3) Prometheus
ilk insanı balçıktan yarattı.

ettikleri gibi su ile değil, kendi gözyaşı ile karıştırdı* ve insanı yarattı. Fakat

* Avustralya yerlilerinin inancına göre; tabiatüstü bir varlık insanı çamurdan yarattı. Yeni Zelandalılar ise; Tiki'nin kırmızı bir kil alarak onu kendi kanıyla yoğurduğuna inanırlar.

insan tabiatın en aciz bir mahlûku idi. Çıplaktı, kendisini koruyacak hiçbir şeye malik değildi. Fil gibi kuvvetli hortumu, aslan gibi pençesi, kuş gibi kanadı, at gibi koşacak bacakları yoktu. Daha doğuşta ızdıraplar, üzüntüler, birtakım ihtiyaçlar onun yakasına yapışıyordu. İlk insanlar çiğ meyvalarla, kanlı etlerle besleniyorlardı. Elbise yerine bitkilerin yapraklarına sarılıyorlardı. Ateşin faydalarını bilmeden kendilerini güneşsiz oyuklarda saklıyorlar, derin mağaraların içine hayvanlar gibi sürünerek giriyorlar ve geceyi orada geçiriyorlardı. Yarattığı mahlûklara acıyan **Prometheus** insanları daha iyi bir şekilde yaşatabilmek, kendilerini vahşi hayvanlara karşı tesirli silâhlarla koruyabilmek, toprağı sürmeye yarayacak gerekli aletler elde edebilmek için onlara madenleri işlemeyi öğretmeyi ve ateşi vermeyi düşündü.

İç i baştanbaşa oyuk fakat tutuşabilir bir özle kapalı olan **Ferule** (Şeytantesi ağacı) denilen ağaçtan eline bir dal aldı ve Lemnos adasına gitti. **Hephaistos**'un alevler fışkıran ocağına yaklaştı. Madenleri eriten kızgın ateşinden bir kıvılcım çaldı. Elindeki sopanın özünün içine sakladı ve onu ilâhi bir armağan olarak insanlara götürdü.

O günden beri insanlar ateşin yardımıyla daha iyi yaşamaya başladılar. Yiyeceklerini pişiriyorlar, soğuk havalarda ısınıyorlar, karanlık mağaralarda ıralı odunları yakarak birbirlerinin yüzlerini görüyorlardı. Fakat zavallılıklarını unutarak gurura kapıldılar, kendilerini tanrılarla eşit tuttular. Onlara karşı olan ödevlerini unuttular. **Zeus** bu şımarık mahlûkların böyle yapacaklarını bildiğı için kutsal ateşten onları mahrum bırakmıştı. Kendi haberi olmadan ateşi çalarak insana verdiği ve insanı şımarttığı için **Zeus**, **Prometheus**'a kızdı, onu Kafkas dağlarının en yüksek tepesine gönderdi. Yanardağların, ateşin, sanayinin tanrısı **Hephaistos**'u çağırarak bu saygısız titanı yalçın bir kayaya çaktırdı. İlâhî demirci istemeyerek **Zeus**'un buyruğuna boyun eğdi.

*“- Ey **Prometheus**, dedi. Bu çekiçleri, zincirleri, bağları görüyor musun? Bunlar senin bahtsızlığını; benim sonsuz üzüntülerimi hazırlayacaktır. Seni bu vahşi kayaya çivileyeceğim. Artık sen buradan hiç insan sesi işitmeyeceksin, teselli ve acıma sana yüzünü göstermeyecek, güneşin kızgın şualarıyla kuruyarak; vücut çiçeğinin solduğunu göreceksin. Çok sonra gece yıldızlı mantosunun altında, gündüzü sağlamak için gelecek ve yine çok sonra güneş doğarak gecenin titrek elinin bitkiler üzerine serptiğı parlak kırağıyı eritecek. Kalbinde bitmez acılar bulunan, ke-*

Pausnias; Yunanistan'da, **Phorcide** bölgesinde, insan teni koku bir nevi kil gördüğünü söylüyor ki; **Prometheus**'un buradan kil alarak insanın çamurunu yoğurduğuna inanılmakta imiş. Çoğu dinler gibi bizim dinimiz de insanın balçıktan yaratıldığını söylemiyor mu?... Nasıl ki halk şairimizin Tanrı'ya hitaben şu beytinde:

"Âdemi balçıktan yoğurdun yaptın

Yapıp da neylersin bundan sana ne" demiştir.

der nöbetçisi olarak sen, bu korkunç yerde dinlenmeden, uyku nedir bilmeden, dizlerini bükmeden yalnız başına kalacaksın. İniltilerini insafsız kayalar dinleyecek, feryatların korkunç vadilerde uğuldayacak. Fakat sen boş yere inleyecek, boş yere feryat edeceksin."

Bunları söyleyerek **Hephaistos**, bahtsız **Prometheus**'un ayaklarına, kollarına kırılmaz zinciri geçirdi ve onları sağlamca kayaya çaktı.

Onun bahtsızlığı bununla bitmedi. Her sabah, kocaman bir kartal kanatlarını açarak süzülüyor ve gelip **Prometheus**'un ciğerlerini yiyordu. Bu müthiş hayvan sivri tırnaklarını insafsızca onun göğsüne batırıyor ve korkunç gagası ile ciğerini didikliyordu. Akşama kadar onun yediği ciğer, gece sabaha kadar yeniden bitiyor, çoğalıyor, eski haline geliyordu. Bu işkence tam bin sene sürecekti. Fakat otuz sene sonra **Zeus** bu günahkâra acıdı. Onu affetti ve ölmezler arasına aldı.

(Şekil:3) Kartal Prometheus'un ciğerini didikliyor

Anatole France'ın bahsettiği bir miti de buraya almadan geçemeyeceğim:

Rivayete göre **Prometheus**, heykel yapmasını bilen bir titandı, o yalnız bir insanın heykelini yapmamıştı. Birçok heykeller yapmış, onlara can vermişti. İnsanlarda görülen kusurları şuna atfediyorlar: Bir gün **Prometheus** atölyesinde çalışıyordu. Çamurdan, insanlara ait birçok kollar, bacaklar,

kafalar, kalpler yapmıştı. Yaptığı uzuvları birbirine ekleyerek tamamladığı küçük heykelleri raflara diziyordu. Fakat daha işini bitirmemişti. O sırada Şarap Tanrısı **Dionysos** atölyeye geldi. "**Prometheus**, çok çalıştın, yoruldu, haydi biraz gezelim, eğlenelim." dedi. Gezdiler; eğlendiler, şarap içtiler. **Prometheus** atölyesine döndüğü zaman azıcık sarhoştı. Bu yüzden bazı hatâlar yaptı. Küçük bir gövdeye büyük bir baş taktı, büyük bir gövdeye mahsus olan uzun kolları küçük bir gövdeye ilişti. Hayatta kocaman başların, uzun bacakların yahut gayri mütenasip gövdelerin oluşunun sebebi bu imiş.

Voltaire de *Felsefe Sözlüğü*'nün insan bahsinde şöyle bir mit'ten bahsediyor:

İnsan yaratıldıktan sonra yaşayacağı zamanın, yani ömrün tesbiti meselesi kaldı. **Zeus**, insanın, normal olarak 25 sene yaşamasını kâfi gö-

rüyordu, insan sızlandı. 25 senede ne yapabilecekti? Aşağı yukarı bunun yarısı uyku ile geçecekti. Çocukluk devrini de çıkarınca geriye bir şey kalmayacaktı. **Zeus** "*Ne yapayım; en son yaratıldığım için güçlü olmak, hızlı uçmak, çok uzaklardan görmek, iyi koku almak vasıfları gibi uzun ömür de diğer mahlûklara dağıtıldı.*" dedi. İnsan ağlayarak yalvarmasına devam etti. O sırada onun yanında şu altı hayvan bulunuyordu: Tırtıl, Kelebek, Tavus, Beygir, Tilki, Maymun. Hayatı tatlı bularak çok yaşamak için çırpınan insan, **Zeus**'e bu hayvanları göstererek, "*Bunların ömürlerinden al bana ver, ben üstün bir mahlûkum, benim çok yaşamam lâzım, onlar yaşamasalar da olur.*" dedi. Baş-Tanrı bunun haksızlık olacağını, tanrıların nazarında her mahlûkun eşit olduğunu ileri sürerek, insanın, ömrünün belirli zamanlarında o hayvanların hayatını yaşamasını, yani o hayvanlar gibi ömür sürmesini şart koşarak hayatı uzattı. Bu sebeptendir ki, yeni doğan bir insan yavrusu evvelce tırtıl gibi yerde sürünür, emekler, bu bebeklik devridir. Sonra kelebekler gibi neşe ile koşar, oynar, bu çocukluk çağıdır. Zaman geçince bilhassa on beşinden sonra gençlik çağı başlar. Bu devrede insan tavus hayatını yaşar, onun gibi gururlanır. 25 - 30 yaşından sonra ev bark sahibi olunca üzüntüler, kederler başlar; o zaman beygir gibi hayatın yükünü çekmek icabeder. İnsan kırkıktan sonra tecrübe sahibi olur, olgunlaşır, bu devrede tilki gibi kurnaz olur, ellisinden, altmışından sonra da insan maymun gibi çirkinleşir.

İNSANLIĞIN DÖRT DEVRİ

Prometheus'un insanı nasıl yarattığını gördük; bu mesele, yani insanı, **Olympos** Tanrılarına kin besleyen bir titanın yaratması meselesi eski Yunanistan'da çokluğun inandığı bir mittir. Halbuki insanın daha asil bir mahlûk olduğuna ve çok evvel tanrılarla beraber yaratıldığına inananlar da vardır. Nitekim meşhur Yunan şairi **Pindaros** "*Tanrılar ve İnsanlar hepimiz aynı ailedeniz, hepimizi aynı ana doğurmuştur!*" demektedir.

İnsanın yaratılışı hakkında eski Yunanlıların çeşit çeşit inançlara kapıldıklarını şundan anlıyoruz ki, bazıları **Prometheus**'u işe karıştırmadan insanların toprağın çocuğu olduğunu kabul etmekle beraber, onların Attika'da Erekte ve Arkadia'da **Pelasgos**'un ormanlarla taçlanmış yüksek dağlarından ve bizi besleyen topraktan fışkırdıklarına inanırlar. Bir başka efsaneye göre kayın ağaçlarının kabuğu, meşelerin gövdesi yarılıp içlerinden ilk insanlar çıktı. Kayalardan, bitkilerden ilk insanların doğduklarına inananlar olduğu gibi (*Odysse*, XIX. 163) **Arkadia**'lılardan **Myrmidon**'ların karınca iken insana çevrildiklerine inananlar da vardır*.

* Avustralya yerlilerinden bazıları insanların kertenkele, kunduz, maymun gibi hayvanlardan tekâmül suretiyle meydana geldiğine inanmaktadırlar.

İnsanların ne şekilde ve nasıl yaratıldığına inanırlarsa inansınlar eski Yunanlılara göre evvelâ erkekler yaratılmıştır. Kadın dünyada mevcut değildi. Bu devirde insanlar sonsuz bir saadet içinde yaşıyorlardı.

Bu devir "altın devri" idi, **Hesiodos**'un dediği gibi o devirde insanlar; keder, üzüntü nedir bilmeden, yorgunluğu tanımadan tanrılar gibi yaşıyorlardı. O zamanlarda baharlar sonsuzdu. Geçim derdi yüzünden faniler rahatsız olmuyorlardı. Toprak kendiliğinden mahsûllerini veriyor, çeşit çeşit ve bol olan meyvalar insanların beslenmesine kâfi geliyordu. Korkunç ve çirkin ihtiyarlık yakalarına yapışmıyordu. Onlar daima genç, çevik ve neşeli olarak yaşıyorlar ve ölüm saati gelince, hastalığın acı ızdıraplarını bilmeden gülümseyerek tatlı bir uykuya dalar gibi hayata gözlerini kapıyorlardı.

Altın devrini "gümüş devri" takibetti. Bu devrin insanları bir evvelki devir insanlarından çok zayıf ve aşağı idiler. Bunların ömürleri uzun ve çocukluk devri gibi geçirdi. Onlar ilk gençlik çağına çok geç olarak ulaştıkları zaman ömürleri de sona erer ve böylece onların günleri aptal çocukların ömürleri gibi harcanmış olurdu.

Gümüş devrini de, "tunç devri" takip etti. İşte ilk insanı yaratan **Prometheus**'un evvelce gördüğümüz gibi Ölmezlere mahsus olan "ateşi" çalması ve insana armağan etmesi bu devre rastlar.

Ateşi elde edince insanlar tembellikten kurtuldular. Yırtıcı hayvanlara ve soğuğa karşı kendilerini koruyabildiler. Artık madenleri eritip dökabiliyorlardı. Tunç silâhlar kullanıp kollarına kuvvet gelen insanlar çelikleşen kalblerinden acımak duygusunu kovdular. **Ares**'e hizmet etmeye ve birbirlerini boğazlamaya başladılar. Bu devrin döğüşçü adamları birçok kötülükler yapmakla beraber medeniyete doğru ilk adımlarını attılar.

Tunç devrinden sonra **Hesiodos**, **Thebai** şehrinin önünde ve **Troia** duvarları dibinde vuruşan kahramanları yetiştiren bir devrin (kahramanlar devrinin) geldiğini söylüyorsa da bunu, çoğu şair ve bilginler kabul etmiyorlar. Çoğunluğun inancına göre tunç devrinden sonra "demir devri" başladı.

Hâlâ bizim içinde bulunduğumuz bu devir sefaletler ve cinayetler devridir. Bu devrede insan vahşi hayvanlardan daha kan dökücü olmuştur. Tanrıların düşmanı titan, **Prometheus**'un verdiği şeytanî zekâyı kullanarak, demirle, akıllara hayret verecek işler başarmakta, medeniyet de dev adımlarla ilerlemektedir. Fakat bu pis demir devrinde çok büyük işler başaran insan, tanrısal erdemlerini kaybetmiş, kabalaşmış, hayvanlaşmıştır. Kendi aczini unutarak tanrıları inkâr etmiş, bütün iyi huyları kalbinden kovmuştur. O ilk devirlerde, mağaralarda, korkak hayvanlar gibi yaşayan, köstebekler gibi oyuklarda sürünen insanlardan daha acınacak bir haldedir. Fakat insanın bu manevî sefaletine sebep **Prometheus** olmuştur. Eğer o aklın sembolü bu-

lunan ve tanrılara mahsus olan ateşi çalıp da çamurdan yarattığı bu mahlûka vermeseydi, bu mahlûk bu kadar sefil olmayacaktı. Çünkü akıl bir baş belasıdır, hayvanlar akılsız oldukları için sevk-i tabiiileriyle insanlardan daha mesut yaşamaktadırlar.*

İNSANLARLA TANRILARIN BOZUŞMASI

Akılsız olan insanların altın devrinde de tanrılar gibi yaşadıklarını evvelce gördük. **Hesiodos**'un anlattığına göre çok eski devirlerde **Kronos**'un saltanatı zamanında insanlar tanrılar arasında iyi bir anlaşma vardı. O zamanlarda tanrılarla insanlar aynı sofraya oturur, aynı yemekten yerlerdi.

Fakat **Olympos** olaylarından sonra, yani **Zeus**, **Olympos**'ta krallığını ilân ettikten sonra iş değişti. Çünkü yeni Baş-Tanrı insanları beğenmiyor, onları aşağı görüyordu. İstiyordu ki, insan denilen bu acayip mahlûk daima kendisinin buyruğu altında bulunsun.

Bir gün **Mekone**'de tanrılarla insanlar bir kurbanın paylaşarak beraberce yenmesi için toplanmışlardı. **Prometheus** da orada bulunuyordu. Kocaman bir öküz kesilmişti. Bunun hakkaniyetle paylaşılması **Prometheus**'a düşmüştü. Kurnaz titan, bir tarafa hayvanın etinin en güzel parçalarını ayırdı. Gösterişsiz olsun diye üstünü deri ile örttü. Diğer tarafa hayvanın kemiklerini yığıdı, bunun üstüne de nazar-ı dikkati çeksin diye yağlı parçalar koydu. Tabiatıyla **Zeus**'e birinci parçayı almasını teklif etti. Fakat Baş-Tanrı daha iyi ve yağlı görünen ikinci kısmı aldı, yağlı bir iki parçayı yiyince beyaz kemikler sırttılar. O zaman Baş-Tanrı müthiş kızdı ve söndürülmesi güç ateşten bahtsız insanları mahrum etti. Fakat küstah **Prometheus**; Lemnos adasına giderek, evvelce gördüğümüz veçhile bir kıvılcım çalmış, insanlara armağan etmişti. Bazıları **Prometheus**'un kıvılcımı; Lemnos adasından değil, meşalesini güneşin tekerleğinden tutuşturarak elde ettiğini söylemektedirler.

İLK KADININ YARATILMASI

Prometheus'un kurnazlıkla çalarak insanlara verdiği akıl onları şımartınca **Zeus** o zamana kadar yalnız erkeklerden ibaret olan bu yüz­süz ve terbiyesiz mahlûkların, kendilerini tanrılar kadar kuvvetli ve mutlu sanan bu budalaların başına müthiş bir belâ gönderdi: Bu belâ kadındı.

* Kur'an-ı Kerim'de, bu meseleyi akla getiren bir âyet vardır: Ahzab suresi, 72. âyet: "Biz, emaneti (yani akli) göklere, yere, dağlara teklif ettik, onlar emaneti yüklenmekten, ona hiyanet etmekten çekindiler, fakat insan, onu yükledi."

(Şekil:4) Pandora kutuyu açınca ümitten başka, bütün fenalıklar dünyaya yayıldı.

Gerçekten **Zeus** usta bir tanrı olan ve elinden hiçbir şey kurtulmayan oğlu **Hephaistos**'u çağırdı. Ona ilk kadını yaratmasını emretti. **Hephaistos** babasının emri üzerine balçığı su ile yoğurdu ve görenleri şaşırtacak güzellikte bir bakirenin vücudunu yaptı.

Olympos'ta oturan tanrıçaların en güzeli olan ve kendi karısı bulunan **Aphrodite**'nin vücudunu model olarak kullandı. Heykel bitince onun kalbine ruh yerine bir kıvılcım koydu. O zaman heykelin gözleri açıldı. Kolları, bacakları kımıldamaya ve dudakları konuşmaya başladı. Onu süslemek için bütün tanrılar ve tanrıçalar yardım ettiler. Herkes kendisinden ona bir şey armağan etti ve ona Rumca "bütün armağan" anlamına gelen **Pandora** adını taktılar. Gerçekten elâ gözlü **Athena** ona güzel bir kemer, süslü elbiseler verdi. Letafet perileri **Kharites** beyaz göğsüne parlak altın gerdanlıklar taktılar. Çekici bir gülümseyişi olan **Aphrodite** başına güzellikler saçtı, güzel saçlı "**Saatler - Horalar**" ilkbahar çiçekleriyle onu süslediler. **Hermes**,

Pandora'nın kalbine, hıyanet ve aldatıcı sözler yerleştirdi. **Zeus** da ona esrarlı bir kutu armağan etti ve ona dedi ki:

"- Sakın sana verdiğim kutuyu açma, onun içindeki iyi şeyler uzaklara kaçarlarsın ve onların yerine fenalıklar gelir, seni rahatsız ederler. Hulâsa bu kutuyu iyi sakla, çünkü yalnız senin değil, bütün insanların saadeti ve felâketi bu kutunun açılıp açılmamasına bağlıdır."

Böyle söyledikten sonra Baş-Tanrı ilk kadını yeryüzüne indirdi ve **Prometheus**'un kardeşi **Epimetheus**'a gönderdi. **Prometheus**, kardeşine **Zeus**'tan bir armağan kabul etmemesini tembih ettiği halde **Pandora**'nın güzelliğine hayran olan **Epimetheus** öğüdü tutmadı. Onu insanlar arasına kabul etti. Ne bilecekti ki, kadın, bütün fenalıkların kaynağıdır!

Kadın, mütecessis bir mahlûk olduğundan dünyaya gelir gelmez "*Acaba kutunun içinde ne var?*" diye düşündü ve **Zeus**'un emrini unuttu. Kutuyu açtı. Meğer kutunun içinde hastalık, keder, ızdırap, yalan, riya, şehvet, hulâsa insanları rahatsız eden ve onların felâketini hazırlayan ne varsa hepsi açılan kutudan kuşlar gibi uçuştular. **Pandora** hatasını anladı, biraz sonra kutuyu kapadı. İşin tuhafı şu ki, kutuya kapatılmış olan fenalıklar arasında, insanların yaşatacak, teselli edecek "**ümit**" de vardı. Fakat "ümit" dışarı çıkamamış, kutuda kalmıştı. İşte böylece **Zeus** ilk kadını yeryüzüne göndermekle fenalıkları ve ızdırapları da onun kutusu içinde dünyaya yollayarak insanlardan öc almıştı.

TUFAN — DEUKALİON VE PYRRHA

Kadını yaratarak insanları felâkete ve ızdıraba sürüklemesi **Zeus**'un kîniyi yatıştırmadı. Bu şımarık mahlûkları tamamıyla yok etmemek, onları müthiş bir tufanın dalgaları arasında boğmak istedi.

Fakat kurnaz titan **Prometheus** bu defa da insanların yardımına koştu. **Zeus**'un müthiş tasavvurundan, oğlu **Deukalion**'u haberdar etti. **Deukalion**, karısı **Pyrrha** ve **Pandora** ile beraber **Thessalia**'da bulunuyordu ve oranın kralı idi. Babasının tavsiyesi ile üstü kapalı bir kayık yaptı ve karısı ile onun içine girdi. Yağmurlar yağdı, sular kabardı, ortalık baştanbaşa deniz kesildi. Onlar dokuz gün dokuz gece dalgalar üzerinde çalkandı durdular. Onuncu günü sular alçalmaya başladı. Fakat ikisinden başka bütün insanlar boğulmuştu. Bu tufan felâketinden kurtulan karı koca, **Parnassos** yahut **Othrys** dağına yanaştılar ve karaya ayak bastılar.

Deukalion, Baş-Tanrı **Zeus**'a bir kurban kesti. Tanrı, kendisine kurban kesen bu dindar insana acıdı. Onun ilk adağını yerine getireceğini vadetti. **Deukalion**, **Zeus**'dan insanların yeniden yaratılmalarını diledi. Diğer bir

efsaneye göre de tufandan kurtulan karı koca, **Delphoi**'ye gittiler. **Themis**'e danıştılar, ondan fikir aldılar. **Themis** onlara dedi ki, *“Başınızı birer örtü ile sarınız, elbiselerinizin kemerlerini çözünüz ve eski dedelerinizin kemiklerini alarak omuzunuzun üstünden arkanıza doğru atınız.”* Onlar bu tavsiyeye hayret etmekle beraber, Adalet Tanrıçasının dediğini yaptılar. Başlarını sardılar ve yeri yoklayarak buldukları taşları alarak omuzlarından geriye doğru fırlatmaya başladılar. Gerçekten **Gaia**'nın sinesinde koparılan taşlar onların dedelerinin kemikleri sayılmaz mıydı? Tuhafı şu ki, **Deukalion**'un koparıp attığı taşlar erkeklere, karısının attığı taşlar da kadınlara dönüşüyordu. Böylece insanlar yeniden türediler ve dünyayı doldurdular. Onlar ikinci defa taştan yaratıldıkları için her şeye katlandılar. Nuh Peygamber gibi, tufandan sonra insanların tekrar türemelerini sağladığı için **Deukalion**, Yunanlıların babası sayılmaktadır. İlk şehirleri kuran, tanrıların tapınaklarını yükselten odur. **Athenai** şehrinde **Zeus**'un mabedini bile onun yaptığını söylerler ve tapının yanında ona ait bir de mezar gösterirler. Hâlbuki **Kynos**, **Deukalion**'un ve karısının mezarlarının kendisinde olması sebebiyle övünmektedir.

BÜYÜK TANRILAR

Zeus, **Kronos**'u tahtından indirip, titanları yendikten sonra Evrenin en kudretli tanrısı olarak kaldı. Artık ona kafa tutacak hiçbir varlık kalmamıştı. Dünyayı idare etmek için diğer tanrı ve tanrıçalarla beraber **Olympos** dağına seçti ve oraya yerleşti.

Tanrılar Dağı **Olympos**'ta saraylarını kuran Ölmezler'in hepsi birbirlerinin hısım ve akrabası idiler. **Hera**, **Poseidon**, **Demeter** ile karanlık yeraltı âleminin idaresini üzerine alarak aşağı inen **Hades**, **Zeus**'un kardeşleri, **Apollon**, **Athena**, **Artemis** ve saire evlâtları, yeğenleri veya torunları idi.

Hepsinin bir araya gelmesinden bir tanrılar ve tanrıçalar cumhuriyeti kurulmuştu. Bu ilâhî cumhuriyet, Yunan sitelerinin tam benzeri idi. Onlar tanrıları, kendilerinin benzeri düşündükleri gibi, onların idarelerini de kendi idarelerinin aynı tasavvur etmişlerdir. Gerçekten eski Yunanlıların tanrıları insan biçiminde idiler. Yalnız onların, insanlardan daha kuvvetli, daha büyük, daha güzel birer vücutları vardı. Sonra insanların malik olmadıkları vasıflara da maliktiler. İstedikleri kılığa girerler; istedikleri anda kâinatı bir baştan bir başa katederlerdi. **Zeus**, **Olympos** tepesinden ta **Finike** sahillerinde deniz kenarında gezinen **Europa** adlı güzel bakireyi görünce karısına sezdirmemek için bir boğa şekline girerek bir anda **Olympos**'tan Suriye'ye gelmişti. **Ganimedes** adlı güzel çobanı kaldırıp Tanrı dağına getirmek için bir kartal olmuş uçmuştu. Yunanlıların tanrıları insan biçiminde idiler, ama; insanlar gibi fani değildiler. Onlar, sarsak ihtiyarlığı, korkunç

ölümü bilmiyorlardı. Onlar **Ambrosia** denilen ve kendilerine mahsus olan bir nevi taamla besleniyorlardı.

Fakat tanrı oldukları halde insanlar gibi onların da bazı kusurları vardı. Şehvet onların da yakasına yapışmıştı. Onlar da icabında yalan söylerlerdi. Bazılarının ahlâk telâkkisi çok genişti. **Zeus**, Baş-Tanrı olduğu halde tanrıçalardan da, insanlardan da hoşuna gidenleri kirli arzularına âlet etmek isterdi. Beri taraftan **Artemis** ve **Athena** el sürülmemiş birer temiz bakire olarak kalmışlar, kalplerinde şehvete yer vermemişlerdi.

Gerçekten tanrılar arasında bizim telâkkimize göre, en ahlâksız, en sefilleri bulunduğu gibi, en namuslu, en faziletli de bulunurdu. Zâten onlar, insanları tanrı derecesine yükselten Yunanlıların karakterini taşımakta idiler. Yani tanrıları da kendileri gibi Yunanlı idi. Yunanlı nasıldır? Bazan şehvetinin esiri olur, bazan sever, sevilir, bazan yalan söyler, korkar, bazan çok doğru ve cesurdur. Fakat umumiyetle hayalperesttir. Fakat fazilete ve insanlığa inanır, şerefi uğrunda canını verir. Bütün bu karakterler Tanrılarda vardır. Gerçekten Yunanlıların inandıkları tanrılar da kendileri gibi severler, yahut nefret ederlerdi. Kıskançlık kurdu onların da kalbine düşerdi. Çekememezlik onlarda da vardı. Çamuru gözyaşı ile yoğrulmuş insanlar gibi onlar da ızdırap çekerlerdi. Tabiatları insandan üstün olduğu için onların neş'eleri ve kederleri de insanlarınkinden üstün ve büyüktü. Onlar ölümden başka bütün büyük ızdırapları çok derinden duyarlardı. Onların öc almaları da müthişti. En insafsız, en kaba ruhlu ve kalpsiz bir komitecinin işlediği cinayetlere taş çıkartacak iğrenç cinayetlerle ellerini kirletirlerdi.

Eski Yunanlılar her şeyin bir tanrısı olduğuna inanırlardı. Onlara göre, denizin, dağların, göklerin, hülâsa her şeyin bir tanrısı vardı. Her tanrının birçok yardımcısı, hizmetçileri bulunurdu. İkinci derecede gelen tanrılar ve tanrıçalar çoktu. Fakat bütün bunların üstünde, yetkileri diğerlerinden üstün on iki büyük tanrı vardı. Bunların altısı dişi, altısı erkekti; Baş-Tanrı — **Zeus**, güzel sanatlar tanrısı — **Apollon**, harp tanrısı — **Ares**, sanayi tanrısı — **Hephaistos**, tanrıların habercisi ve güzel sözlerle kandırmasını ve inandırmasını bilen — **Hermes**, deniz tanrısı — **Poseidon**, zekâ tanrıçası — **Athena**, aşk ve güzellik tanrıçası — **Aphrodite**, ocak ve aile tanrıçası — **Hestia**, avcılar ve iffet tanrıçası — **Artemis**, çoğalma, toprak tanrıçası — **Demeter**. Bu tanrılar ve tanrıçalardan başka karanlık yeraltı âleminin ve cehennemlerin tanrısı **Hades** bulunduğu gibi, sonradan **Olympos**'a alınan şarap tanrısı **Dionysos** da vardı.

Olympos'ta oturan 12 büyük tanrı ve tanrıçanın eski kitaplarda sık sık geçen Lâtincedeki adları ile beraber simgelerini aşağıdaki listede göstermek bizim için faydalı olacaktır.

On iki büyük Tanrının Adları ve Simgeleri

Yunanca ismi	Lâtince adı	Temsil ettikleri	Doğal güç	Simgeleri
Zeus	Jüpiter (Müşteri)	Hava	Mutlak Kudret	Kartal, Yıldırım
Hera	Junun	Gök	İzdivaç	Tavus
Athena	Minerva	Şimşek	Zekâ	Kalkan, Zeytindalı
Apollon	Febus	Güneş	Güzel Sanatlar	Yay, Lir
Artemis	Diana	Ay	İffet	Geyik, Hilâl
Hermes	Mercure (Utarit)	Yağmur	Belagat	Kanad, Yılanlı asa
Hephaistos	Vulken	Yer altı ateşi	Sanayi	Çekiç, Örs
Hestia	Vesta	Ocak	Aile Faziletleri	Kutsal ateş
Ares	Mars (Merih)	Tırpan	Harp	Miğfer, Mızrak
Aphrodite	Venüs (Zühre)	Aşk	Güzellik	Güvercin
Demeter	Ceres	Toprak	Bolluk, mümbitlik	Buğday demeti, orak
Poseidon	Meptunus, Neptün	Deniz	Hiddet	Üç dişli yaba

OLYMPOS*

YUNANLILARIN on iki büyük tanrısı **Olympos**'ta otururdu. **Olympos**, Makedonya ile Tesalya arasında oldukça heybetli bir sıra dağın en yüksek bir tepesi idi.

Kış mevsiminde kalın bir kar tabakası, onun parlak tepesini örterdi; yazın ise büyük ve güzel ağaçlar **Olympos**'un derin uçurumları olan dik yamaçlarına gölge salardı. Güneş doğduğu zaman ilk aydınlığını, bu kutsal dağın en yüksek tepesine vurur, akşam olup da yerini gecenin gümüş kaplı arabasının atlarına terk edince; solgun ve yorgun ışıklarını, bir ayrılık işaretiymiş gibi yine **Olympos**'un muhteşem alnına düşürürdü. Bazan büyük bulut sürüleri ufuklardan koşarak gelirler, onun yanlarını sararlardı, o zaman derin vadileri karanlıklar kaplar, kudurmuş rüzgârlar ağaçları hırpalar, dalları kırar ve bardaktan boşanırcasına yağın yağmurlar arasında şimşekler çakardı. Yıldırımlar düşüp, gökler gürlediği zaman onun korkunç ve derin boğazlarında uğultulu yankılar bırakırdı.

İşte, tanrıların dünyaya hâkim olmak için, kendilerine saray yeri olarak seçtikleri kutsal korkunç dağ böyle bir dağ idi. Fakat bulutlar denizinin çok üstünde, en yüksek tepede, insanı şaşırtan güzellikteki bahçelerde, köşkerlerde, saraylarda, büyük bir düzen ve rahatlık vardı. Bu mutlu yerlere rüzgârlar asla ulaşamazdı. Sayılamayacak derecede olan bu yaldızlı çatıların üstünde, fırtınaların koptuğu hiçbir zaman işitilmezdi. Temiz, saf ve hoş kokulu bir hava burayı doldururdu.

Bu heybetli ve korkunç **Olympos**'un üstünde her tanrının bir sarayı, bir köşkü vardı. Bu sarayların en muhteşemi, en büyüğü, bütün tanrıların en ulusu olan **Zeus**'un idi. Her sabah, "Şafak" gül renkli parmaklarıyla göğü

* **Olympos** ismi yalnız tanrıların oturdukları; yüksekliği 2985 metreye varan meşhur dağın ismi değildir. Bizim Anadolu'muzda bile bazı dağların isimleri eskiden **Olympos** idi. Ez-cümle **Phrigia Minor**'da bugün **Uludağ** dediğimiz dağın ismi **Olympos** idi. Keza **Galatia** ile **Bithynia** arasında bulunan **Aladağ**'ın ve **Lydia**'da bulunup bugün adı **Hisar dağı** olan dağların isimleri de eskiden **Olympos** idi.

(Şekil:5) Tanrıların Olympos'taki Sarayları.

açıp da güneşin atlarına yol verdiği zaman **Olympos**'un bütün tanrıları, şeflerinin sarayında toplanırlardı. Altın yaldızlı bir tahta oturmuş olduğu halde Baş-Tanrı onları, güzel sarayının büyük salonunda kabul ederdi. Bir babanın etrafında toplanan aile fertleri gibi tanrılar, hep beraber, hoş, neş'eli, sonsuz bir mutluluk içinde ömür sürerlerdi. Tanrıların akla sığmaz mutlulukları hakkında bir fikir edinebilmek için onların daimî olarak bir düğün sofrasında, bir ziyafet masasında oturmuş olduklarını düşünmelidir. Güzel yüzlü, kumral bukleli **Apollon**, parlak lirin'in çıkardığı seslerle onları âdeta sarhoş ederdi.

Kharites - Letafet perileri, bu güzel gözlü bakireler ve neş'e anaları, çiçeklere bürünmüş, güller takınmış oldukları halde, güzel bahçelerin çimenleri üstünde dans ederlerdi. Beyaz kollu **Musa**'lar (İlham perileri) korulukta bir ağızdan o kadar ahenkli, o kadar hoş sesle şarkılar söylerlerdi ki, tanrılar kendilerinden geçerek büyük bir sessizlik içinde bu şarkıları dinlerlerdi. Şarkı dinlemekten, dans seyretmekten usanan, yorulan tanrıları

dinlendirmek için ilâhî bakire **Hebe**, **Zeus**'un konuklarına **Ambrosia***, **Nektar**** ikram ederdi. **Hebe**, tanrılara içkilerini altın kupalar içinde verirdi. Bu tatlı likörler, **Olympos** sâkinlerinin kalplerini neş'e ile doldurur, onlara ebedî gençlik sağlardı. Bu suretle tanrılar dünyanın ve insanların idaresini yorulmadan başarmak kuvvetini kendilerinde bulurlardı. İşte tanrılarının günlük meşgalesi bundan ibaretti.

Onlar bir ocak başında toplanan aynı ailenin fertleri gibi, bütün günü hep birlikte geçirirlerdi. Gece, yıldızları uyandırıp parlatınca onlardan her biri kendi sarayına, kendi dairesine çekilirdi. O zaman uykuya dalan **Olympos**'ta derin bir sessizlik hüküm sürerdi. Yalnız aile ocaklarının vefalı koruyucusu, el sürülmemiş, temiz bir bakire ve muhterem bir ilahe olan **Hestia**, tanrılarının sarayında uyanık kalıyordu. O dünya ışığının parıltısını besleyen ateşin sönmemesine gözcülük ediyordu.

Tanrılar muhteşem saraylarında yalnız başlarına yaşamıyorlardı. Krallar gibi, onların da saraylarında görevli bulunan hizmetçileri vardı, onlardan bazıları tanrılarının buyruklarını yerine getirmek ödevini üstlerine almışlardı. Bazılarının ziyafet hazırlığı yapmak, masaları kurmak, sakilik yapmak, tanrıları eğlendirmek için dans etmek, şarkı söylemek gibi görevleri vardı. Biraz evvel **Musa**'ların ve **Kharites**'lerin şarkı söylediklerinden ve dans ettiklerinden, **Hebe**'nin tanrılara nefis içkiler sunduğundan bahsetmiştik. Parlak **Olympos**'un kapılarını açmak ve kapamak işini de **Hora**'lar (Saatlar) yaparlardı. Bu nazik ve kibar bakireler, altın gerdanlıklarla süslenmişler, çiçeklerle bezenmişlerdi. Nazik ve yumuşak ayaklı **Horal**ar, tanrılar şehrinin altın kapılarını açar açmaz ilham ve letafet perileri toplanarak güneşin doğuşunu danslarla ve şarkılarla selâmlarlardı.

Hora'ların anası **Themis** yahut "ebedî adalet" idi. Her zaman bu heybetli ilahe, **Zeus**'un tahtının ayak ucunda oturur ve yerin, göğün ortaksız sahibinin vereceği bütün kararlarda ona hikmet ve adalet tavsiye ederdi. Güzel yanaklı **Themis** yalnız **Olympos**'ta ilâhlar sarayında değil, bütün kâinatta hakkın ve adaletin hüküm sürmesine dikkat ederdi. Hak ve adalete dayanan ilâhî arzular, ilhamını ondan alırlardı. Gerçekten **Zeus** yalnız **Olympos**'un değil, bütün insanların da mutlak hâkimi idi. O, **Themis**'in tavsiyelerini, öğütlerini dinleyip de bir karara vardığı zaman bu kararını habercisi **İris** ile dilediklerine ulaştırırdı. Parlak kanatları, rüzgârın nefesi gibi süratli ayakları olan bu peri, bulutlardan yere düşen dolu tanesi gibi, gökten yere uçar ve efendisinin emirlerini olduğu gibi tekrar ederek yerine ulaştırır, sonra **Ebemkuşağı** rengindeki kanatlarını açarak yeniden **Olympos**'a uçar, sadık bir köpek gibi **Zeus**'un tahtının önündeki basamaklarda oturur, yeni emirler

* **Ambrosia**, Tanrılara mahsus yiyecek.

** **Nektar**, Tanrılarının içkisi (Bengisu = Âb-ı Hayat)

beklerdi. Yeni bir emri dünyaya, fani insanlar arasına ulaştırmak için vakit kaybetmekten korktuğundan o uyumak istediği zaman bile sandallarını çözmez, tüllerini atmazdı.

Fakat bu işte **Zeus**'un yardımcısı yalnız **Themis** değildi. Onun diğer kızları olan **Moira**'lar yahut **Park**'lar da annelerine yardım ederlerdi. Onlar **Hora**'lardan uzak olmayan bir yerde, duvarlarına fani insanların bahtlarının yazılı bulunduğu bronz bir sarayda otururlar ve yıldızların gökte takip edecekleri yolları çizerlerdi. Onların çizdiğini hiçbir kuvvet bozamaz ve silemezdi. Üzerlerinde yıldızlardan nakışlar bulunan beyaz roplar giyinmiş oldukları ve başlarına nergislerden çiçekler koydukları halde, parlak ışıklar saçan tahtlara oturan bu üç peri, fani insanların hayat ipliklerini eğirirler; onların mukadderatını tesbit ederlerdi. Bunların en genci olan **Klotho** örekeyi tutar ve hayat ipliğini bükerti. **Lakhsis** iğini çevirir ve her insanın talihi miktarınca sarardı. Nihayet **Atropos** hayatının uzunluğuna göre, faninin yaşayacağı belirli zaman bitince hayat ipliğini keserdi. İnsanların liyakatlarına, meziyetlerine ve dünyada yaşayacakları iyi veya kötü günlerine, mes'ut veya bedbaht zamanlara göre **Zeus**'un emri tahtında **Moira** (Park)lar iyi günler için beyaz yün, kara günler için siyah yün karıştırarak mukadderat ipliğini bükmeye devam ederlerdi.

Olympos sakinlerinin hayatı işte böyle geçerdi. Orada **Olympos**'un tepesinde sonsuz bir mutluluk içinde ömür süren tanrılar, nadiren yeryüzüne iniyorlar ve her hangi bir insanın veya hayvanın şekline bürünerek insanlar arasına karışıyorlardı.

Olympos'ta oturan büyük tanrılarının sayısı, 6 erkek, 6 dişi olmak üzere 12 kadardır.

Erkek Tanrılar

Zeus (Jüpiter)

Apollon (Phebus)

Ares (Mars)

Hephaistos (Vulcain)

Hermes (Mercure)

Poseidon (Neptune)

Dişi Tanrılar (Tanrıçalar)

Hera (Junon)

Athena (Minerva)

Aphrodite (Venüs)

Hestia (Vesta)

Artemis (Diana)

Demeter (Ceres)

Dionysos - **Bacchus** sonradan **Olympos** tanrıları arasına katıldı. **Hades** - **Pluton**, **Zeus**'un ve **Poseidon**'un kardeşi olduğu halde vazifesi yeraltında olduğu için daima orada kaldı.

BÜYÜK TANRILAR

Zeus-Hera-Athena-Apollon-Artemis

Hermes-Ares-Aphrodite-Hestia-Hephaistos-

Poseidon-Demeter-Hades-Dionysos

ZEUS YAHUT JÜPİTER

ZEUS, Olympos dağının ulu tanrısı, dünyanın sahibi, tanrıların ve insanların babası idi.

Göklerde, yerlerde ne varsa hepsi onundu. En değerli bir ot parçasından, en büyük varlıklara kadar her şey onun buyruğuna tabiydi. Gök-kubbenin en yüksek yerinde, tahtında oturarak, bulutlar ordusunu çeker, bazen mavi semayı güldürür, bazan ağlatır, bazan insanları sevindirir, bazan korkuturdu. Gerçekten insanların, umutları da, korkuları da hep gökten gelmekte idi ve insanlar tanrının rahmetini de, hiddetini de hep semadan beklemekte idiler.

Ufuklarda bulutların bulunmadığı bir yaz sabahı; Yunanistan göklerinde görülen tatlı mavilik **Zeus**'tandır. **Zeus**, ilâhî güzelliğini oraya aksettirmiştir. Gökler kara bulutlarla kapandığı zaman **Zeus** rahmet halinde yağar, bazan da kar şeklinde yere düşer ve yerleri beyaz, parlak bir kürkle sarardı. Geceler de gündüzler gibi ondan gelirler ve onun buyruklarına boyun eğerdiler. Gökleri lekesiz ve saf görmek, ufukları genişletmek ve aydınlatmak isteyince, bulutları dağıtır, Ebemkuşağını çekerdi.

Kuvvetini, kudretini göstermek isteyince, fırtınaların, rüzgârların zincirlerini çözer, onları denizlere gönderir, kayalık sahillere köpürerek çarpan, kırılan dalgaları coşturur, gemileri ceviz kabukları gibi suyun üstünde sallatır dururdu.

O zaman göklerde kara bulutlar, hiddetli hiddetli kaynaşır, mahpeslerinden çıkan kırıcı, mahvedici boralar, fırtınalar faaliyete geçer, denizler kudurur, yollar tozar, yıldırımlar düşer, gökler gürler, vadiler, dağlar inlerdi.

Zeus ekseriya yıldırımlar saçarak bulutları toplayıp fırtınalara yol verdiği ve bu suretle kudretini gösterdiği için onu **Yıldırımlar Saçan Tanrı** diye anarlar.

(Şekil:6) Zeus, İda dağında keçi Amalthée'nin sütü ile ve bal ile besleniyordu.

Alev saçan bir ok gibi olan yıldırım, onun kudretli elinde ne iş görüyordu? **Zeus** bazan dağların yalçın kayalarına çarptığı, bazan korkutmak istediği fanilerin yüksek evlerine düşürdüğü yıldırımları sadece eziciliğini, mahvediciliğini göstermek için mi kullanıyordu? Hayır... Yüksek taht üzerinde oturan bu ulu tanrı, kudretli ve kuvvetli idi, fakat adaleti, doğruluğu çok seviyordu. Onun fırtınaları, yağmurları, boraları vardı, fakat o bütün bunları yerinde kullanıyor, haksız olarak hiçbir faniyi incitmiyordu. Onun düşüncelerine, kararlarına kimse akıl erdiremezdi. O dilediğini yapardı, fakat onun takdir ettiği her şeyde bir hikmet, bir sebep vardı. İnsanların başlarına gelen bütün kötülükler, iyilikler onun güzel takdirinin haklı bir sonucu idi. İnsanlar iyi oldukları zaman kara toprak arpaları, buğdayları çokça yetiştirir; meyva ağaçları dolar dökülür, koyunlar, kuzular, sürüler artar, çoğalır, denizler bol bol balık verirdi.

İnsanlar kalplerinden adaleti, ruhlarından fazileti kovarak fena yollara saptıkları zaman kasırgalar kopar, fırtınalar çıkar, tufanlar olur, tarlaları, bağları, bahçeleri siler süpürürdü. Dağ yamaçlarında sellerden kendilerini kurtarabilen tarlaları, bağları da dolular yokederdi.

Bütün bu şeyleri yapan ulu tanrı **Zeus**'un da bir anası, bir babası vardı, fakat onun doğuşu fanilerin doğuşu gibi değildi. Bütün varlıklar, kâinat

ATHENA YAHUT MİNERVE

ATHENA'nın doğuşu:

Bir adı da **Pallas** olan **Athena**, baş-tanrı **Zeus**'un çok sevdiği bir kız idi. Zekâ tanrıçası olan **Athena** garip bir surette dünyaya gelmişti. Annesi akıllı ve uslu olan **Metis** yani **Hikmet** idi.

Zeus her bakımdan bütün tanrıların en kudretlisi, en mükemmeli olduğundan, şairler onda hem maddî kuvvet ve kudretin, hem de akıl ve hikmetin birleşmiş olduğunu anlatabilmek için derler ki: O hikmeti, —**Metis**'i yutmuş yani kendi içine atmış ve onu kendine katmıştı. İşte bu suretle **Zeus** kafasıyla zekâ tanrıçasına gebe kalmıştı.

Akıllı ve zeki **Zeus**; **Metis**'i uzun zaman dinç kafasında taşıdı. Ondan kurtulma zamanı gelip çatınca demir ve ateş tanrısı **Hephaistos**'u çağırdı.

- **Hephaistos**; dedi, *başım çatlayacakmış gibi ağrıyor, artık dayanamıyorum. Alnıma, hızla keskin baltanı vur. Orayı yar, korkma sen buyruğumu yerine getir, ben başıma ne geleceğini biliyorum.*

Baş-tanrının emrini kim yerine getirmez? Keskin balta onun vakur alnına indi. O anda, yarılan yerden zafer çılgılığı koparak güzel bir kız fırladı çıktı ve dans etmeye başladı. O tepeden tırnağa kadar silâhlı idi. Başında altın bir miğfer kıvılcımlar

(Şekil: 13) Zeus'un yarılan başından Zekâ Tanrıçası Athena doğdu

saçıyordu. Parlak bir zırh bütün vücudunu örtüyordu. Becerikli elinde yepyeni bir mızrağı sallıyordu.

Bu hali gören bütün Ölmezler hayret ettiler, şaşırdılar. Güneş bile onu görünce ne yapacağını unuttu, atlarının dizginlerini çekti, arabasını göğün boşluğunda eğledi. Büyük **Olympos** dağı bu yeni doğan tanrının zıp-

BÜYÜK KAHRAMANLAR

Herakles-Theseus-Kadmos ve Oidipus-

Sisyphus, Glaukos-

Bellerophon-Perseus-Orpheus-

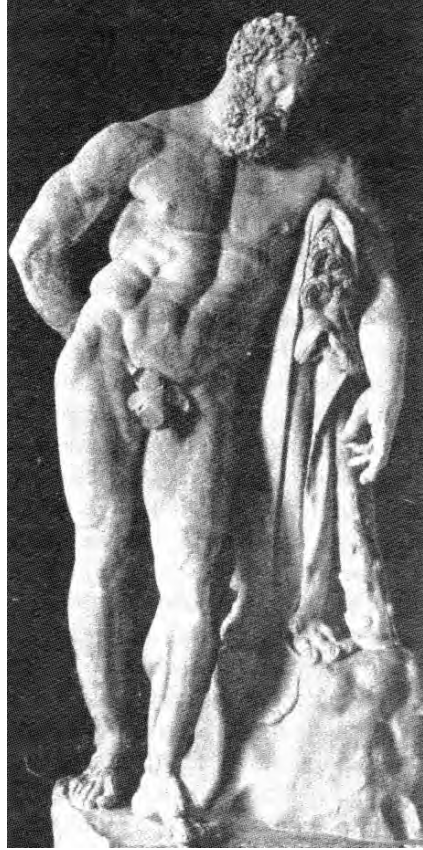
Argonaut'lar-Daidalos-İkaros

HERAKLES YAHUT HERCULE

SAYISIZ kederlerle, acılarla inleyen, ızdırap çeken, bahtsız insanlara acıyan **Zeus**, bir gün kendi kendine düşündü ve şöyle söylendi:

"- İnsanların ve dolayısıyla tanrıların rahat etmeleri, ızdıraplardan kurtulmaları için eşsiz bir kahraman yaratmalıyım; bu kahraman, insanları bütün tehlikelerden, kederlerden uzaklaştırmalı, onları selamete erıştirmeli, kuvveti ve fazileti ile dünyayı kötülüklerden temizlemelidir."

Zeus, böyle söylenerek karanlık bir gecede **Olympos**'dan aşağı indi ve **Thebai** şehrine geldi. Orada güzel ve muhteşem bir sarayda, boyu bosu, endamı, göğsünün olgunluğu, vücudunun ve yüzünün güzelliği ile bütün kadınları geride bırakan bir kraliçe yaşıyordu. **Alkmene** adını taşıyan bu eşsiz güzelin, bu ünlü kraliçenin kocası **Amphitryon** o zaman sarayda değildi, muharebe meydanında idi. **Alkmene**'yi ürkütmeden, hiçbir şüphe uyandırmadan elde edebilmek için, baş-tanrı kraliçenin kocası şekline girerek geldi, sarayın kapısını çaldı. Kapıcı ve muhafızlar, krallarını görek sevindiler ve onun etrafına toplandılar, sonra onu karısının yanına götürdüler.

(Şekil: 39) Kuvvetli ve faziletli Herakles

THESEUS

EĞER **Herakles**, bütün Yunanistan'ın millî kahramanı olduysa **Theseus** da **Atina** şehrinin ikinci bir **Herakles**'i ve **Attika** kıt'asının hususi bir kahramanı oldu. **Atina** kralı **Aigeus** ile **Trezene** kralının kızı **Aithra**'nın oğlu olan **Theseus**'un hayatı bir çok hususlarda **Herakles**'e benzer. O da haksızlıkların cezasını verir, ifritleri mahveder, haydutları öldürür. O da vatanının kurtarıcısıdır. O da daha hayatta iken yeraltına, cehennemlere inmek harikalarını göstermiş ve ömrünü büyük acılar ve kederler içinde sona erdirmiştir.

Theseus, Argolide'de **Trezene** şehrinde doğmuştur. Karısının hiç çocuğu olmadığından kendisini talihsiz sayan babası, bir gün **Delphi**'ye gitti ve derdini **Apollon**'a açtı. **Atina**'ya dönerken birkaç gün **Trezene** şehrinde kaldı. Buranın kralı kendisinin dostu idi. Onunla talihi hakkında müşaverelerde bulundu. Misafiri bulunduğu kral, eğer kızı ile gizlice evlenirse ondan büyük bir kahraman doğacağını müjdeleyince, **Aigeus**, dostu olan ve kendisini ağırlayan kralın kızı **Aithra** ile evlendi. Fakat **Atina**'ya gitmek üzere kayınpederinin sarayını terkederken **Aigeus** karısı **Aithra**'ya dedi ki:

“- Allaha ısmarladık **Aithra**; tanrılar gizli kalmasını istedikleri bir bağla bizi bağladılar. Karnında taşıdığın çocuğu sakın kimseye söyleme, kocaman bir kaya altına kılıcım ile sandallarımı sakladım, eğer erkek bir çocuk doğurur isen onu, altında kılıcımın ve sandallarımın saklı bulunduğu kayayı kaldırabilecek bir kuvvete gelinceye kadar yanında sakla, büyüyüp de kayayı kaldırınca, kılıcımı kuşat, sandallarımı giydirdi ve **Atina** şehrine gelip bulması için bana gönder.”

Aigeus'un ayrılışından birkaç ay sonra **Aithra** bir erkek çocuğu doğurdu. Çocuğun adını **Theseus** koydular. Annesinin oturduğu sarayda büyütülen bu çocuk pek erkenden kavga etmeye, av peşinde koşmaya alıştırılıyor ve böylece günden güne gücü kuvveti artıyordu.

Meşhur kahraman **Herakles**, gezileri sırasında bir gün **Trezene** şehrine geldiği zaman **Theseus** yedi yaşında idi. **Alkmene**'nin oğlu şehrin kralı ve

ARGONAUT'LAR

VAKTİYLE **Thessalia**'nın **İolkos** şehrini, **Pelias** adında, katı kalpli, zalim bir prens idare etmekte idi. Halbuki krallık hakkı; bu prensin değildi, bunun ağabeyi olan **Aison**'un idi. Fakat hak ve hukuk tanımayan zorba tabiatlı **Pelias**, ağabeyinin krallık hakkını zorbalıkla elinden almış, onu idareden uzaklaştırmıştı.

Aradan zaman geçti. Tahtı zorla elinden alınan **Aison**'un karısı bir çocuk doğurdu, ona **İason** adını koydular. Zalim **Pelias**, ağabeyine karşı duyduğu korku ve nefrete, dünyaya yeni gelen günahsız yavru için beslemeye başladığı endişe ve kini de kattı. İlerde büyüyünce başına bela olmasın diye bu çocuğu öldürmek istedi. Başlarına gelecek felaketi sezen ana ve baba, dünyaya gelmesine sebep oldukları bebeği kurtarmak için çareler aramaya başladılar. Önce çocuğun çok hasta olduğu haberini etrafa yaydılar, sonra **İason**'un öldüğünü bildirerek matem elbiseleri giydiler. Fakat geceleyin, çocuğun ölüm haberi etrafa yayıldığı ve kadınlar ağlama ve feryatlarla sarayın duvarlarını inlettikleri sırada, **İason**'un anası, babası yavrularını sardı, sarmaladılar. **Khiron** adındaki **Kentaur**'a sundular.

Pelion dağının fundalıklı yamaçlarında yaşayan **Khiron**, her ne kadar yarı insan yarı at bir mahlûk ise de ahlakının temizliği, sakinliği, bilgisi ve fazileti ile etrafa ün salmıştı. O kendisine emanet edilen yavruya tanrılara saygı göstermeyi, adaleti, askerliği, doktorluğu ve musikiyi öğretti, onu yetiştirmek için tam yirmi sene uğraştı ve onu yirmi sene yanında alıkoydu.

Bir aralık **Pelias**, işlediği suçların manevi üzüntülerini duymaya, vicdan azabıyla kıvranmaya başladı. Haksız olarak elde ettiği krallığın daha ne kadar zaman kendisinde kalacağını anlamak için tanrıya danıştı. Tanrı ona şöyle cevap verdi:

"- Yalnız ayağının tekinde sandal olan bir genç, senin karşına çıktığı zaman bil ki, tahtını elinden alacak adam odur."

Aradan zaman geçti. Bir gün kral **Pelias**, tanrı **Poseidon**'un şerefine deniz kenarında eğlenceler tertip etmişti. Kim olduğunu bilmeden, o bu eğlencelere **İason**'u da davet etmişti. O zaman pek genç bir delikanlı olan **Ai-son**'un oğlu bu daveti kabul etti ve çağrılan yere gitmek üzere yola çıktı. Yolda üstünde köprü bulunmayan bir dereyi geçmek için **İason** sandallarını çıkardı, eline aldı suyu geçti, diğer kıyıya gelip de sandallarını ayağına geçirmek istediği zaman, sandalın tekini dalgınlıkla suya düşürmüş olduğunu anladı, ötekini ayağına giydi. Yürüdü gitti.

Pelias, karşısında ayağının tekinde sandal bulunan, teki çıplak olan bu delikanlıyı görünce tanrının kendisine söylediklerini hatırladı ve **İason**'a yaklaşıp:

“- Delikanlı” dedi, “sen kral olsaydın ve tanrı **Apollon** da sana ‘eğlenceye davet ettiğin adamlardan birisi seni öldürecek’ diye haber verseydi, ne yapardın?”

İason, kralın sorusuna şöyle karşılık verdi:

“- O davetliyi **Altın yapağı**'yı aramaya gönderirdim.”

“- Şu halde tanrının haber verdiği adam sensin. Haydi bakalım, git bana **Altın yapağı**'yı getir, eğer getirirsen tahtı, idareyi, malı ve mülkü sana vereceğim.”

İason insanların zaferi sevecekleri, şan ve şeref peşinde koşacakları bir çağda olduğundan bu teklifi tereddütsüz kabul etti. Her tarafa adamlar göndererek bu çok tehlikeli macerada kendisine gönüllü arkadaşlar aramaya başladı. O zamanın en cesur, en babayiğit prensleri, **Harekles** ve **Orpheus** ile birlikte elli kadar ünlü kahraman bu tehlikeli, fakat heyecanlı maceraya gönüllü olarak katıldılar. Bu kadar yiğit ve değerli yol arkadaşları sağladıktan sonra **İason** yol hazırlıklarına başladı. Önce **Argo** adındaki çok biçimli ve dalgalar üzerinde hızla kayarak giden meşhur gemiyi yaptırdı. **Argo** kelimesi eski Yunancada “hız” anlamına gelir. Uçar gibi hızla gittiğinden gemiyi bu ad verilmişti. Geminin yapılması için ela gözlü zekâ tanrıçası **Athena**, bizzat uğraştı. Yelkenlerini becerikli elleriyle o dokudu ve gemiye direk olarak kutsal **Dodona** ormanından uğurlu bir meşeyi kesti, **İason**'a verdi. **Athena**, bütün bu lütufkâr yardımlarla kalmadı, gemiye klavuzluk edecek olana, yelkeni direğe nasıl sarması lazım geldiğini bile öğretti.

Argo, hazırlanıp baştanbaşa donanınca **İason** sefere iştirak edecek elli kahramana, kendilerine bir şef seçmelerini teklif etti. Hepsisi de oylarını tereddüt etmeden **İason**'a verdiler, yolculuk esnasında kendileriyle alakadar olmaları ve yardımlarını esirgememeleri için tanrılara bir kurban kestiler. Sonra gemiye bindiler, demir aldılar, yelken açtılar, dalgaları yarararak doğuya doğru yol almaya başladılar.

Bu seyahat çok uzun ve birçok maceralarla dolu, tehlikeli bir seyahat idi. Onlar gidecekleri yere varmak için sayısız engeller aşmak, çetin imtihanlar geçirmek zorunda idiler.

TROİA SURLARINA HÜCUM

ERTEŞİ sabah **Şafak**, tanrılara ve fani varlıklara ışık saçmak için karanlıkları yok edip geldiği zaman zengin **Mykenai** kralı **Agamemnon** en güzel silahlarını kuşandı. Yunanlıların kampından önce yayalar, sonra savaş arabaları çıktı. **Troia**'lılar da çıktılar, savaş meydanına gelerek Yunanlıların karşısında cephe aldılar.

İki ordunun karşılaşması ile korkunç savaş başladı. Zengin bir adamın tarlasında iki takım harmanıcı karşılıklı nasıl başakları biçerse, **Troia**'lılarla Yunanlılar da öyle saldırarak birbirlerini öldürüyorlardı. Kaçmayı akıllarından çıkarmışlardı. Kurtlar gibi haşindiler. İnsanlar kıyasıya birbirlerinin kanını dökerken, dünyayı idare eden tanrılar **Olympos** tepesinin üstündeki saraylarında rahat rahat oturuyorlardı, göklere kadar yükselen feryatlara, haykırıslara aldırmıyorlardı. Tanrılar **Troia**'lılara büyük bir şeref vermek isteyen **Zeus**'a kızıyorlardı. Fakat ayrı bir sarayda oturan baş-tanrı onların kızmalarına hiç aldırmiyordu. O, **Troia** şehrine, Yunanlıların gemilerine, savaş meydanına bakıyor, şan ve şeref içinde keyfini çatıyordu.

Zamanla savaş çok kızıştı. İki taraftan da çok insan ölüyordu. Hangi tarafın kazanacağı belli olmuyordu. Fakat öğleye doğru, Yunanlılar, birbirlerini gayrete getirerek **Troia**'lıların saflarını yardılar. İlk önce **Agamemnon** sıçradı. **Troia**'lıların ünlü komutanlarından **Bianor**'u öldürdü. Bu savaşçı arabasından atlayarak onun karşısına geçmişti. **Agamemnon** sivri mızrağıyla onun yüzüne vurdu. Kalın miğfer, dayanamadı, delindi ve **Troia**'lının kafası parçalandı.

Sonra **Agamemnon** **Troia** prenslerinden **Antiphus**'u ve kardeşi **İsos**'u bir arslan mağarasında bir geyiğin yavrularını kuvvetli dişleriyle nasıl parçalar, nasıl canlarını alır, ana geyik koşar ama yavrularını kurtaramaz, derin bir korku ile titrer, kuvvetli arslanın dehşeti önünde, ormanları, yarıları aşarsa, bunun gibi **Priamos**'un oğullarını da kimse kurtaramıyor. Yunanlıların

önünde herkes kaçıyordu. **Troia**'lılarda tam bir bozgun başlamıştı. Yayalar, kaçan yayaları; atlılar, atlıları öldürüyorlardı.

Troia ovasında, sellerin açtığı yataklarda insan kanı akıyordu. Korkunç ve mahvedici alevler sık bir ormanı sardığı, esen rüzgâr her taraftan bu yangını şiddetlendirdiği zaman, ağaçlar ateşin dehşeti içinde nasıl düşerlerse **Priamos**'un savaşçıları da Yunanlıların kılıcı altında böyle düşüyordu, ürken atlar, başlarını havaya kaldırarak safların arasında boş arabaları sürüklüyorlar, yerlerde uzanıp yatan değerli binicilerine acıyorlardı. Artık onlar kendilerini hasretle bekleyen güzel zevcelerinden ziyade yırtıcı kuşların, akbaların hoşuna gidecekti...

Zeus, **Hektor**'u mızraklardan, ortalığı kaplayan toz topraktan, kandan uzak tuttu. **Agamemnon**, Yunanlıları gayrete getiriyordu. **Troia**'lıları şiddetle kovalıyordu. Perişan bir halde kaçan **Priamos**'un savaşçıları şehirlerinin kurucusu olan **İlos**'un mezarı başına doğru ovanın içinde koşuyorlar, şehre girmek istiyorlardı. Onlar **Skaia** kapılarına varınca durdular. Gerilerde kalanları beklediler. Sur kapılarına henüz yetişemeyen **Troia**'lılar, geceleyin birdenbire bir arslan tarafından basılmış inek sürüsü gibi perişan kaçıyorlardı. Fakat nasıl sürüden her adımda bir inek ölür, arslan kuvvetli dişleriyle onu yakalar, boynunu parçalar, kanını içer, ciğerlerini yerse **Agamemnon** da onları öyle kovalıyor, geri kalanı yakalayıp öldürüyordu. Hepsi ödleri kopmuş kaçıyorlardı. İçlerinden birçokları, **Atreus**'un oğlunun korkunç vuruşları ile arabalarından yerlere yuvarlanıyor, kimisinin önce kafası düşüyordu.

Tam şehre, yüksek duvarların dibine vardıkları zaman insanlarla ma-butların başı, **Olympos**'dan Anadolu'ya doğru süzüldü geldi, **İda** dağına indi. Habercisi altın kanatlı **İris**'i çağırdı. **Hektor**'a dayanması için haber gönderdi. Arslan yürekli **Hektor** kale kapılarının önünde toplanan savaşçılara çeki düzen verdi. Surların tepelerinden kendilerini seyreden güzel kadınlarının, Yunanlıların eline düşmemeleri, yaşlı annelerinin babalarının öldürülmemeleri için son bir ölüm kalım savaşına atılmaları, onlara cesaret verdi. Onun gayretiyle **Troia**'lılar canlandılar ve şiddetli bir karşı hücum geçtiler...

Agamemnon kudurmuş gibi geri dönen ve korkunç bir şekilde saldıran **Troia**'lıların hücumunu durdurmak ve kırmak için çok uğraştı. Fakat koldan bir mızrak yarası aldı ve çok kan kaybetti, kuvvetsiz düştü. Bu sebeple savaş meydanını terk etti, çadırına çekildi. Yunan başkomutanının yaralanarak muharebeyi bıraktığını görünce **Hektor**:

"- Ey **Troia**'lılar! Ve yenilmez müttefiklerimiz, zafer bizimdir. Gıpta edilecek kadar güzel olan aziz vatanımızı işgal eden düşmanı denize dökerek ölmez bir şeref kazanın!"

ODYSSEUS, SİRENLER VE GÜNEŞ'İN SIĞIRLARI

UYGUN bir rüzgârla itilen gemi, deniz üzerinde kayıyordu. **Odyseus** ve arkadaşları durumdan pek memnun idiler, onlar **Siren**'ler adasına yaklaşıyorlardı. Birdenbire rüzgâr kesildi ve deniz sakin ve hareketsiz kaldı. **Odyseus** bu durumda bir tehlike olacağını sezdi. **Kirke**'nin tavsiyesini hatırladı. Balmumunu, güneşte biraz yumuşattıktan sonra, onu kuvvetli parmakları arasında yoğurdu, ondan birer ufak parça kopararak bütün arkadaşlarının kulaklarını tıkadı. O yalnız arkadaşlarının kulaklarını, balmumu tıkaçıyla tıkamakla kalmadı, onların ayaklarını, ellerini de geminin direğine bağladı. **Siren**'ler adalarının kıyısına oturmuşlar, bütün dikkatleriyle, uzakları gözlüyorlar, kulaklarıyla ve gözleriyle gelen gemiyi kolluyorlardı. Yanıbaşlarındaki çayırda, öldürdükleri insanların, yığın yığın kemikleri görülüyordu.

"- Bize, bizim adamıza gelin!" diyorlardı. "Şerefli **Odyseus** gemini durdur. Bizim hoş ve tatlı sesimizi dinle! Bizim dudaklarımızın söylediği güzel şarkıları dinlemeden hiçbir gemi kıyılarımızdan geçmez. Dur, bizi dinle! Bizim isteklerimize uyar, bizi dinlersen, çok heyecanlanacak, bizim bütün gizli bilgilerimizin sırrına ererek vatanına öyle kavuşacaksın."

Sirenler'in sesi o kadar güzel, o kadar hoş idi ki **Odyseus**'un kalbi heyecanla çarpmaya başladı. Gemisini durdurmak istedi. Fakat kulakları tıkanmış bulunan gemiciler, **Odyseus**'un, durdurma işaretini dinlemeden, bütün güçleriyle küreklere asıldılar ve **Sirenler** adasından uzaklaştılar. Büyüleyen seslerin ulaşamayacağı kadar uzaklara gidince, gemiciler, kulaklarındaki tıkaçları çıkardılar, **Odyseus** onların ayaklarının bağlarını da çözdü.

Odyseus'un gemisi, **Sirenler** adasını gerilerde bıraktıktan sonra, bir sis tabakasının içine girdi, göze gözü göstermeyen inatçı sisin elinden kur-

tulunca **Amphitrite**'nin müthiş gürültülerle koşan, coşan, köpüren dalgalarıyla karşılaştı. Biraz daha ilerleyince gemi, sivri, korkunç bir kayanın önünde yükseldiğini gördü. Bu kayanın dibinde bulunan büyük ve derin mağarada **Skylla** oturmakta idi. Genç bir arslan gibi böğüren bu korkunç deniz canavarının vücudunun alt kısmında, yelpaze gibi yayılarak uzanan altı boynun ucunda altı iğrenç baş havlıyordu. Vücudunun yarısını derin mağaranın içinde saklayan **Skylla** dışarıya, korkunç dişlerle mücehhez altı başını uzatıyor, onlarla yanından geçen balıkları yakalayıp yiyordu.

Skylla'dan bir ok atımı kadar uzakta, suların derinliğinde korkunç bir deniz canavarı olan **Kharybdis** yaşıyordu, üstü, incir ağaçlarının yeşillikleriyle süslenmiş bir adanın altındaki mağaraya sinmiş bulunan bu korkunç deniz canavarı, günde üç defa bu bölgede bulunan denizi içine çekiyor, içine çektiği denizi, günde üç kez tekrar dışarı kusuyordu. Gerçekten, bu bölgede bulunan deniz, günde üç defa, çok muazzam bir huniden boşanır gibi, bu canavarın ağzının içine doluyordu. Sonra, onun içine boşalan deniz, günde üç kez azgın dalgalar halinde, hapisten kurtulmuş vahşi hayvanlar gibi kudurmuşçasına müthiş yaygaralar koparak, gürültüler çıkararak tekrar onun ağzından dışarı fışkırıyordu. Bu yüzden, burası çok tehlikeli bir geçit halini almıştı. Bir taraftan **Skylla**, bir taraftan **Kharybdis** ve kaynayan, kuduran deniz, etrafa korku ve ölüm saçıyordu. **Poseidon** bile oğlu **Kharybdis**'in, yanından geçen gemileri ve gemicileri yutmasına engel olamıyordu. **Odysseus** gemisini, daha az tehlikeli gördüğü, **Skylla**'nın oturduğu yalçın kayanın yanından geçirdi. Burada, kürek çekenler gemiyi hızlandırdılar. Böylece bu korkunç ölüm boğazından, parçalanmadan, yutulmadan kurtulabildiler. Ancak **Skylla**, uçlarında vahşi birer canavar başı bulunan, altı boynunu uzatarak, **Odysseus**'un gemisinden altı gemiciyi kaptı, arkadaşlarının gözleri önünde onları parçalayarak yedi.

Altı arkadaşını kurban verip öbürlerini **Kharybdis**'e yem olmaktan kurtardıktan sonra, **Odysseus** gemisi ile yoluna devam etti. Epeyce ilerledikten sonra **Trinakria** adası ufukta görüldü. Gemi daha çok uzaklarda iken, ineklerin böğürmesini, koyunların uzun meleme seslerini duydular. **Odysseus**, **Tiresias** ve **Kirke**'nin tavsiyelerini hatırlayarak, arkadaşlarına bu adaya yanaşmalarının kendilerine büyük felaketler getireceğini söyledi. Fakat **Odysseus**'un adamlarından **Eurylokhos** bu fikre şiddetle karşı koydu:

“- **Odysseus!**” dedi, “*Sen çok insafsız bir şefsin. Senin vücudun tunçtan mıdır? Biz etten ve kemikten birer mahlûkuz. Biz çok yorulduk, bir gece olsun bizim dinlenmeye ihtiyacımız var.*”

“- Pekiyi, istediğiniz olsun. Bu hoş adada dinlenin, yiyin, için. Ancak her birinde ellişer koyun ve ellişer sığır bulunan, **Güneş**'e ait yedi sürüden hiçbir koyun ve sığıra dokunmayacağınıza dair bana yemin ederseniz, geminin adaya yanaşmasına müsaade

SÖZLÜK

Okuyuculara bir kolaylık olsun diye, gerek kitapta adı geçen ve gerekse geçmeyen, tanrılardan ve kahramanlardan başka, Yunan Mitolojisi ile ilgili en ünlü kişilerin, denizlerin, adaların, dağların, ırmakların adları, bu küçük sözlükte sıralanmıştır. Özellikle yurdu-muzu ilgilendiren ve birçok eski şehirlere adlarını veren kahramanlar öncelikle alınmıştır. Kitapta, etraflıca anlatılan ve sözlükte kısaca sözü geçen tanrıların ve kahramanların, gerek kitaptaki ve gerekse sözlükteki yerleri, kitabın sonuna konan dizinde gösterilmiştir.

— A —

Abas — Metanize'nin oğlu, su içmesiyle alay ettiği için Demeter onu kertenkele yaptı. Kalkanında büyüleyici bir güç varmış.

Abaris — İskityalı Apollon rahibi. Tanrı ona kâhinlik de öğretmişti. Hiç yemek yemeden yaşar. Apollon'un attığı altın bir oka biner, dünyayı dolaşırdı.

Abderos — Trakya'da Nestos (Karasu) nehrinin Ege'ye döküldüğü yerdeki Abdera kentinin kahramanı.

Abidos (Abydos) — Çanakkale boğazında, Anadolu kıyısında Maydos'un tam karşısına düşen bir yerde önemli bir şehrin adı. (Bak. 128).

Absyrtos (Apsyrtos) — Kolkhi (Gürcü) kralının oğlu ve Medea'nın kardeşi.

Acacallis (Akakallis) — Minos'un kızlarından biri. Hermes ve Apollon, bu kıza gönül vermişlerdi.

Acamas (Akamas) — Theseus ile Phedre'nin oğlu.

Achilles (Akkilleus) — Akilleus'un Latince söylenişi.

Admetos — Thessalia'da Phere şehrinin kralı Alkestis'in babası.

Admete — Eurysthee'nin kızı.

Adonis — Güzelliği ile meşhur bir delikanlı. Bunun hakkında çeşit çeşit rivayetler vardır. Bir rivayete göre, Paphos kralı bulunan Cinyros'un kızı Myrrha, gece karanlığında özbabası ile birleşti... Ve Adonis doğdu.

Adrasteia — Girit adasında yaşayan bir peri kızı. Bunu, nifak tanrıçası Nemesis ile karıştırırlar.

Adrasteia (Bildigiinden şaşmaz)— Nemesis'e yakın bir kader tanrısı.

Adrastos (Adraste)— Argos kralı.

Adrogos — Girit kralı Minos'un oğullarından biri.

Aeakos, Aeakid'ler — Bak. Aiakos.

Aedon — Bülbül. Bir Attika efsanesine göre Aedon yahut Prokne, Atina kralı Pandion'un kızıydı.

Acetes (Aietes) — Kafkas dağları ile Karadeniz arasındaki bir bölgenin kralı. Sihirbaz Circe(Kirke)'nin kardeşi ve güneşin oğlu.

Aegee (Aige) — Ege, Theseus'un babası ve Athena kralı.

Aegeus — Bak. Aigeus.

Aegina (Aigina) — Irmak tanrısı Asopos'un kızı.

Aegis — Bak. Aigis.

Aegisthos — Bak. Aigisthos.

Aegyptos (Aegyptiad'lar) — Bak. Egyptos - Aigyptos.

Aeneas — Bak. Aineias.

Aeneis — Vergilius'un ünlü destanı Aeneas (Aineias)'ın başından geçenler.

Aeolia — Aiolia adası.

Aeolos — Bak. Aiolos.

Aeson (Aison) — Thessalia kralı Pelias'ın kardeşi ve Jason'un babası.

Aesculapius — Bak. Asklepios.

Aethra — Bak. Aitra. Trezene kralının kızı, Theseus'un anası.

Aetna (Yun. Aitne) — Etna yanardağı. Gigan'larla yaptığı savaşta Zeus, Etna dağına kaldırıp Typhon yahut Enkelados'un üzerine fırlattı. Şâir filozof Empedokles'in de kendini Etna yanardağının ağzına atarak intihar ettiği söylenir.

Aetolia — Bak. Aitolia.

Agamedes — Ünlü heykeltıraş ve mimar, Delphoi'deki Apollon tapınağını yaptı.

Agamemnon — Yunan krallarının en önemlilerinden biri. Troia savaşında, Yunan ordularının başkomutanı.

Agamei — Eski Anadolu'da bir şehir. Troia'nın batı kıyısında, şimdiki Yenikale civarında idi.

Aganippe — İlham perilerinin yani Musa'ların Helikon dağındaki mukaddes kaynağı.

Agapenar — Yunan kahramanlarından biri.

Agathodaimon (Rumca: agathos=iyi, daimos= cin, peri anlamına gelen kelimelerden yapılmış) — Toprağa bereket, şehirlerle bolluk veren, lütuf tanrısı.

Agathon — Atinalı ünlü bir trajedi yazar.

Agave (Agarie) — Kral Kadmos'un kızı. Dionysos'un annesi Semele'nin kızkardeşi. Semele, hakkında uydurma haberler yaydığı için Dionysos'un kinini uyandırmıştı ve bir gece çıldırarak kendi öz oğlunu parçalamıştı. Euripides'in *Bakkhalar*'ı bu konuda yazılmış en güzel bir trajedidir.

Agauë — Bak. Agave, Autonone.

Agdistis — Angisis de derler. Eski Anadolu tanrıçalarından. Adını Sivrihisar bölgesindeki Agdos dağından almıştır. Pausanias'ın anlattığına göre, Zeus bir rüya görüyor ve tohumu yeryüzüne saçılıyor, bu tohumlardan kendisinde hem erkeklik, hem dişilik vasfı bulunan Agdistis yaratılıyor. Tanrılar bu tuhaf mahlûku yakalıyorlar. Erkeklik uzvunu kesiyorlar. Kesilen uzvun yerinden bir badem ağacı çıkıyor. Sangarios (Sakarya) nehrinin kızı, bu ağaçtan bir badem koparıyor, göğsüne koyuyor ve gebe kalarak Attis'i dünyaya getiriyor. Attis, çok güzel bir delikanlı oluyor. O sırada erkekliğini kaybettiği cihetle, yalnız kadınlık vasfını muhafaza eden Agdistis, bu güzel genci seviyor. Fakat Attis, bir kral kızı ile evleneceği sırada, Agdistis düğüne gidiyor ve kıskançlık yüzünden, gelin ile kral ve Attis'i deli ediyor. Kral ile Attis, kendi elleriyle kendilerini hadım ediyorlar. Attis, yarasının tesiriyle ölüyor. Fakat Zeus, onun vücudunu çürütmüyor.

Agenor — Finikeliler soyunun atası İo'nun torunu Telephassa ile evlendi. Europa adlı bir kızı ile Kadmos, Phoenix, Kiliks adlarında üç oğlu oldu. Troia surları dibinde öldürülen Theano ile Antenor'un oğlunun adı da Agenor'dur. Bazı mitologlar, Agenor'un Poseidon ile adını kuzey Afrika'da Libya'ya veren Lybye adında bir perinin oğlu olduğunu söylerler.

Aglaia (Aglea) — Üç Kharit'lerden biri.

Aglaures (Agrauros) — Kekrops'un kızı.

Agon — Belirli zamanlarda, dinî törenlerle spor ve edebiyat müsabakalarına verilen ad. Ve bu oyunları koruyan ruh. Bu oyunların en meşhurları Olympio, Pythia, Nemeia Agonları idi.

Agron — Kos (İstanköy) adasında, Byssa ve Meropis adlarındaki iki kızkardeşle beraber yaşayan bir delikanlı. Bu üç kardeş toprak tanrıçasından başka hiçbir tanrıya saygı göstermedikleri için ceza olarak kuş şekline sokuldular. Meropis baykuş oldu, Byssa martı oldu, Agron ise yağmur kuşuna çevrildi. Bu üç kardeşin babaları olan Eumelos ise bir kargaya çevrildi.

DİZİN –I-

a — Tanrıların, tanrıçaların, kahramanların, tarihe ve coğrafyaya ait yerlerin adları; hangi sayfalarda geçmişse, o sayfaların numaraları, küçük rakamlarla gösterilmiştir. Esas konuyu içeren sayfaların numaraları ise parantez içine alınmıştır.

b — Sözlükte geçen isimlerin sayfa numaraları sonunda bulunan (a); sözlük sayfalarının sol sütunlarını; (b) ise sağ sütunlarını göstermektedir.

c — Bazı mitoloji sözlüklerinde eski Yunan alfabesiyle yazılmış bulunan adların bazılarının, Yunanca okunuşları, bizim alfabemizin sesine uymamaktadır. Meselâ **Zeus** kelimesini Yunanlılar **Zefs**; Hera'nın adını **Hira**; **Aphrodite**'yi ise **Afroditi** diye telâffuz etmektedirler. Böyle olan adların yanına, parantez içinde esas okunuşları yazılmıştır.

d — Bu, ilk dizinden sonra, özel ikinci bir dizin daha gelecektir ki, burada şehirlere, ırmaklara, dağlara adlarını veren kahramanlarla yıldızlara, cansız maddelere, canlı varlıklara ve bitkilere çevrilen şahıslar ve hayatları mitlerle süslenmiş bazı ünlü kişiler, gruplanmış olarak gösterilecektir.

-A-

Abaris — 429a

Abas — 429a

Abderos — 429a

Abidos (Abydos) — 128, 129, 130, 131, 132, 429a

Absyrtos (Apsyrtos) — 252, 429a

Acacallis (Akakallis) — 429a

Acamas (Akamas) — 429a

Achilles (Aşil) — Bak. Akhilleus

Admetos — 73, 74, 210, 211, 212, 213, 429b

Admete — 200, 201, 429b

Adonis — 117, 120, 157, 429b

Adramyttenos (Edremit) — Bak. Thebe

Adramys — Bak. Thebe

Adrasteia — 46, 429b

Adrastos — 429b

Adrogos — 429b

Aeakidler, Eakos — Bak. Alakos, Aiakid'ler, 429b

Aedon (Prokne) — 429b

Aegee (Egeus – Ageus – Ege – Aigeus – Aige) — 214, 215, 216, 217, 218, 220, 429b

Aegeus — Bak. Eege – Aigeus.

Aegina (Aigina) — 430a

Aegis — Bak. Aigis.

Aegisthos — Bak. Aigisthos.

Aegyptos (Aegyptiad'lar) — Bak. Egyptos - Aigyptos. – Aigyptiad'lar.

Aello — Bak. Harpyi'ler.

Aeneas — Bak. Aineias.

Aeneis — 430a

Aeneos — Bak İulus.

Aeolia — (Aiolia) — 430a

Aeolos — Bak. Aiolos. Eolos.

Aerope — Bak. Plisthenes.

Aesculapius — Bak. Asklepios.

Aeson (Aison) — 430a

Aethra — (Aitra) — 430a

Aetna (Aitna – Etna) — 150, 430a

Aetolia — Bak. Aitolia.

Agamedes — 430a

Agamemnon — Başkomutan seçilmesi: 292 — kızı **İphigeneia**'yı kurban etmek 287, 290 istemesi: 293 — Troia savaşında bir güzel kız yüzünden **Akhilleus**'la bozuşması: 297 — **Troia** dönüşü öldürülmesi: 365 — 287, 290, 292, 293, 294, 297, 298, 299, 300, 301, 303, 304, 305, 306, 308, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 317, 318, 319, 323, 325, 326, 335, 346, 348, 349, 350, 356, 362, 364, 365, 366, 367, 383, 430a

Agamei — 430a

Aganippe — 430a

Agapenar — 430a

- Agathodaimon** — 430a
Agathon — 430a
Agauē (Agave - Agarie) — 182, 183, 227, 430a
Agave — Bak. Agauē, Autonone.
Agdistis (Angisis) — 430b
Agdos dağı — Bak. Agdistis 430b
Agenor — 224, 225, 226, 329, 430b
Agesandros — Bak. Laokoon,
Aglae — Bak. Ardolos.
Aglaiā (Aglea) — 150, 430b
Aglauros (Agrauros) — 70, 430b
Agon — 430b
Agrigente — Bak. Phalaris.
Agriope — Bak. Kadmos.
Agrios (vahşi) — Bak. Thersites.
Agron — 430b
Agyieus — 431a
Aia, (yahut Aea) — 251, 431a
Aiakos — 431a
Aias, (Ajaks) 287, 308, 310, 312, 316, 319, 320, 321, 322, 324, 340, 344, 345, 346, 347, 355, 361, 364, 384, 431a
Aides — Bak. Aidoneus
Aidoneus — 171, 431a
Aietes — 250, 251, 252, 253
Aigina — Ege denizi.
Aigeus — Bak. Aegee 431b
Aigina (Egina) — 233, 431a
Aigipan — Bak. Aigis.
Aigis — 431a
Aigisthos (Fr. Egisthe) — 367, 368, 383, 431a
Aigle — 431b
Aineias, (Eneē - Aeneas) Aineias'ın Harp-yi'lerle karşılaşması: 416 — **Andromakhe** ile karşılaşması: 417 — **Dido** ile sevişmesi: 421 — **Dido**'dan ayrılması ve **Dido**'nun kendini yakması: 422, 423 — Cehennem-lere inşi: 424 — 287, 327, 350, 353, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 424, 425, 426, 427, 428, 431b
Ainone — 289
Aiolos (Eolos - Eole) — 378, 379, 419, 431b
Aisa — 431b
Aison (Aeson) — 246, 247, 431b
Aisyetes (Esiyetes) — 431b
Aithalides (Etalides) — 150, 431b
Aither (Eter) — 22, 432a
Aithopia — Habeşistan
Aithera (Etra) — 214, 215, 432a
Aitolia (yahut Aitolion - Aetolia - Etolia) — 51, 432a
Ajax (Ajaks) — Bak. Aias
Akakallis (Deione) — 81
Akarnania — 432a
Akastos — 432a
Akestes — Bak. Agestes.
Akhaeus (Akaeus) — 432a
Akheus (Akeus) — 432a
Akhaion (Akeon) — 432a
Akhates — 420, 421, 424, 432a
Akharaka — 432a
Akheles (Akeles) — 432a
Akheloos — 207, 432a
Akheron — 173, 425, 432a
Akherusia — 432a
Akhilleus — Yetişmesi, eğitimi 296 — **Troia** savaşında **Agamemnon** ile bozuşması: 299 — Barışma 309 — Akhilleus'un barış-ması: 323 — Savaşa yeniden katılması: 327 — Ölümü: 342 — 148, 282, 287, 294, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 305, 309, 310, 311, 312, 316, 317, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 349, 355, 360, 363, 364, 384, 395, 417, 432b
Akhiroe (Akhirroē) — 432b
Akhiys — 432b
Akis (Acis - Asis) — 157, 158, 432b
Akmon — 152
Akmonia — 432b
Akontios — 433a
Akragos — 433a
Akrepheus (Akrefeus) — 433a
Akrisius (Akrisios) — 239, (Bak. **Perseus**)
Akropolis — 12, 70, 433a
Aktaion — Bak. **Akteon**
Akteon (Akteion) 89, 227, 433a
Aktor — 433a
Akturos — Bak. Phasis.
Akuilon — 433a

- Akus** — 433a
Akypete — Bak. Harpyi'ler.
Alabanda — 433a
Alala — 433a
Alba Longa (Albano) — 416, 431b
Alalkomene — 65, 433a
Alalkomenis — 433a
Albion — 433b
Albunea — 433b
Alcec — Bak. Alkaius
Alceste — Bak. Alkestis
Alcmene — Bak. Alkmene
Alecton (Alektion) — Bak. Furiler
Alektryon — Bak. Alektryon,
Aleksandros — (Bak. Paris)
Aleksirrhoe — Bak. Sagaris
Alekto — 433b
Alektryon - Eia — 433b
Aletides — 433b
Aleus — (Bak. Auge)
Algos (Fenalık -keder) 433b
Alia — Bak. Sybaris
Alkaios — 433b
Alkaus — 433b
Alkamenos — 433b
Alkandros — 433b
Alkathoos — 433b (Bak. Periboea)
Alkeste — Bak. Perimele
Alkestis (Alkeste - Alceste) 211, 212, 433b
Alkides — 433b (Bak. Yphikles)
Alkimake — 434a
Alkimedon — 353, 434a
Alkinoe — 434a
Alkinoos — 392, 393, 394, 395, 396, 397, 434a (Bak. Nausikaa)
Alkithoe — 434a (Bak. Minyad'lar)
Alkmaion — Bak. Alkmeon, 434a
Alkmanos — 434a
Alkmene (Alcmene) — 193, 194, 195, 196, 198, 199, 201, 203, 205, 206, 207, 208, 214, 351, 383, 434a
Alkmeon (Alkmaion) — 434a
Alkon — 434a
Alkyon — 434a
Alkyone (Halkyone) 265, 282 434b (Bak. Pleiad'lar)
Alma — 434b
Aload'lar — 276, 434b
Aloeus — 276, 434b
Alope — 434b
Alphaeos — (Bak. Sangarios)
Alphee — (Bak. Alpheios)
Alpheios — 95, 96, 200, 278, 279, 280, 434b
Alphesibea — 435a
Alphesibia — 435a
Alpos — 435a
Altheae — (Bak. Althaia)
Althaea — 91, 92, 435a
Althemenos — 435a
Altis — 435a
Amaltheia (Amalthea - Amalthee) — 24, 435a
Amata — 435a
Amathus — 435a
Amazon'lar — Ares'in kızları sayılan Amazon'ların yurdu: 201 — Herakles'in onlarla savaşı: 201 — Theseus' efsanesinde: 220 — Bellerophon'la savaşı: 235 — Troia'ya yardıma gelişleri: 339 — Penthesilea'nin yiğitliği: 340 — Amazon kraliçenin Akilleus'la çarpışması: 339 — Ölen Penthesilea'ya Akhilleus aşık oluyor: 341
— 200, 220, 221, 237, 339, 340, 341, 342, 435a
Amarvalia — 435b
Amathonte — (Bak. Propotid'ler)
Ambrakia — (Bak. Phalaekos)
Ambrosia — 35, 39, 45, 54, 58, 72, 125, 148, 168, 282, 435b
Amentes — 435b
Ammon — 435b
Amoniak — 435b
Amor — (Amour - Cupidon - Eros) 435b
— Amour ile Psykhe.
Amour — (Bak. Eros)
Ampelos — 435b
Amphiaros — 435b
Amphikttyon — 435b
Amphilokhos — 436a
Amphion (Amfiyon) — 52, 227, 228, 436a
Amphissus — 436a
Amphitrite (Amfitriti) — 155, 156, 387, 436a
Amphitryon — 193, 194, 195, 436a
Amphitryonid'ler — 436a

- Amulius** — 436a
Amyklæ — (Bak. Amyklai)
Amyklai — 436a
Amykles — 436a
Amyklos — 77, 436a
Amykos — 436a
Amymone — 155, 436b
Amintor — (Bak. Pheniks)
Anakreon — 143
Anaksarete — 285, 436b
Anaksibia — Agamemnon'nun kızkardeşi: Phokis kralı **Strophios**' ile evlenmişti. **Astydamie**' ile **Pylades**' bunların çocukları idi.
Anadyomene — 436b
Ananke (Kader Tanrısı) — 436b
Anchise — (Bak. Ankhises)
Ancilia — 436b
Androgeos — 217, 436b
Androklos — 436b
Andromakhe — 306 — Kocası **Hektor**'u savaşta vazgeçirmeye uğraşması: 306 — **Hektor**'un ölüsünün sürüklendiğini göreyerek bayılması: 333 — **Odysseus**'un **Andromakhe**'nin yavrusu küçük **Astynak**'i annesinin kucağından alıp, surlardan aşağı atması: 361 — **Neoptolemos**'un metresi oluşu: 362 **Aineias**'la karşılaşması: 416 — 306, 307, 333, 334, 335, 336, 338, 360, 361, 362, 364, 417, 418, 437a
Andromeda (Andromede) 243, 244, 245, 437a
Anemone — 117
Anios — 437a
Ankhises (Anchise) — 118, 119, 350, 424, 427, 428, 437a
Ankhores — 437a
Anna Perenna — 437a
Antaios — (Bak. Anteos)
Anteos — 156, 158, 159, 437a
Anteia — 236, 437a
Antenor — 437b
Antheos — 437b
Anteros — 437b
Antikleia — 383, 437b
Antikleia — (Bak. Antikleia)
Antigone — 230, 231, 232, 437b
Antiklos — 358, 437b
Antilokos — 322, 323, 437b
Antinoe — 437b
Antinoos — 412, 413, 437b
Antiope — 47, 51, 52, 227, 383, 437b
Antiope (Amazon) — 221, 438a
Antiphates — 438a
Antiphos — 287, 314, 438a
Apathe (Hile) — 23, 438a
Aphareus — 438a
Aphidna — 438a
Aphrodite (Venüs) — Doğuşu: 113 — Güzellik yarışması: 114 — Görevleri: 116 — Oğlu **Adonis**'i ölümü: 117 — Aşkları: 118 — **Ares**'le sevişirken yakalanması 109 — 18, 23, 32, 35, 36, 40, 41, 61, 66, 93, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 123, 124, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 134, 138, 148, 149, 221, 226, 281, 289, 290, 291, 303, 304, 336, 354, 363, 402, 406, 416, 419, 420, 422, 424, 438a
Apis — Argos kralı. Bir kahin.
Apollodoros — 143, 438a
Apollon (Phebus) — Doğuşu: 71 — Aşkları, **Daphne**'nin defne' oluşu: 75 — **Hyakintos**'un sümbül oluşu: 77 — Oğlu **Phaeton** miti: 78 — Gün çiçeği miti: 80 — **Midas**'ın hakemlik hatası ve kulaklarının uzaması: 82 — 13, 34, 35, 36, 38, 40, 41, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 95, 96, 97, 114, 126, 145, 148, 151, 189, 194, 195, 205, 209, 210, 211, 214, 216, 218, 223, 224, 226, 227, 228, 230, 239, 247, 257, 258, 272, 273, 274, 275, 291, 292, 297, 298, 299, 319, 328, 329, 331, 333, 336, 343, 368, 369, 370, 371, 421, 438a
Apsyrtos — 438a
Ara — Kurbantaşı.
Arai — 438a
Arakne — 12, 68, 438a
Ardalos — 151
Ardolos — 438a
Areion — 438a
Ares (Aris) - Lât. Mars — Doğuşu: 106 — Oğlu **Kyknos**: 107 — **Aphrodite** ile olan aşkı: 109

- 30, 35, 36, 40, 41, 65, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 118, 121, 137, 147, 149, 199, 200, 234, 237, 276, 281, 302, 305, 327, 330, 340, 359, 438a
- Arete** — 394, 396 — **Adalet'in kızı Fazilet**,
- Arethusa** — 278, 279, 280, 438a
- Arge** — 438b
- Argeiphontes** — 438b
- Argennos** — 438b
- Arges** — 22, 151, 438b
- Argo** — 247, 248, 251, 252, 253, 438b
- Argonaut'lar** — (246), 416 Yalnız, erkeksiz güzel kadınların oturduğu **Lemnos'** adasına çıkmaları: 248 — Marmara'da **Kapıda-ğrı'na** gelmeleri: 248 — 191, 210, 246, 250, 251, 253, 258, 416, 417, 438b
- Argos** — 50, 196, 197, 231, 239, 245, 403, 438b
- Argus** — 98, 99
- Argyra** — 438b
- Ariadne** — Bak. **Ariane**
- Ariane** — 148, 184, 185, 186, 439a
- Arion** (Çalgıcı) — 439a
- Arion** — 161, 439a
- Aristaios** — 258, 439a
- Aristeas** — 439b
- Aristeos** — (Bak. **Aristaios**) 439b
- Aristodemos** — 439b
- Arkadia** — 54, 439b
- Arkas** — 54, 439b
- Arkheleos** — 439b
- Arkhemoros** — 439b
- Arkiron** — 439b
- Arkturos** — 439b
- Arsippe** — (Bak. **Midyad'lar**)
- Artemike** — (Bak. **Klinis**)
- Artemis (Diana)** — Doğuşu ve karakteri: 86 — **Niobe'nin** kaya oluşu: 87 — **Akteon'un** geyik oluşu: 89 — **Aşkları**: 89 — **Endymion'u** sevmesi: 90 — 34, 35, 36, 40, 41, 54, 72, 75, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 102, 118, 127, 145, 148, 174, 198, 221, 227, 277, 278, 279, 280, 281, 293, 294, 295, 341, 365, 393, 402, 406, 421, 440a
- Askanios** — 440a (Bak. **Eunike**)
- Askalabos** — 440a
- Askalaphos** — 440a
- Asklepios (Esculope)** 77, (79), 80, 151, 211, 215, 317, 440a
- Asia (Asie)** — 24, 440a
- Askalon** — (Bak. **Semiramis**)
- Asopos** — 51, 233, 440a
- Aspalis** — 440a
- Asphodelos** — 440a
- Assaon** — 440a
- Assarakos** — (Bak. **İlios**)
- Asteria** — 24, 71, 440a (Bak. **Phebe**)
- Asterion** — 440a
- Asterope** — (Bak. **Pleiad'lar**)
- Astraios** — 281, 440a
- Astrea** — 440b
- Astreos** — 24
- Astyanaks** — 306, 440b
- Astyokhe** — (Bak. **Tlepolemos**)
- Atalante** — 92, 93, 440b
- Ate** — 440b
- Athamas** — 251, 440b
- Athenaia** — Atina şehri. 34, 66, 210, 214, 215, 216, 217, 218, 440b
- Athena (Minerve)** — Doğuşu: 64 — **Fülütü** icadetmesi: 66 — **Arakne'nin** örümcek oluşu: 68 — 32, 34, 35, 36, 40, 41, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 82, 86, 106, 107, 108, 114, 115, 118, 145, 149, 150, 188, 195, 209, 226, 235, 241, 242, 245, 247, 275, 289, 304, 305, 306, 331, 332, 337, 346, 354, 356, 361, 364, 370, 371, 398, 399, 400, 401, 415, 440b
- Athenodoros** — (Bak. **Laokoon**)
- Atlantis (Atlantide)** — 440b
- Atlas** — 24, 26, 203, 204, 242, 390, 391, 440b
- Atreus** — 290, 297, 302, 310, 312, 315, 366, 367, 371, 421, 440b
- Atrides (Atrida)** — 441a
- Atropos** — 23, 40, 441a
- Attika** — 29, 58, 66, 74, 163, 214, 220, 222, 231, 441a
- Attis** — 441a (Bak. **Agdistis**)
- Atys** — (Bak. **Pessinus**)
- Avernus** — 424, 425
- Auge (Augia)** — 441b (Bak. **Telephos**)
- Augias** — 200, 441b

Aulis — 293, 294, 295, 365, 441b
Aura — 441b
Aurora — 441b (Bak. Eos)
Auson — 441b
Autokhthon'lar — 441b
Autolykos — 233, 441b (Bak. Polymede)
Automedon — 441b
Automeduse — (Bak. İolaos)
Autonone — 227, 441b

-B-

Baal — 442a
Bacchus — bak. Dionysos. 442a
Bakkha'lar — 260, 442a
Bakhos — 442a
Bakkhos — Dionysos — Bacchus — 188, 442a
Bakkhanad'lar — 442a
Bakkhant'lar — 182, 186, 187, 442a
Balios — 442a
Balis — (Bak. Moria)
Basileia — 442a
Bassareus — 187, 442a
Bassarid'ler — (Bak. Bassareus'lar)
Battso — (Battso) 442a
Baubo — (İambe) 442a
Baucis (Baukis) — 55, 56, 442a
Bebryk'ler — 442a (Bak. Amykos)
Bellerophon (Bellerofon) — 191, 233, 235, 236, 237, 238, 242, 442a
Bellona — 442a
Bellos — 442a
Bendis — 442a
Berekynthia — 442a
Berenike — 442a
Beroe — 177, 442b
Berosos — (Bak. Tanais)
Bia — 442b
Bianna — 442b
Bianos — 442b
Bias — 442b
Bisaltis — (Bak. Theophane)
Biton — Bak. Kleobis
Boarmia — 66, 442b
Boiotia (Beotia) — 52, 58, 225, 442b
Bona Dea — 442b
Bootes — 442b

Boread'lar — 442b
Boreas — 281, 417, 442b
Bormos — 442b
Bosphoros (Bosforos) — 99, 442b
Botres — 442b
Brankhid'ler — 442b
Brankhos — 442b
Brauron — 443a
Briareos — 22, 443a
Briseis — 297, 299, 300, 310, 311, 326, 338, 344, 443a
Brises — 443a
Britomartis — 443a
Brithynoos (Brithynoos) — 443a
Bromios — 443a
Brontes — 22, 151, 443a
Brotheus — 443a
Brykhia — 443a
Bryte — 443a
Buphonie (Buroniye) — 443a
Busiris — 443a
Byblis — 443a
Byrsa — 443b
Byrsa — (Bak. Argon)
Byzas — 443b

-C-

Fransızca'dan dolayısıyla, Latince'den alınmış ve eskiden basılmış kitaplarımıza, Fransızcada yazıldıkları gibi girmiş olan (C) harfiyle başlayan birçok isimler vardır ki, gerek okunuşları ve gerekse eski Yunanca'dan geldikleri için, onlar (K) harfine dahil edilmişlerdir. Bu nedenle (Cadmos – Core – Clio) gibi isimleri, sayın okuyucuların (K) harfinde aramaları gerekmektedir.

Cacus — 443b
Caeculus — 443b
Caelus — 443b
Camene — 443b
Camilla — 443b
Camenta — 443b
Carmenta — 443b
Carna — 443b
Centimani'ler (Santimani) — 443b

Ceres (Seres) — Bak. **Demeter**, 40, 161, 444a

Ceyks — Bak. **Keyks**.

Cinyros — Bak. **Kinyros**

Clio— Bak. **Kleio**. 444a

Concordia —444a

Consus —444a

Cubido —444a

Cumae —444a

Curtius —444a

-D-

Dada —444a

Daedalion —444a

Daidala —444a

Daidalos —14, 191, 217, 255, 256, 257, 444a

Daimon (Daemon) —444a

Daimos — 107, 444a

Daktylos'lar (Daktyl'ler) — 151, 444b

Damaethos — (Bak. **Syrna**)

Damaster — 159 , 444b

Dammaneus— 152, 444b

Damokles —444b

Danae — 47, 50, 187, 239, 240, 241, 243, 244, 245, 444b

Danaid'ler —444b

Danaos —444b

Daphne (Dafne) — 75, 76

Daphnis — (Bak. **Lyke**)

Dardania — (Bak. **Tros**)

Dardanos —291, 304

Dedalos (Daidalos) —444b

Deidamia — (Bak. **Lykomedes**)

Deimos — 444b

Deione (Akakallis) —81

Deioneus —445a

Deiphobos (Deifobos) — 332, 361, 445a

Dejanira (Deianeira) — 207, 208, 445a

Delos —71, 72, 73, 74, 445a

Delphes — Bak. **Delphoi**

Delphoi (Delfoi) — 34, 239, 273, 368, 445a

Demeter (Ceres) — Denizler Tanrısının elinden kurtulmak için kısırak oluşu: 161
—**Persephone**'nin kaçırılması: 162

—11, 24, 34, 35, 36, 40, 41, 71, 148, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 188, 268, 269, 270, 445a

Demiphon —445a

Demodike —445a

Demodokos — 395, 396, 397, 445a

Demophon — (Bak. **Phyllis**) 445a

Deriades — (Bak. **Tektaphos**)

Despoina— 161, 445a

Deukalion (Tufan) — 33, 34, 445a

Diana (Diane) — Bak. **Artemis**

Dido (Didon) 419, 420, 421, 422, 423, 427, 445b

Didyme — (Karataş Adaları) 443b (Bak. **Brankhos**)

Dike — 445b (Bak. **Hora'lar**)

Dikte — 445b

Diktyнна — (Bak. **Britomatrix**) 445b

Diktys —445b

Dimoetes —445b

Dindymus (Günyüzü) — **Phrygia**'da bir dağ

Dino — (Bak. **Gree'lar**) 445b

Diomedes —109, 148, 200, 287, 310, 312, 313, 318, 319, 345, 355, 445b

Diomedos —108, 109, 445b

Dione —445b

Dionysos (Bacchus - Bakkhus) — 28, 35, 40, 41, 141, 147, 148, 177, 178, 179, 180, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 220, 226, 291, 445b

Dioskur'lar — 445b (Bak. **Aithra**).

Dirke (Dirce) — 52, 445b

Dodona (Dodon) — 56, 247, 407, 445b

Dolion'lar — 446a

Dolon — 313, 446a

Dolonie — 446a

Doris — 23, (Bak. **Nereus**).

Doros — 446a

Dryad'lar (Driyadlar) — 179, 268, 269, 446a

Dryas — 446a

Dryope — 446a

Dryops —101, 446b

Dymas — (Bak. **Otreus**)

-E-

- Eakos** — 173
Echidna — 446b
Echo — 446b
Eerie — (Bak. **Tektaphos**)
Eetion — 446b
Efes — 446b
Efhialtes — (Bak. **Ephialtes**)
Eflâtun — Bak. **Periktyone**.
Ege — 446b
Egee — 447a
Egeria — 447a
Egestes (Akestes) — 447a
Egeus — Bak. **Egeus**, 447a
Egina — 447a
Egisthe — 447a
Egisthos — 447a
Egypios — 447a
Egyptos — 447a
Eidothea — 447a
Eileithyia (Eyieytiya) 62, 71, 447a
Eirene — 447a
Ekhemos — 447a
Ekhetos — 447a
Ekhidna — 447a
Ekhion — (Bak. **Pentheus**) 447a
Ekho (Eko) — 447a
Elara — (Bak. **Tityos**)
Elatos — (Bak. **Khrysopelea**)
Elektra — 23, 367, 368, 447b
Elektryon — 447b
Elalbore — (Bak. **Melampus**)
Eleusis (Elevezis) — 159, 447b
Eleusis Misteria'ları — (Bak. **İakkos**) 165
Eleutherios — 447b
Elis — 200, 278, 279, 447b
Elysee — Bak. **Elysion**.
Elysion — Yeraltı cenneti. 427, 428, 447b
Elpenor — (Bak. **Demophon**)
Emathion — (Bak. **Tithonos**) 282
Empusa — 447b
Endymion — 90, 91, 447b
Enee (Ene - Alneias - Aeneas) — Bak. **Aineias**. 447b
Enipe — (Bak. **Tyro**)
Enkelados — 25
Enyalios — 447b
Enyo — 447b
Eole — Bak. **Eolos**. 447b
Eolos (Aiolos) — (Bak. **Ailoso**) — 447b
Eolia — 447b
Eos — **Aurora**. **Şafak** — 24, 71, 90, 118, 120, 134, 281, 282, 283, 448a
Eosphoros — (Bak. **Daedalion**), 265, 282, 448a
Epaphos — 448a (Bak. **Libya**)
Epeos — 354, 355, 359, 363, 448a
Epeios — 448a
Eperos — (Bak. **Epiros**)
Ephialtes — 276, 277, 448a
Epidauros — 215, 448a
Epigon'lar — 448a
Epikaste — 448a
Epimelides — 448a
Epimenides — 448b
Epimetheus — 24, 26, 33, 448b
Epione — 448b
Epiphania — 448b
Epir — 56, 172, 364, 407, 448b
Epiros (Epeiros) — 448b
Epopheus — 52, 78, 448b
Erato — 448b
Erebos — 22, 23, 26, 382, 383, 448b
Erekhteion — 448b
Erek — 29
Erekhteus — 272, 273, 448b
Eresos — (Bak. **Sapho**)
Eridan — 90, 202, 253
Eridanos — 79, 448b
Erigone — 181, 448b
Erginos — 195, 448b
Erikhthonios — 69, 448b
Eryngium — (Bak. **Phaon**)
Erinona — 449a
Erinys'ler — (**Furi'ler**), (**Dirae**) 23, 173, 259, 370, 371, 449a
Eriphyle — 449a
Eris — 23, 107, 114, 449a
Erysikhthon — 268, 269, 270, 271, 449a
Eros (Amour, Cupidon) — 22, 103, 113, (123), 124, 125, 126, 129, 156, 210, 420, 421, 449a
Erot'lar — 449a
Erymanthos — 198, 279, 449a
Eryks — 449b

Eskulape (Asklapios) — 449b
 Eteokles — 230, 231, 232, 449b
 Ethemea — 449b
 Etna — 449b
 Euadne (Evadne) — 449b
 Euandros — 449b
 Euboi — 449b
 Euksinus — 416
 Eukhenor (Ekvenor) — 449b
 Eumaïos — 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 410, 411, 412, 414, 449b
 Eumelos (Evmelos) — 449b
 Eumenid'ler — 137, 231, 371, 449b
 Eumolpos — 194, 449b
 Eumolpid'ler — 450a
 Euneos (Evrenos) — 450a
 Eunike (Evnike) — 450a
 Eunomia (Evnomiye) — 450a
 Eunomos (Evnomos) — 450a
 Epopis (Evopis) — (Bak. Dimoetes)
 Euphemos (Evfemos) — 450a
 Euphorbos — 321, 450a
 Euphorion (Evforion) — 450a
 Euphrate (Fırat nehri) —
 Euphrates (Eyfrates) — 450a
 Euribia — 281
 Euriale — (Bak. Orion)
 Eurmassa — (Bak. Tantalos)
 Euphrosyne — 450a
 Europe (Evropa) — 34, 47, 48, 49, 50, 224, 450a
 Euros (Evros) — 281, 450b
 Eurotas (Evrotas) — 77, 289, 450b
 Euryale (Evryale) — 450b
 Euryalos (Eyrıyalos) — 450b
 Eurybie — 24, 450b
 Eurydike (Evrıdiki) — 258, 259, 450b
 Eurygania — 450b
 Eurykleia — 407, 408, 414, 415, 450b
 Eurylokhos — 380, 381, 387, 388, 450b
 Eurymakos (Evrımakos) — 450b
 Eurymeda — 450b
 Eurymedon — 450b
 Eurynome — 450b
 Eurynomos — 450b
 Euryphaessa (Evrıfaessa) — 450b
 Eurypylos (Evrıpylos) — 287, 317, 320, 451a

Eurysakes — 451a (Bak. Tekmessa)
 Eurystheos (Evrısteos) — 195, 196, 198, 199, 200, 201, 203, 204, 451a
 Eurytos — 194, 204, 205, 208
 Euterpe (Evterpi) — 451a
 Eurytion (Evrıtıon) — 451a
 Eurytos (Evrıtos) — 451a
 Euthymos (Evtımos) — 451a
 Evadne — 451a
 Evandros — 451a
 Evemerion (Telesphoros) — 451a
 Evenos — 451a
 Evippe — 451a
 Evohe — Dionysos'un lakabı, 451a

-F-

Fama — 451b
 Fames — 451b
 Fatum — 451b
 Fauma — 451b
 Faunus — 451b
 Faustulus — 451b
 Febris — 451b
 Ferentina — 451b
 Feronia — 451b
 Fides — 451b
 Finike — 34, 99, 451b
 Flora — 451b
 Fobi — (Bak. Phobos)
 Fons (Fontus) — 451b
 Fornaks — 451b
 Fors — 451b
 Fortune — 451b
 Fraude — 451b
 Furi'ler (Erıny's'ler) — 451b
 Furina — 452a
 Furrina — 452a

-G-

Gaia (Gea) — 22, 23, 24, 25, 34, 151, 452a
 Galateia — 151, 157, 158, 452a
 Galates — 452a
 Galeotes — 452a
 Galinthias — 452a
 Ganymedes — (53), 54, 452a
 Garamas — 81

Gargaros'lar — (Bak. **Amazon'lar**)
Geantes — 23, 452a
Ge, Gea — 452a
Geba — (Bak. **Lakios**)
Genius — 452a
Gerana — (Bak. **Pygas**) 452a
Geras — 23, 452b
Geryoneus — 201, 202, 452b
Glauke (Mavi) — Bak. **Nereid'ler**,
Glaukia — 452b
Glaukos — 146, 191, 233, 235, 237, 261,
 262, 263, 452b
Glaveus — 80
Glyphios (Glifiyos) — 453a
Gordias — 453a
Gordion — (Eskişehir bölgesinde eski bir
 şehir), (Bak. **Gordias**)
Gorgon'lar — 70, 240, 241, 242, 453a
Grai'ler — Bak. **Gree'ler** 453a
Grazia (Graces) — 453a
Gree'ler (Grai) — 241, 242, 453a
Grifon — 453a
Gryps'ler — 453a
Gyges — 22, 453a
Gyra — 364, 453a

—H—

Hades (Pluton) — 24, 34, 35, 40, 41, 80,
 145, 151, 162, 163, 164, 169, 171, 172,
 173, 175, 204, 212, 234, 245, 259, 280,
 321, 333, 335, 340, 382, 419, 424, 425,
 426, 453a
Haemon (Haimon) — 453a
Haemos (Haimos) — 453b
Hagno — 453b
Halia — 453b
Halikarnassos (Bodrum) — (Bak. **Salma-**
kis)
Halirrhotos — 453b
Halkyone — 265, 266, 267, 282, 453b
Halliope — 85
Halys (Kızılırmak) — (Bak. **Sinope**)
Hamadryad'lar — 179, 284, 453b
Harmonia — 148, 226, 453b
Harpasos — (Bak. **Klinis**)
Harpalyke — 453b
Harpyi'ler — 23, 249, 417, 453b

Hebe — 39, 209, 454a
Hecuba — 454a
Heimarmene (Pepromene) — 454a
Hekabe (Hecuba) — 289, 330, 333, 338,
 362, 363, 454a
Hekate — 87, 164, 425, 454a
Hekotonkheir'ler (Centimain'ler) — 22,
 454a
Hegeleos — 454a
Hektor — ile son görüşmesi: 306 — **Hek-**
tor'un ölümü: 330 — Cesedine yapılan ha-
 karetler: 335 — Cesedinin yakılması: 338
 — 287, 302, 303, 306, 307, 308, 309, 311,
 312, 315, 317, 318, 319, 320, 321, 322,
 323, 324, 325, 327, 328, 329, 330, 331,
 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339,
 344, 360, 416, 417, 421
Hekuba — (Bak. **Hekabe**) 454a
Helena — Güzelliği: 289 Paris'le sevişmesi ve
 kaçırılması: 291
 — 289, 290, 291, 292, 295, 302, 303, 304,
 308, 316, 322, 338, 342, 344, 351, 358,
 359, 361, 362, 364, 402, 417, 454a
Helenos — 417, 418, 424, 454a (Bak. **Sideri-**
tes)
Haliades'ler — 79, 80, 454a
Helikaon — (Bak. **Laodike**)
Helike — 454b
Helios — 24, 69, 90, 281, 282, 382, 454b
Heliotrope — 80
Helle — 251, 454b
Hellespontos — 128, 130, 132, 133, 291,
 349, 355, 359, 362, 364, 372, 454b
Hellen — 74, 97, 105, 455a
Hemera — 22, 281 (Bak. **Khaos**) 455a
Hemikynes — 455a
Heosphoros (Eosphoros) — (Bak. **Phosho-**
ros) 455a
Hephaistos (Hifestos) Vulcain — **Lem-**
nos'daki atölyesi: 149 — Aşkları: 149, —
 İş arkadaşları: 151 — Karısı **Aphrodite'**
 onu aldatıyor:
 — 27, 28, 32, 35, 36, 40, 41, 59, 64, 69,
 109, 110, 118, 119, 147, 148, 149, 150,
 151, 152, 226, 324, 325, 345, 394, 455a
Hera (Hira) Junon: Zeus'le evlenmesi: 58 —
İksion'un Hera'ya gönül vermesi: 61 —
Leto'yu rahat bırakmayışı, 72 — Bir riva-

- yete göre **Hera'** kocasına muhtaç olmadan, insanlığın başbelâsı olan harp tanrısı **Ares'e** gebe kaldı: 106 — Çirkin bulduğu için **Hephaistos'u** **Olympos'dan** aşağı atışı: 147 — **Semele'yi** ve çocuğunu yok etmek isteyişi: 177
—24, 34, 36, 40, 41, 47, 48, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 66, 68, 71, 72, 73, 98, 99, 103, 106, 114, 115, 127, 137, 145, 147, 148, 150, 155, 177, 194, 196, 201, 202, 204, 209, 227, 265, 266, 277, 282, 289, 337, 418, 419, 422, 455a
- Hera'i'ler** — 455a
- Herakles (Hirakles) Hercule** — Doğuşu: 193 — Kuvveti: 194 - Evlenmesi: 195 — On iki başarısı: 196 — Omphale'ye köle oluşu: 206 — **Kentaur' Nessos'** ile mücadelesi: 207 — Acıklı ölümü: 208 — Karakteri ve kişiliği: 209 —108, 148, 158, 159, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 217, 220, 248, 249, 348, 350, 351, 425, 455a
- Herakliad'lar** — 455a
- Hercule (Herkül)** — Bak. **Herakles**.
- Hergane** — 66
- Herkules** — 455a
- Hermaphroditos (Hermafroditos)** — (121), 122, 455a
- Hermes'ler** — 455a
- Hermes (Mercurius)** — Doğuşu: 94 — Yüz gözlü **Argus'u** uyutmak için **Hypnos'dan** uyku ilâcı almaya gidişi: 98 — Ödevleri: 99 — Çocuklarından **Daphnis**: 100 — Keçi ayaklı **Pan**: 100 — Sevddiği **Peri** kızları: **Pitys**, **Sirinks**, **Ekho**: 101 — **Ekho'nun** avcı **Narkissos'a** gönül vermesi ve karşılık görmemesi: 104 — **Aphrodite'den** olan oğlu, **Hermaphroditos**: 121 — **Aineias'a** **Zeus'un** emrini iletetek onu **Dido'dan** ayırması: 422
— 32, 35, 36, 40, 41, 55, 56, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 105, 115, 118, 121, 126, 169, 171, 172, 173, 178, 189, 194, 204, 205, 233, 234, 241, 245, 276, 281, 337, 338, 381, 391, 422, 455a
- Hermione** — 417, 455b
- Hermos (Gedizçayı)** (Bak. **Sipylos**)
- Hero**— 128, 129, 130, 131, 132, 133, 455b
Bak. **Leandros**
- Herse** — 70, 281, 455b
- Hesione** — 455b
- Hesperid'ler** —202, 204, 242, 455b
- Hesperia** — 416, 417, 419, 420, 421, 424, 455b
- Hesperos** — 455b
- Hestia (Hestiya) Vesta** — 24, 35, 36, 39, 40, 41, 118, 145, 146, 455b
- Hiera** — 455b
- Hieraks** — 455b
- Hierodolos** — 455b
- Hierodyel'ler** — 456a
- Hiero Gamos** — 456a
- Hilaera** — 456a
- Hilebie** — 456a
- Himalia** — 456a
- Himeros** — 127, 456a
- Hiperbios** — 25
- Hipermestra** — (Bak. **Amphiaros**)
- Hippasos** — (Bak. **Minyad'lar**)
- Hippe** — 456a
- Hippia** — 66
- Hippios** — 456a
- Hippo** — 456a
- Hippo Kampos** — 156, 456a
- Hippokrene** — 456b (Bak. **Pegasos**)
- Hippodameia** — 222, 240, 456b
- Hippogypes** — 456b
- Hippolokhos** — 456b
- Hippolyte** — 200, 201, 456b
- Hippolytos** — 80, 221, 222, 456b
- Hippodemon** — 456b
- Hippomenes** — 456b (Bak. **Leimone**)
- Hipponoos** — (Bak. **Polyphontea**)
- Hippotes** — 456b (Bak. **Aiolos**)
- Historis** — 456b
- Homer** — (Bak. **Homeross**).
- Homeross** — (Bak. **Kritheis**, **Phemios**), 258
- Homonoë (Birlik)** — (Bak. **Praksidike**)
- Horalar** — 39, 40, 90, 113, 127, 456b
- Horkios** — 456b
- Horos** — (Bak. **İsis**)
- Hyad'lar** — 456b (Bak. **Pleione**)
- Hyakinthides** — 457a
- Hyakinthos** — (77), 457a

Hybris — 457a
Hydne — 457a
Hydra — 348, 351, 352, 457a
Hyettos — 457a
Hygieia — 457a
Hylas — 210, 457a (Bak. **Nymphe'ler**)
Hyllos (Kumçayı) — 457b
Hylonome — 457b
Hymenaios (Himeneos) Hymen — 457b
Hymene — (Bak. **Uranie**).
Hymette — (Bak. **Periktyone**)
Hymnos — (Bak. **Nikaea**)
Hyperbore'ler — 198, 457b
Hyperion — 22, 24, 90, 281, 458a
Hypermetra — 458a
Hypnos — 23, 98, 172, 266, 458a (Bak. **Morpheus**)
Hypsikreon — 458a
Hypsipyle — 248, 458a (Bak. **Opheltis**)
Hyrieus — 458a

—İ—

İaera — 458b
İakkhos — 458b
İalemos — 458b
İam (Menekşe) — (Bak. **İamos**)
İambe — 168, 458b
İamid'ler — (Bak. **İamos**).
İamos — 458b
İianthe — (Bak. **İphis, II.**)
İanus (Janus) — 458b
İapetos (Japetos) — 22, 24, 26, 459a
İarbas — 459a
İasion — 11, 246, 247, 248, 251, 252, 253, 254, 264, 459a
İbykos — 459a
İda (Kazdağı) — 24, 44, 54, 60, 61, 115, 118, 119, 121, 151, 283, 289, 315, 335, 340, 344, 351, 352, 353, 354, 362, 459a
İdaea — (Bak. **Teukros**)
İdaeos — 337
İdas — 459a
İdmon — (Bak. **Thestor**)
İdomene — (Bak. **Melampus**)
İdomeneus — 312, 459b
İdothea — 459b
İkadios — 459b
İkarios — 180, 181, 460a (Bak. **Thestor**).

İkaros — 191, 255, 256, 257, 460a
İkkos — (Bak. **Kleomedes**)
İksid'ler — (Bak. **Perigoune**)
İksion — 62, 259, 460a (Bak. **Nessos**)
İksus — (Bak. **Perigoune**) 460a
İlia — 460a
İliada — Bak. **İlias**
İliakos — (Bak. **İlion**) 460a
İlias — 460a
İlion (İlios) — 291, 306, 318, 319, 321, 329, 330, 334, 342, 343, 348, 353, 357, 364, 372, 460a
İlione — 460a
İlithya — 460a
İlos — 460b
İlyada — 460b
İnakhos — (98) 155, 460b (Bak. **Phoroneus**).
İno — 227, 251, 460b
İo — 47, (98), 99, 461a
İobakkos — 461a
İobates — 236, 237, 461a
İobes — 461a
İodama — 461a
İokaste (Jakaste) — 228, 229, 230, 383, 461a
İokastos — 461a
İola — 204, 208, 461a
İolaos — 197, 461a
İolkhos — 461b
İolkos — 246, 248, 253, 254
İon — 272, 273, 274, 275, 461b
İonia — (Bak. **İon**), 461b
İope — 461b
İoksos — 461b
İos — Ege'de bir ada.
İphianassa — 461b (Bak. **Proetid'ler**)
İphidamas — 461b
İphigeneia — 293, 294, 295, 365, 367, 461b
İphikles — 461b
İphiklos — 462a
İphimedia — 276, 462a (Bak. **Pankratis**)
İphis (Kıbrıslı) — 285, 462a (Bak. **Anaksa-rete**)
İphis (Giritli) — 462a
İphitos (İphytos) — 205, 462b
İrene — 462b

İris — 23, 39, 72, 169, 266, 267, 302, 315, 337, 417, 462b
 İros — 404, 405, 463a
 İsis — 463a
 İskender — 463a
 İskhenos — 463a
 İskhys — 79
 İsmene — 230, 463a
 İsmenos — 463a
 İsos — 287, 314, 463b
 İsmaros — 372, 463b
 İssa — 463b
 İsthamia — 463b
 İstros — 463b
 İtalos — 463b
 İthaka — 233, 316, 346, 372, 373, 375, 382, 383, 391, 394, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 415, 463b
 İthakos — 463b
 İtylos — 463b
 İtys — 137, 142, 143, 144, 463b
 İulus (İule) — 463b
 İuno — 463b
 İuppiter — 463b
 İynks — 463b

-J-

Janus — Bak. İanus.
 Japet — Bak. Japetos.
 Japetos — Bak. İapetos
 Jasion — Bak. İasion. 162
 Jasius — 463b
 Jaso — 463b
 Jason (Aeson) — Bak. Argonaut'lar.
 Jakaste — Bak. İokaste
 Junan (Jünon) — Bak. Hera.
 Jupiter (Jüpiter) — Bak. Zeus.
 Juturne — 464a
 Jevenalis — 464a
 Juventus — 464a

-K-

Kaanthos — 464a
 Kabarnos — 464a
 Kabeiro — 150, 464a
 Kabir'ler (Kabires) — 150, 464a
 Kabirid'ler — 464a

Kabiro — 464a
 Kadmeia — 464a
 Kadmilos — 464a
 Kadmos — 177, 178, 191, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 251, 464a
 Kadros — (Bak. Kaeira)
 Kadukeus — 464a
 Kaekulus — 464a
 Kaeira — 464b
 Kaikos — (Bâkir Çayı) Bak. Teuthras.
 Kaineus — 464b
 Kainis — (Bak. Kaineus) 464b
 Kairos — 464b
 Kalais — 417, 464b
 Kalamos — 464b
 Kalkhas — 293, 294, 295, 296, 298, 348, 354, 356, 465a
 Kalkhas Myrina — (Bak. Kalkhas), 465a
 Kalkhos — 465a
 Kallikopia — (Bak. Thoas)
 Kalliope — 258, 465a
 Kalirrhoe — 109, 465a (Bak. Skamandros)
 Kallisto — 53, 54, 465a
 Kalydon — 91, 92, 465a
 Kalypso — 389, 390, 391, 392, 465a
 Kambles — 465a
 Kampania — 465b
 Kanake — 276, 465b (Bak. Makareos)
 Kandaulos — (Bak. Nyssia)
 Kapadokia — 465b
 Kapaneus — 465b (Bak. Evadne)
 Kapys — (Bak. Ankhises)
 Kariol — 121
 Karites — 84
 Karkinos — 465b
 Kartaca — 419, 420, 421, 422, 427
 Karneios — 465b
 Karpos — 465b (Bak. Kalamos)
 Karya — 465b
 Cassandra — 292, 338, 358, 361, 362, 364, 366, 465b
 Kassiepeia — 243, 465b
 Kassiope — (Bak. Andromeda)
 Kassotis — 465b
 Kastalia — 465b
 Kastor — 465b (Bak. Dioskur'lar)
 Kastreos — 465b

- Kaukasos** — 465b
Kaunos — 465b (Bak. Byblis)
Kaystre — (Bak. Semiramis)
Kaystros — 466a
Kebren (Değirmendere) — (Bak. Oinone) 466a
Kedalion — 466a
Kekrops — 66, 67, 70, 137, 466a
Keleao — (Bak. Pleiod'lar).
Keleos — 167, 169, 466a
Kelmis — 152, 466a
Keltine — (Bak. Keltos), 466a
Keltos — 466a
Kentaur'lar (Kentoros) — 156, 207, 208, 222, 246, 296, 329, 466b
Keos — 71
Kephalos — 120, 281, 466b
Kepheus — 243, 466b
Kerambos — 466b
Keramik — 466b (Bak. Keramos)
Keramos — 466b
Kerberos — 172, 204, 259, 426, 427, 466b
Ker'ler — 466b
Keres — 107, 466b
Kerkaphos — 466b
Kerkolos — (Bak. Sapho)
Kerkop'lar — 466b
Kerkyon — 216, 467a
Kerkyra — Korkyra — 467a
Keras (Boynuz) — (Bak. Keroessa).
Keroessa — 467a
Kerthe — (Bak. İobes)
Kerykeion — 467a
Keryntos — 467a
Keto (Kete) — 23, 70, 467a (Bak. Phorkyd'lar)
Keyks — 265, 267, 282, 467a (Bak. Alkyone)
Khaos — 22, 23, 467a
Khariklo — 69, 467a
Kharila — 467a
Kharit'ler (Karitler) - Les Graces, Grazialar — 32, 38, 39, 86, 97, 119, 126, 127, 137, 226, 467b
Kharon — 173, 425, 426, 467b
Kharybdis — 384, 387, 389, 418, 467b
Khelone — 58, 467b
Khersonesus — (Bak. Podaleirios)
Khersonnesos — (Bak. Parthenos)
Khesias — (Bak. Okyrrhoe)
Khilaros — (Bak. Ganges)
Khimaereus — 467b
Khimaira (Kimera) — 236, 238, 467b (Bak. Pegasos)
Khione — 467b (Bak. Eumolpos)
Khiron — 80, 246, 296, 327, 467b
Khloris — 468a (Bak. Rhadios)
Khronos (Kronos) — 468a
Khoeos — (Bak. Asteria)
Khrsothemis — (Bak. Parthenos)
Khrysa — (Bak. Pheegyas) 297, 468a
Khrysaor — 468a
Khrysos — 468a
Khyryseis — 297, 298, 299, 468a
Khrysopelea — 468a
Khrysorrihoas (Altın sürükleyen su) — (Bak. Paktolos)
Khthonik — 468b
Kikhyros — 468b
Kikon'lar — 372, 468b
Kimmerler — 266, 382, 468b
Kimolos — (Bak. Side)
Kinyras — 468b (Bak. Melos)
Kirke — 262, 263, 378, 380, 381, 382, 384, 385, 386, 387, 388, 468b
Kithaeron (Kiteron) — 228, 468b
Kleio (Kilo - Clio) — 85, 468b
Klio — (Bak. Kleio)
Kleis — (Bak. Sapho)
Kleitos — 469a
Kleobis — 469a
Kleobule — (Bak. Pheniks)
Kleomedes — 469a
Kleostratos — 469a
Kleothera — (Bak. Pandareos)
Klinis — 469a
Klite — 469b
Klotos — 469b
Klotho — 23, 40, 469b
Klymene — 24, 78, 469b
Klymenos — 469b
Klytaimnestra — 294, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 469b (Bak. Orestes)
Klytie — 80, 469b
Koeranos — 470a
Koios — (Bak. Phebe) 22, 281

- Kokyte (Kokytos)** — 171, 173, 425, 470a
Kolkhid — (Bak. Phasis)
Kolkhis — 249, 250, 251, 252, 258, 416, 470a
Kolones — (Bak. Tenes)
Kolonos — 470a
Kolophon (Değirmendere) — (Bak. Rhakios)
Komaetho — 470a
Kombe — 470a
Koon — (Bak. Íphidamas)
Kora (Kore - Persephone - Prosperine) 162, 163, 164, 170, 171, 470a
Koribant'lar — (Bak. Korybant'lar) 470a
Korinthos — 215, 228, 233, 234, 235, 254, 470a
Korkyon — (Bak. Alope)
Korkuş — (Bak. Smilaks)
Kormukopie — 470b
Koroebos — 470b
Koronides — 470b
Koronis — (79), 470b (Bak. Phlegyas)
Koros (Tokluk) — (Bak. Hybris)
Korybant'lar (Les Corybantes) 46, 470b (Bak. Kuretes - Kuret'ler)
Korythos — 470b (Bak. Oinone)
Kos (İstanköy adası) — (Bak. Agron)
Kottos — 22
Kragaleus — 470b
Kramgasos — (Bak. Tenes)
Krathis — (Bak. Milon)
Kratos — (Bak. Bia)
Kreon — 228, 229, 230, 231, 470b
Kres — 470b
Kresphontes — 470b
Kreta — 470b
Kreteus — (Bak. Althemenos)
Kretheus — 471a
Kretinaeon — (Bak. Leukippos)
Kreusa — (Bak. İon). 272, 273, 274, 275, 471a
Krinis — 471a
Krimisos — (Bak. Egestes)
Krinisse — (Bak. Theophanes)
Krisa — 471a
Kritheis — (Bak. Homeros), 18, 21, 59, 90, 143, 145, 151, 161, 258, 471a
Krios — 22, 24
Krokos — 471a
Krommyon — 471b
Kronios (Buğday yetiştirici) — (Bak. Himalia)
Kronos — 21, 22, 23, 24, 31, 34, 45, 46, 55, 145, 171, 471b
Krotopos — 471b (Bak. Koroebos)
Krotos — 471b
Kranthios — (Bak. Sarpedon)
Ksanthos — (Bak. Phenops), 236
Ksuthos — 273, 274, 275
Ksauthos (Ksaytos) — (Bak. İon).
Ksenokrates — (Bak. Phryne).
Kserabates (Sangarios - Sakarya) — (Bak. Sagaris)
Kumes — 257
Kumae — 471b
Kuret'ler (Kurtos - Kuretea'lar) — 46, 471b
Kyane — 471b (Bak. Miletos)
Kyanippos — 471b
Kybele — 472a
Kydirpe — (Bak. Akontios).
Kykhreus — 472a (Bak. Salamis)
Kyklops'lar — 22, 46, 47, 80, 149, 151, 211, 373, 374, 375, 376, 377, 380, 410, 418, 472a
Kyknos — (107), 108, 472a
Kydnos — 472a
Kylabras — 472a
Kyllaros — (Bak. Hylonome)
Kyllene — 279, 472b
Kyme — (Bak. Kritheis) 424
Kymodoke (Oynak) — (Bak. Nereid'ler)
Kymossema (Köpek Mezarı) — (Bak. He-kabe).
Kyparissos — (80), 472b
Kypris — 472b
Kypselos — 472b (Bak. Labda)
Kyrene — 472b
Kytos (Ekmekçi) — (Bak. Himalia).
Kyzikos — 248, 472b

-L-

Labdakos — 226, 228, 230, 472b
Labyrinthos — 256, 257, 473a
Ladda — 473a

- Laddakid'ler** — 473a
Ladon — 473a (Bak. Carmenta)
Laelaps — 473a
Laerteus — 473a
Laerteas — Laertes'in oğlunun lakabı.
Laertes —233, 311, 354, 381, 382, 383, 384, 389, 391, 392, 393, 395, 397, 398, 399, 401, 402, 404, 405, 406, 407, 409, 411, 473a
Laios— 228, 229, 230, 473a
Lais — 473a
Laistragon'lar — 380, 473b
Lakedaimon — 473b
Lakthesis — 23, 40, 473b
Lakinios — 473b
Lakonia — 289
Lakios — 473b
Lamla — 473b
Lampetia — 473b (Bak. Phaetusa)
Lampetie — 473b
Lampos — 473b
Lampsakos (Lapseki) — (Bak. Priapos)
Laodamas — 474a
Laodameia — 474a
Laodike — 474a
Laokon — 357, 474a
Laodamea — (Bak. Protesilaos).
Laodike — 474b
Laomedon — 474b
Laothoe — 474b
Lapith'ler — 222, 474b
Lar — 475a
Lara — 474b
Lares — (Bak. Lara)
Larissa — (Bak. Piasos)
Larides — (Bak. Akheus)
Larv'lar — 475a
Latmos (Beşparmak Dağı)
Latinus — 475a
Latium — 475a
Latone (Leto) — 475a
Laurentium — 475a
Lavinia — 475a
Leandros — (128), 129, 130, 131, 132, 133, 475a
Larkhos — 475a
Lebes — (Bak. Rhakios).
Leda — 47, 51, 290, 383, 475a
Leimone — 475a
Leipephile (Terkedilmiş aşk) — (Bak. İolaos).
Lemnos — 27, 31, 147, 149, 248, 348, 350, 475a
Lemur'lar — 475b
Leontikhos — 475b
Lerna (Lerne) — 155, 348, 475b
Lesbos — 260, Midilli Adası.
Lethaeus — 475b
Lethe (Lete) — 175, 266, 428, 475b
Leto — 24, 71, 72, 86, 87, 96, 476a
Leukas (Levkas) — 476a (Bak. Sapho)
Leuke (Levke) — 171, 344, 476a
Leukippid'ler — 476a
Leukippos (Levkippos) — 476a
Leukon — (Bak. Argennos)
Leukone — (Bak. Kyanippos)
Leukophrys — (Bak. Tenes)
Leukothea — (Bak. Paktolos)
Libethra — 260
Leukothae —476a (Bak. Klytie)
Liber — 476a
Libitina — 476a
Libya — 476a
Limos (Açlık) — (Bak. Eris)
Linos — 194, 195, 476b
Lita'lar — 476b
Lityerses — 477a
Loimos — 23
Lotis — 477a
Lotos — 373
Lotophag'lar — 373, 477a
Lucifer (Lüksifer) — (Bak. Lukifer), 265, 477a
Lukjanus — 260
Luna — 477a
Lyaaios — 477a
Lydia — 68, 477a
Lydus — (Bak. Lydia)
Lykaon — 54, 305, 477a
Lykastos — 108, 109, 477a
Lyke —100, 477a
Lykeion — 477b
Lykia —236, 237, 305, 477b
Lykios — 477b
Lykomedes — 223, 297, 477b
Lykormas — (Bak. Evenos)

Lykos — 52, 477b
Lykris — (Bak. **Phaloe**)
Lykurgos (Licurgos) — 182, 477b
Lykymnios — (Bak. **Tlepolemos**).
Lynkeus — 477b (Bak. **Briseis**)
Lyrnessos — 297, 300
Lyrkos — (Bak. **Hilebie**).
Lysippe — (Bak. **Proetid'ler**)
Lyssa — 477b

—M—

Madon — 414, 477b
Macon (Makon) — Lydia Kralı.
Madia — (94), 95, 96, 97, 99, 477b
Mainad'lar (Menad'lar) — 183, 187, 478a
Maira — 181, 478a
Makareos — 478a
Makhaon — 317, 478a (Bak. **Podaleirios**)
Magnes — 478a
Magnes (Mağnisa'ya adını veren) — 478a
Magnesia (Mağnisa) — (Bak. **Magnes**)
Makar — (Bak. **Megaklo**)
Makedon — (Bak. **Pieros**).
Mallos (Beyhan bölgesinde, Kızıtahta)
Man'lar — 478a
Manto — 478a (Bak. **Phakios**).
Marathon — 150, 217, 222, 223, 478a
Markis — 58, 478a
Marpessa — 478a
Mars — Bak. **Ares**. 36, 40, 106, 478b
Marsyas — 82, 83, 478b
Mater Matuta — 478b
Mairo - Nero — Karasu (**Styks**)
Meandros — 478b
Medea — 216, 251, 252, 254, 478b
Medos — 478b
Medusa — 70, 240, 241, 242, 244, 245, 478b
Megaklo — 478b
Megaira (Megera) — 195, 478b
Megareus — 478b
Mela — 478b
Melampus — 478b
Melenios — 479a
Melanippe — 479a
Melanthios — 479a
Melantho — 405, 406, 479a
Meleagrid — (Bir çeşit tavuk) — 479a

Meleagros — 91, 92, 479a
Melenios — 93
Meles — 260
Melesigenes (Homeros'un lâkabı) — Bak. **Kritheis**.
Meliades — 23, 479a
Melikertes — (Bak. **İno**)
Melissa — 46, 479a
Melissus — (Girit Kralı)
Melos — 479a
Melpomene — 85, 479b
Memnon — 282, 342, 343, 479b
Memnonid'ler — 479b
Menad'lar — (Bak. **Maind'lar**), 479b
Menal — 279, 479b
Menelaos — 287, 290, 292, 293, 297, 302, 303, 304, 305, 316, 321, 322, 346, 355, 358, 361, 362, 364, 399, 402, 479b
Menestheus — 479b
Menippe — 479b
Menoetios — 480a
Menoikeus — 480a
Menoitios — 26, 480a
Menthe (Nane) — 171, 480a
Mentor — 480a
Mercure — Bak. **Hermes**.
Mercurius — 480a Bak. **Hermes**. 98
Merkur — 480a
Merope — 480a
Meropis — 480a
Mesopotamia — 480a
Mestra — 480b
Metanire — 167, 168, 480b
Metiokhe — (Bak. **Menippe**).
Metis — 24, 64, 65, 480b
Midas — 82, 83, 186, 187, 480b
Milan (Çaylak) — (Bak. **Side**)
Miletos — 81, 480b
Milon — 480b
Minerve (Minerva) — 481a Bak. **Athena** 64
Minos — 50, 80, 81, 172, 173, 199, 217, 218, 219, 221, 255, 256, 257, 481a
Minotauros (Minotavros) — 217, 218, 219, 220, 256, 481a
Minyad'lar — 481b
Minyas — 481b
Miny'ler — 481b
Mnemosyne — 22, 481b

Mnestra — 271, 481b
Moiralar (Park'lar) — 40, 211, 481b
Molpis — 482a
Momos — 23, 482a
Moiralar — 482a
Mormo — 482a
Morpheus — 267, 482a
Morsykhlos — 482a
Musagetes — 482a
Musaios — 482a
Musalar (Muse'ler) — 38, 39, 82, 84, 85, 86, 96, 97, 103, 114, 226, 482b
Mygdon — (Bak. **Sagaris**)
Mykala — Samandağ
Mykenai — 290, 314, 326, 349, 364, 482b
Myrmidon — 29, 294, 310, 321, 322, 323, 335, 482b
Myrrha — 120, 482b
Myrtilos — 482b
Mysteria'lar — 166, 482b

-N-

Naiad'lar — 179, 483a
Naksos — 155, 184, 185, 219, 220, 277, 483a
Nana (Sangarios'un kızı) —
Nannakos — 483a
Napea — 483a
Narciss (Narcissus) — Bak. **Narkissos**, 483a
Narkissos — 103, 104, 483a
Nauplios — 483a
Nausikaa — 390, 392, 393, 394, 395, 396, 483b
Neanthos — 260, 483b
Nektar — 39, 45, 54, 72, 483b
Neleus — 483b
Nemea — 196, 206, 209, 215, 483b
Nemesis — 23, 483b
Neophron — 483b
Neoptolemos — 348, 349, 360, 362, 363, 364, 417, 483b
Nephele (Nefele) — 251, 484a
Neptune (Neptunus) — Bak. **Poseidon**, 40, 484a
Nereus — 23, 156, 202, 203, 484a
Nereid'ler — 156, 243, 484a
Nerio — 484a

Nerites — 484a
Nessos — 207, 208, 484a
Nestor — 287, 301, 308, 310, 312, 316, 318, 322, 342, 343, 345, 356, 399, 402, 484b
Nestos — Karasu
Nikaea — 484b
Nike — 484b
Nikippe — 196
Nikomedos — Bak. **Parthenopa**
Ninos — 135
Ninyas — (Bak. **Semiramis**)
Niobe — 15, 87, 88, 484b
Nireus — 484b
Nisos — 484b
Nomos — 484b
Notos — 281, 484b
Nyks — 23, 485a
Nykteus — 51, 228, 485a
Nyktimene — 485a
Nyktis — 485a
Nymphe'ler — 45, 47, 59, 68, 69, 86, 89, 101, 179, 188, 202, 262, 277, 485a
Nysa — 178, 485a
Nyssia — 485a

—O—

Odyseia — 151, 485a
Odyseus — Başından geçenler: 372 — **Lotophaglar** ülkesinde: 373 — **Polyphemos'** un mağarasında: 375 — **Ailos'un** oturduğu yüzen adada: 378 — **Laistrygonlar'**ın saldırısına uğruyor: 380 — Sihirbaz **Kirke'nin** sarayında: 380 — Karanlıklar diyarının bahtsız, mahzun halkı olan **Kimmerler** diyarında: 382 — Sirenler adasında: 386 — **Skylla** ve **Kharybdis**, canavarları bölgesinde: 387 — Güneş'in sığırları: 388 — **Kalypso'nun** adasında: 390 — **Phaiak'lar** arasında: 392 — **İthaka'ya** varışı ve bir dilenci gibi saraya girişi: 398 — **Penelope'yi** isteyen adamların öldürülmesi: 410
 — 151, 264, 287, 290, 297, 303, 310, 311, 312, 313, 316, 317, 318, 319, 326, 344, 345, 346, 348, 349, 354, 355, 356, 358, 359, 361, 362, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384,

- 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 417, 418, 425, 485b
- Oegipan'lar** — 187, 485b
- Oeneus** — (Bak. **Staphylos**), 485b
- Oenomaos** — 485b
- Ogygia** — 389, 390, 394, 485b
- Oiagros (Olagros)** — 258, 485b
- Oidipus (Oedipus)** — 191, 224, 226, 228, 229, 230, 231, 486a
- Oileus** — 361, 364, 486a
- Oineus (Oeneus)** — 207, 486a
- Oinomaos** — 486a
- Oinone** — 348, 351, 352, 353, 486a
- Oinopion** — 486b
- Oinotrop'lar** — 486b
- Oinotros** — 486b
- Oionos** — 486b
- Oita (Oeta)** — 208, 348, 486b
- Oizys** — 23
- Okeanid'ler** — 155, 487a
- Okeanos** — 21, 22, 23, 24, 45, 78, 80, 95, 155, 163, 171, 241, 242, 261, 281, 309, 487a
- Okhimos** — 487a
- Oknos** — 487a
- Okyrrhoe** — 487a
- Olene** — 106
- Olympia** — 146, 487a
- Olympos** — 24, 26, 29, 31, 32, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 43, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 53, 54, 55, 58, 59, 60, 61, 64, 66, 68, 71, 72, 80, 84, 96, 97, 98, 103, 106, 107, 108, 109, 113, 114, 116, 118, 126, 138, 147, 148, 161, 163, 164, 165, 169, 170, 177, 178, 184, 188, 193, 194, 209, 224, 225, 237, 239, 249, 269, 276, 301, 304, 305, 314, 315, 319, 324, 331, 332, 337, 401, 403, 487a
- Omphale** — 205, 206, 209, 487a
- Omphalos** — 487b
- Oneiros** — 487b
- Onkos** — 487b
- Opheltēs** — 488a
- Ophiogen'ler** — (Bak. **Sybaris**).
- Ophion** — 488a
- Ophioneus** — 488a
- Oread'lar (Oreas)** — 269, 270, 488a
- Oreithyia** — 272, 488a
- Orestes** — (Bak. **Pylades**) 365, 367, 368, 369, 370, 371, 488a
- Orion** — 89, 90, 281, 283, 488a
- Orkhomenos** — 195, 279, 488a
- Orkos** — 488b
- Ornytos** — Bak. **Teuthis**
- Orpheus** — 191, 247, 253, 258, 259, 260, 425, 488b
- Orphik inancı** — 488b
- Orthia** — 489a
- Orthopolis** — 489a
- Orthron** — 489a
- Orthros** — 489a
- Ortygia** — 278, 280, 281, 489a (Delos adası)
- Ossa** — 25, 276, 489a
- Othrys** — 24, 33, 489a
- Otos** — 276, 277, 489a
- Otrera** — Ares'in kızı.
- Otreus** — 489a
- Otrynteus** — 489a
- P—
- Paian** — 489b
- Paksos** — 489b
- Paktolos** — (Sart Çayı) 9, 489b
- Palaimon** — 489b
- Palaestinos** — (Bak. **Strymon**)
- Palamedes** — 372, 489b
- Palamon** — 151
- Pales** — 489b
- Palinoros** — 424
- Paligues'ler** — 150
- Palladion** — 489b
- Pallas** — 24, 64, 217, 226, 275, 306, 354, 356, 489b
- Pallene** — 489b
- Pamphagos** — 490a
- Pamphos** — 490a
- Pamphylia** — (Bak. **Lakios**).
- Pan** — 15, 100, 101, 102, 103, 143, 186, 284, 490a
- Panagea** — 490a
- Panakea** — 490a
- Panathenees, Panathenaia** — 70, 490a

- Pandaman** — 490a
Pandareos — 490a
Pandaros — 287, 305, 490a
Pandion — 137, 138, 139, 142, 143, 490b
Pandora — 32, 33, 149, 490b
Pandrosos — 490b
Pania — 490b
Panionia — 490b
Panikos (Panik) — 490b
Pankhaia — 490b
Pankratis — 490b
Panapa — 490b
Panopa — 490b
Panopeus — 490b
Panteon — 490b
Panthaos — 490b
Paphia — 490b
Paphlagon — 490b
Paphos — 119
Papius (Karaköy) — 490b
Paraebios — 491a
Paraaios — 491a
Parion — (Çanakkale'de Kemer) (Bak. Sybaris)
Paris — Annesinin gördüğü rüya ve doğumu: 289 — Tanrıçalar arasındaki güzellik yarışmasına hakem oluşu: 115 — **Helena**'yı kaçıışı: 289 — **Menelaos**'la vuruşması: 302 — **Aphrodite**'nin onu ölümden kurtarması: 303 — **Akhilleus**'u topuğundan vurup yere düşürmesi: 342 — **Philoktetes**'in zehirli okla, onu yaralaması: 351 — Yaralı **Paris**'in eski sevgilisi **Oinone**'nin yanına götürülmesi: 351 — **Oinone**'nin onu tedaviden kaçınması ve **Paris**'in **İda** dağında can vermesi: 352 — **Paris**'in cesedinin yakılması ve **Oinone**'nin de vefasız **Paris**'i yakan ateşin içine atılarak diri diri yanması: 352
 — 115, 116, 287, 289, 290, 291, 292, 302, 303, 304, 308, 316, 333, 338, 342, 343, 344, 348, 351, 352, 353, 361, 418, 491a
Parkae (Moir'lar) — 23, 491a
Parnassos — 33, 73, 84, 491a
Parrhasios — 491b
Parsondes — 491b
Parthenios — Bak. Kydnos. 167
Parthenius — (Bartın çayı) 491b
Parthenon — 491b
Parthenopaeos — 491b
Parthenopea — 491b
Parthenope — 492a
Parthenos — 492a
Pasiphae — 218, 492a
Patara — (Gelemiş) 492a
Pataros — 492a
Patroklos — 287, 300, 311, 316, 317, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 335, 336, 340, 344, 492b
Pausnias — 27, 88, 143, 260
Pegasos — 235, 237, 242, 281, 492b
Pegasiun Stagnum — 492b
Peirene — 492b
Peitho — 492b
Peirithoos — 492b
Pelag'lar — 492b
Pelagos — 29, 492b
Peleus — 294, 296, 310, 317, 320, 323, 325, 326, 327, 330, 331, 332, 333, 335, 341, 342, 343, 344, 493a
Pelia — (Bak. Melos)
Pelias — 74, 246, 247, 253, 254, 493a
Pelion — 25, 246, 276, 296, 327, 493a
Pelopea — 493a
Pelopia — 493a
Peloponnesos — 278, 493a
Pelops — 174, 493a
Penat'lar — 493a
Penée (Peneus) — 91
Peneios — 493a
Penelope — 358, 372, 391, 399, 400, 401, 402, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 493a
Penia — (Bak. Paros) 493b
Penthesileia — 339, 340, 341, 493b
Pentheus — 182, 183, 227, 493b
Penthos — 493b
Petromene — 494a
Peon — 494a
Peparethos — 494a
Perdiks — 494a
Pergamos — 494a
Periboea — 494a
Perieres — 494a
Perigoune — (Bak. İoksos) 494a
Periklymenos — 494b

- Periktyone** — 494b
Perillos — (Bak. Phalaris)
Perimele — 494b
Perimelis — 494b
Periphas — 494b
Periphetes — 215, 495a
Peristera — 495a
Peritanus — 495a
Permessus — 495a
Permessid'ler — 495a
Pero — 495a
Persa (Perseis) — 495a
Persephone (Prosperin - Kore) — 162, 164, 169, 170, 175, 234, 280, 382, 425, 495a
Persied'ler — 495a
Perseis — 495a
Perses — 495a
Perseus — 24, 50, 70, 191, (239), 240, 241, 242, 243, 244, 245, 495a
Persepolis — 495a
Pessinus — 495b
Pethredo — (Bak. Gree'ler)
Phaesthos — 495b
Phaethon (Faeton) — 120
Phaeton — 78, 282, 495b
Phaethontiad'lar — 495b
Phaethusa — 495b
Phaiak'lar — 392, 393, 394, 395, 397, 495b
Phaidra — 221, 222, 383, 495b
Phalaekos — 495b
Phalanthos — 495b
Phalanaks — 495b
Phalaris — 495b
Phaleros — 496a
Phalkes — 496a
Phaloe — 496a
Phantasos — 496a
Phaon — 496a
Pharmakias — 496b
Pharos — 496b
Phasis — 496b
Phebe (Febe - Phoibe) — 22, 24, 496b
Phebus (Febüs) — Bak. Apollon: 497a
Phedra (Phaidra) — 497a
Phegeus — 497a
Phemios — 414, 497a
Pheniks — 497a
Pheniks (Phoiniks) — 497a
Phenops — 497b
Pheomios — 497b
Pheraea — 497b
Pherai — 497b
Pherasl'lar — 497b
Phereklos — 497b
Phereple — 497b
Phidias — 57, 70
Phidippos — 497b
Philadelphia (Alaşehir) — Bak. Lydia.
Philammon — 497b
Philemon — 55, 56, 497b
Philoktetes — 287, 348, 349, 350, 351, 355, 497b
Philomele — 137, 138, 139, 140, 141, 143, 498a
Philetios — 410, 411, 412, 414
Philomelos — 498a
Philotis — 498a
Philyra — 498a
Phineus — 249, 498b
Phiks (Sphinks) — 498b
Phlegethon — 498b
Phlegyas — 79, 498b
Phlias — 498b
Phoebe — 71
Phobetor — 498b
Phobos — 107, 498b
Phoeniks — (Bak. Phoiniks)
Phoibe — 499a
Phoinikia — 499a
Phoiniks — 310, 499a
Phokis — 229, 499a
Pholos — 499a
Phorbas — 499a
Phorcide'ler — Bak. Phorkyd'ler. 499a
Phorkyd'ler (Phorkynid'ler) — 85
Phorkys — 23, 398, 499a
Phoroneus — 499a
Phosphoros — (Bak. Lucifer) 499a
Phriksos — Bak. Hellespontos: 251, 499b
Phrygia — 55, 82, 83, 119, 151, 186, 187, 499b
Phryne — 499b
Phrygios — 500a
Phthonos (Ftonos) — 500a
Phyllos — 500a
Phyllis — 500a

- Phytalos** — 500b
Phytalid'ler — 500b
Piasos — 500b
Pieria — 95, 500b
Pierid'ler — 500b
Pieros — 500b
Pietas — 500b
Pikoloos — 501a
Pikus — 501a
Pilumnus — 501a
Pindos — 501a
Pirene — 501a
Pirithous — 222, 501a
Pisa — 501a
Pisidike — 501a
Pitane — 501a
Pittheus — 215, 501a
Pitho — 501b
Pityokamptes — 501b
Pitys — 14, 101, 102, 501b
Plankt'lar — 501b
Plades — 501b
Pleiad'lar — 501b
Pleione — 501b
Plessidi (Pellon dağı)
Pleisthenes — 501b
Pleuron — 501b
Ploutos (Plutos) — 11, 162, 501b (Bak. Philomelos - Penia)
Pluton (Plüton) — Bak. Hades: 40, 501b
Podaleirios — 349, 501b
Podarkes — 502a
Poibos (Phoebos) — 502a
Poine (Poene) — 502a
Polhymnie (Polymnie) — 502a
Polias — 502a
Polibotes — 25
Polites — 360, 502a
Polluks — 502a Bak. Kastor - Dioskur'lar
Poltys — 502a
Polybos — 228, 502a
Polybotes — 502a
Polydamos — 350, 502a
Polydektes — 239, 240, 244, 502b
Polydeukes (Polluks) — 425, 502b
Polydoros — 226, 228, 327, 502b
Polydos — 502b
Polyhymnia — 503a
Polykaste — 503a
Polykrite — 503a
Polymede — 503a
Polymnie — Bak. Polhymnie: 85, 503a
Polyneikes (Polynikes) — 230, 231, 232, 503a
Polynikes — **Polyneikes**.
Polyphemos — 151, 156, 157, 158, 372, 374, 375, 376, 377, 383, 418, 503a
Polyksena — 363, 364, 503a
Polyphontea — 503b
Polykso — 503b
Polypoetes — Bkz. **Pirithous**
Pomona — 284, 285, 286, 503b
Ponos (Istirap) — (Bak. Eris)
Pontos — 22, 23, 503b
Poros — 503b
Poseidon (Neptune) — Evlenmesi: 24, 34, 35, 36, 40, 41, 66, 67, 145, 151, 153, 154, 155, 156, 158, 159, 160, 161, 162, 171, 199, 216, 221, 243, 247, 271, 276, 291, 310, 327, 337, 357, 364, 375, 383, 387, 392, 419, 503b
Poseidonia — 503b
Pothos — 503b
Praksidike — 504a
Praksiteles — 105
Priamos — 115, 283, 289, 291, 301, 303, 305, 306, 307, 310, 314, 315, 316, 319, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 336, 337, 338, 341, 350, 354, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 417, 421, 504a
Priapos — 504a
Proitos — 236, 504b
Prokne — 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 504b
Prokris — 272
Prokrustes — 159, 216, 504b
Proetid'ler — 504b
Proetos — 504b
Promakhos — 65, 504b
Prometheus — 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 504b
Propoetid'ler — 504b
Propontis (Marmara Denizi) — 200, 416
Prosperine (Prosperina) — Kore — **Persephone**: 505a

Proteus — 150, 156, 505a

Protesilaos — 505a

Prytaneion — 505a

Psykhagogos—505a

Psykhe (Psike) — (124), 125, 126, 425, 427, 505a

Pygas (Grana) — 505b (Bak. Grana:)

Pygmaios (Pygma'lar) — 505b

Pygmalion — 120, 121, 506a

Pylades — 368, 369, 506a

Pyllos — 151, 506a

Pylos — 399, 400, 402, 506a

Pyramos —134, 135, 136, 506b

Pyrene — 506b

Pyreneos — 85, 506b

Pyrphlegethon — 173, 506b

Pyrrha— 33, 506b

Pyrrhos — 417, 506b

Pythia — 224, 506b

Python — 73 , 506b

Pythopolis (Bursa bölgesinde sözlü)

-R-

Raros — 506b

Remus — 416, 506b

Rhakios — 506b

Rhadamanthys — 173, 427, 507a

Rhadios — 507a

Rhea — 22, 24, 145, 161, 507a

Rheme — 507a

Rhemeia — 507a

Rhesos — 287, 313, 507a

Rhododaktylos — 507a

Rhodope — 507a

Rhodos — 507b

Rhoekus — 507b

Rhoetos — 507b

Rhoikos — 507b

Rhoksane —508a

Rhopalos — 508a

Rhytia — 508a

Risus — 508a

Romos — 508a

Romulus — 416, 508a

Ros — 508a

-S-

Sabazios — 508b

Sagaris (Sangaris) — 508b

Sagaritis — 508b

Salambo — 508b

Salamis — 345, 508b

Salamakis — 121, 122, 508b

Salmoneos — 508b

Salmydessos — 249, 250, 509a

Salus — 509a

Samos — 509a

Samothrake — 509a

Sanape — 509a

Sangarios — 509a

Sapho (Sappho)— 509a

Sardene (Dumanlı Dağlar) —

Saron — 509b

Sarppedon — 509b

Saturne (Saturnus) — Bak.: Kronos 510a

Satyra — 510a

Satyrler — 186, 187, 284, 510a

Satyria — 510a

Sauros —510a

Selene (Luna) — 24, 90, 281, 510a

Selinos — 510a

Semele — 177, 178, 183, 188, 226, 510a

Semiramis — 134, 510a

Senius — 510b

Sentinus — 510b

Seriphos — 239, 240, 241, 244, 245, 510b

Sestos— 128, 130, 132, 133, 510b

Sevekhros — 510b

Sibylle — 424, 427, 428, 511a

Sibylle'ler — 425, 511a

Side — 511a

Siderites — 511a

Sikinos — 511a

Silenos— 179, 186, 187, 511a

Silvanus — 284, 511b

Simois — 15, 291, 511b

Sinis — 215, 511b

Sinon — 355, 356, 357, 359, 363, 511b

Sinope — 511b

Sinti'ler — 512a

Sipylos (Manisa dağı) — 15, 88, 512a

Siren'ler — 156, 253, 258, 384, 386, 512a

Sirios — 512a

Sisyphus — 174, 191, 233, 234, 235, 512a
Sithon — 512a
Skaia kapısı — 315, 321, 329, 333, 337, 512a
Skamandros — 291, 301, 308, 313, 328, 329, 330, 331, 337, 512a
Skheria — 512b
Skiron — 216, 512b
Skylla — 261, 262, 263, 264, 384, 387, 388, 389, 417, 418, 512b
Skirad — 512b
Skyros — 223, 297, 512b
Smaragos — 512b
Smilaks — 513a
Smois — 343, 364
Smyrna — 513a
Sol — Bak. **Helios** 513a
Solois (Findıklı Çayı) — 513a
Solymos — 513a
Somnos — 513a
Soter — 513a
Sotyros'lar — 155
Sparta — 289, 290, 513a
Spartaeos (Thomueken) —
Spartoi — 513b
Sphinks (Sfenks) — 229, 230, 513b
Strato — 85
Staphyle — 513b
Staphylos — 513b
Stellio — 513b
Stentor — 305, 514a
Steropes — 22, 151, 514a
Stheneboia — 514a
Sthenelos — 196, 514a
Stheno — 514a
Stilbe — 514a
Strophios — (Krisa kralı, **Pylados**'un babası)
Strymon — 514a
Styks (Rhodope'nin çevrildiği kaynak) —
Styks — 24, 172, 259, 296, 514a
Stymphalos — 199, 514a
Summanus — 514b
Sybaris — 514b
Syka — 514b
Sykion — 52
Syleus — 514b
Symaethis (Simaetis) —
Symplegad'lar — 250, 514b

Syrinks — 101, (102), 103, 514b
Syrakusa — 280, 514b
Syrna — 514b

-T-

Tahnatos — 23
Tainaron — 515a
Talaos — (Argon kralı. **Adraste**'nin babası)
Talos — 14, 255, 515a
Talhybios — 515a
Tanais — 515a
Tantalos — 87, 174, 515a
Tantalid'ler — 515b
Taraksippos — 515b
Taras — 515b
Tarsos — 515b
Tartaros — 25, 46, 47, 79, 96, 107, 151, 170, 204, 515b
Tauris — 515b
Tauros — 515b
Taygete — 51, 515b
Teiresias — 515b
Tekmessa — 516a
Tektaphos — 516a
Telamon — 345, 516a
Telegonos — 516a
Telemakhos — 372, 383, 399, 400, 401, 402, 404, 405, 406, 412, 414, 516a
Telephassa — 516b
Telephos — 516b
Telesphoros — 516b
Telkhin'ler — 516b
Telete — (Bak. **Nikea**).
Telmessus (Fethiye) —
Tellus — 516b
Telonia — 516b
Telphoussa — 517a
Tempe — 517a
Tenedos — (Bak. **Tenes**): 354, 356, 517a
Tenes — (Bak. **Tenedos**) 517a
Terambos — 517b
Tereos — 137, 138, 139, 140, 142, 143, 517b
Terme — 200, 339
Termeros — 517b
Terminus — 517b
Terpsikhore — 517b
Tethras — Bak. **Teuthras**

- Tethys** — 15, 22, 261, 517b
Teukris — 517b
Teukros — 518a
Teuthis (Ornytos) — 518a
Teuthras (Tethras) — 518a
Thalia (Dalgacı) — 85, 518a
Thamyris (Thamyras) — 518a
Thanatos — 172, 234, 518b
Thaumas — 23, 518b
Thebe (Akçaşehir) — 518b
Thebai — 30, 52, 177, 182, 193, 195, 224, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 251, 518b
Theia — 22, 24, 90, 281, 518b
Theias — 518b
Themis — 22, 34, 39, 40, 72, 202, 518b
Themiskyra — 518b
Theoklymenos — 518b
Theonoe — 519a
Theophane — 519a
Therapne — 289, 519a
Thermodon — 339, 341, 519a
Therodamas — 519a
Thersandros — 519a
Thersites — 341, 519b
Theseus — 160, 184, 185, 191, 210, 214, 215, 216, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 256, 519b
Thespiad'lar — 519b
Thespios (Thestios) — 519b
Thesprot'lar — 520a
Thesprotes — 407
Thesprotia — 520a
Thessalia — 33, 75, 210, 246, 253, 265, 270, 327, 520a
Thestiad'lar — 520a
Thestios — (Bak. **Thespios**) 520a
Thestor — 520a
Thetis — 21, 24, 78, 296, 300, 301, 323, 324, 325, 344, 345, 360, 520b
Thiasos — 520b
Thisbe — 134, 135, 136
Thoas — 520b
Thoe — 521a
Thoosa — 521a
Thrake — 521a
Thrakia — 62, 111, 249, 258, 259, 313, 372
Thriai — 521a
Thyestes — 366, 367, 521a
Thyia — 522a
Thyad'lar — 522a
Thyatira (Akhisar) —
Thymbreus (Kemersuyu) —
Thyria — 522a
Thyrsos — 185, 522a
Tiphys — 522a
Tresias — 69, 382, 383, 387, 522a
Tiryns — 522a
Tisiphone — 522a
Titan — 281
Titanlar — 22, 23, 24, 25, 26, 46, 47, 522b
Titanid'ler — 522b
Tithonos — 281, 282, 283, 522b
Tityos — 174, 522b
Tlepolemos — 522b
Tlos — 523a
Tmolos — 186, 523a
Trambelos — 523a
Trinakria — 383, 384, 387, 388, 523a
Triopas — 268, 523a
Triptolemos — 166, 523a
Triton — 156, 523b
Triton'lar — 523b
Troas — 523b
Troia — Yunanlılar **Troia**'ya doğru denize açılıyor: 294 — Yunan ordusu karaya çıkarma yapıyor: 315 — **Troia** önünde çetin savaşlar: 302 — Surlara hücum: 314 — **Troia**'lılar düşman gemilerini yakmaya çalışıyor: 317— **Amazonlar** yardıma geliyor: 339 — **Troia**'nın düşmesi: 353 — **Troia**'nın yakılıp yıkılması ve halkının esir olarak götürülmesi: 358
— 15, 30, 108, 115, 282, 283, 287, 289, 292, 293, 294, 296, 297, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 361, 362, 363, 364, 365, 372, 375, 383, 384, 392, 395, 396, 397, 399, 403, 406, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 424, 425, 426, 427, 428, 523b
Trokhilos — 523b

Troilos — 523b

Trophonios — 523b

Tros — 523b

Turnus — 523b

Tutola — (Bak. Philotis)

Tydeus — 65, 316, 523b

Tykhe (Fortuna) — 24, 523b

Tylos — (Bak. Moria)

Tyndareos — 290, 303, 304, 523b

Typhanon — 523b

Typhon — 25, 523b

Tyro — 383, 524a

Tyrrhen — 524a

-U-

Udeus — 524a

Ufens — 524a

Ukelegon — 524a

Ulius — 524a

Ultio — 524a

Ulysee (Bak. Odysseus) 524a

Uragos — 524a

Urania — 524a

Uranie — 85, 524b

Uranos — 22, 23, 24, 151, 524b

-V-

Vagitanos — 524b

Vakana (Vakuana - Vakuna) — 524b

Veiovis — 524b

Venus — (Bak. Aphrodite) 36, 40, 112, 284, 285, 524b

Vertummus — 284, 285, 286

Vesper — 524b

Vesta (Bak. Hestia) — 145, 524b

Viktoria — 525a

Vulcain (Vulken) — Vulcanus — Bak.

Hephaistos: 147, 525a

Vultur — 525a

Virgilius — 276

-Y-

Yarbas — 525b

Yphikles — 525b

Yphitime — 525b

-Z-

Zabirna — 525b

Zagreus — 188, 525b

Zakoreus — 525b

Zakynthos — 525b

Zamolksis — 525b

Zananas — 525b

Zeles — 525b

Zelos — 526a

Zephyritis — 526a

Zephyros — 113, 123, 129, 281, 378, 526a

Zetes — 417, 526a

Zethos — 52, 227, 228, 526b

Zeukippe — 526b

Zeukso — 526b

Zeus — 11, 18, 21, 24, 25, 26, 27, 28, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 64, 65, 66, 71, 75, 79, 80, 84, 86, 88, 89, 90, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 103, 106, 107, 110, 114, 115, 118, 126, 137, 140, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 153, 154, 159, 161, 162, 164, 169, 171, 174, 177, 178, 188, 193, 194, 196, 202, 208, 209, 210, 211, 217, 224, 227, 233, 234, 237, 239, 240, 249, 251, 260, 276, 282, 289, 290, 291, 293, 294, 299, 301, 303, 304, 307, 309, 310, 314, 315, 331, 332, 337, 360, 373, 375, 388, 391, 398, 402, 407, 411, 419, 420, 422, 427, 526b

DİZİN-II

Çoğu zaman sözlüklere, gerektiği zaman bakıldığı için, bâzı mitlerin okunmadan kalacağı kaygısına kapıldım. Bu nedenle mit seven okuyucularıma bir kolaylık olsun diye bu küçük sözlükte yer alan bazı önemli maddeleri aşağıda ayrı ayrı gösterilen sekiz bölüme ayırarak, bulundukları yerleri gösterdim.

- 1 — Yurdumuzla ilgili bazı mitler ve kahramanlar.
- 2 — Kıtalara, şehirlere, dağlara ad verenler.
- 3 — Yıldız ve cansız maddelere çevrilenler.
- 4 — Bitki olanlar.
- 5 — Canlı varlıklara çevrilenler.
- 6 — Mecazi Tanrı ve Tanrıçalar.
- 7 — Bazı ünlü şair, filozof, atlet, kâhin ve fahişeler.
- 8 — Okunmaya değer bazı mitler

—A—

Aladağ (Solmissos) da iki çobanın başından geçenler (**Vulturus**: 525a)
Antalya bölgesinde bulunan **Side** şehrine adını veren kahraman (Bak. **Side**: 511a)
Akkaya (Uşak bölgesinde) Akmonia — 432b
Anadolu'da bir şehir kuran kahraman (**Lakios** — 473b)
Anadolulu bir çobanın hikâyesi (**Hymnos** — 457b)
Anadolu'nun en eski krallarından biri: **Nannakos** - 483a)
Anadolu tanrılarının biri (**Attis** - 441a)
Anadolu'nun yılan çocukları (**Sybaris** - 514b)
Anadolu'da geçen tuhaf bir macera - (**Thestor** - 520a)

-B-

Bakır çayı civarı kralı (**Teuthras** -518a)
Bartn çayının hikâyesi (**Parthenius** - 491b)
Bergama'da tanrılaştırılan hekim (**Telesphoros** -516b)
Beşparmak dağı (**Latmos** - 475a). Bu meşhur dağ tanrıça **Artemis'in** **Endymion'a** gönül vermesi ile ünlüdür.

Bergama şehrine adını veren kahraman (**Pergamos** - 494a)
Bodrum civarında bir gölün perisi (**Salmakis** - 508b)
Bodrum'lu bir delikanlının hikâyesi (**Antheos** - 437b)
Bozdağ'da **Herakles'in** başından geçen bir macera - (486a)
Bozdağ'a adını veren kahraman (**Tmolos** - 523a)
Bozcaada'nın hikâyesi: (**Philonome** -498a)
Bozcaada'da yılanın soktuğu (**Philoktetes** - 497b)
Bozcaada ile ilgili mit (**Tenes** - 517a)
Bozcaadanınmitolojideki yeri (**Tenedos** 517a)
Bursa'nın hikâyesi (**Hylas** - 457a)

-Ç-

Çanakkale Boğazı'na adını veren kahraman (**Dardanos** - 444b)
Çanakkale Boğazına eski adının konması (**Helle** - 454b)
Çanakkale'de **Sestos**(Yuvalıköy)de geçen bir aşk macerası (**Hero** ve **Leandros** - 455b)
Çankırı civarında gömülen kahraman, arkadaşlarını görmek için yeraltı âleminde dünyaya izinli geldi (**Sthenelos** - 514a)
Çiftlik Anadolu'da, **Karia** bölgesine adını veren kahraman (**Termeros** - 517b)

Çine Çayı - Marsyas'ın ölümüne ağlayan perilerin gözyaşlarından doğdu (**Marsyas** - 468b)

Çine çayı üzerinde eski bir şehir (**Alabanda** - 333a)

Çandarlı'nın kurucusu (**Pitane** -501a)

Çarşamba bölgesinde yaşayan tek memeli kadınlar **Amazonlar** - 435a)

-D-

Dinar kralı zalim (**Lityerses** - 477a)

Değirmendere'nin hikâyesi (**Oinone** -486a)

Düver şehrinin kurucusu. (**Tlos** -532a)

-E-

Edremit civarında **Tavas** ovası kralının hikâyesi (**Andromakhe** - 437a)

Ephesos civarında bir su kaynağı olan kız. (**Rhodope** - 507a)

Ephesos şehrinin kuruluşu (**Androklos** - 436b)

Edremit'e adını veren kadın (**Thebe** -518b)

-F-

Fındıklı çayı (**Solois** - 513a)

Fırat nehrinin hikâyesi (**Euphrates** - 450a)

Fırat nehrinin ad değiştirmesi (**Rhoksane** — 508a)

Frikia'lı güzel bir kızın macerası (**Aura** - 441b)

Fethiye şehrinin kahramanı (**Telmessus** - 516b)

-G-

Gemlik körfezi civarında perilerin kaçırdıkları güzel delikanlı (**Hylas** -457a)

Gönen çayı (**Memnonid**'ler - 479b)

Gediz çayı kenarında bir olay (**Moiras** - 481b)

Gediz çayı (**Hyllos** - 457b)

Germe körfezinde **Reşadiye**'ye adını veren kahraman (**Triopas** - 523a)

-H-

Haliç - İstanbul halicine adını veren (**Keroessa** - 467a)

-I-

İstanbul'a adını veren (**Byzas** - 443b)

İstanbul Boğazında bir dere (**Pharmakias** - 496b)

İzmir'e adını veren bir **Amazon** (**Smyrna** 513a)

İzmit'e adını veren (**Parthenopea** - 491b)

İnceburun'a ad verilmesi (**Kylabras** -472a)

İznik Gölü (**Aksanios**)un perileri (**Hylas** - 457a)

İznik çayının perisi (**Eunike** - 450a)

-K-

Kamış ve Karpuz olan delikanlılar (**Kalamos** - 464b)

Kapıdağı yarımadasında, kocası için kendisini öldüren kraliçenin hikâyesi - (**Kleite** - 468b)

Kapıdağına adını veren kahraman (**Kyzikos** - 472b)

Karaköy şehrinin kurucusu. (**Papius** - 490b)

Kaunos'un çeşme oluşu (**Byblis** -443a)

Kazdağı perilerinden (**Oinone**'nin acıklı aşk hikâyesi, 486a)

Kazdağı perisinin oğlu (**Teukris** -517b)

Kazdağında sürüsünü otlatırken, **Aphrodi-te**'ye âşık olan çoban (**Ankhises** - 437a)

Kazdağında güzellik yarışması — Şekil: 22 ve 57)

Kazdağında maden işleyen becerikli - (**Daktyloslar** - 444b)

Kocaçayı'nın hikâyesi (**Patara** - 492a)

Kocaçayın kızı (**Pataros** - 492a)

Kemerderesi'nin macerası (**Simois** - 511b)

-L-

Latmos (Beşparmak) dağında **Artemis**'in bir çobanı sevmesi (475a)

Lidiyeli güzel bir kız örümcek oldu — (**Arakne** - 68, 438a)

Lidye kralı korkunç azaba çarptırıldı. (**Tantalos** - 515a)

Lapseki tanrısının âşık olduğu peri kızı (**Lotis** - 477a)

Lapseki şehrinin tanrısı. (**Priapos** - 504a)

-M-

Mağnisa'ya adını veren (**Magnes** — 478a)

Mağnisa dağında kaya olup kalan kadın (**Niobe** — 87, 484b)

Mağnisa dağında taş kesilen delikanlı (**Pandareos** — 490a)

Mağnisa dağı (**Sipylos** — 512a)

Menderes ırmağının kızı. (**Glaukia** — 452b)

Menderes nehri (**Samia**) — (**Parthenope**, 491b)

Menderes (**Skamandros**)un hikâyesi — (512a)

Menderes çayının kızı babasını ebedî bir hayata kavuşturdu. (**Tithonos** — 281, 522b)

Midas ve Dionysos — 179, 511a

Midas'ın dokunduğu her şey altın oluyor. (186)

Midas'ın "dünyada en iyi şey nedir?" sorusunun cevabı (**Silenos** 511a)

Midas'ın kulaklarının uzaması (82)

Miletos'lu bir delikanlının hikâyesi - (**Brankhos** - 442b)

Miletos'un oğlu (**Kaunos** - 466a)

Miletos'lu bir adamın yunus ile olan macerası (**Koeranos** - 470a)

Miletos şehrinin kurucusu (**Miletus** — 480b — **Kaeira** — 464b)

—S—

Sakarya nehrine adını veren yiğit (**Sagaris** — 508b)

Sakarya nehrinin kızı (**Nikaea** — 484b)

Samsun dağında kutlanan bayram. (**Panionia** — 490b)

Sinop şehrine adını veren sarhoş kadın (**Sanape** — 509a)

Sinop şehrine adını veren başka bir kadın (**Sinope** — 511b)

Sivrihisar güneyinde **Attis**'in mezarı bulunan bir eski şehir (**Pessinus** — 495b)

Sivrihisar bölgesindeki **Ağdos** dağının kahramanı (**Agdistis** — 430b)

Sart deresi (**Paktolos** — 489b)

—T—

Tarlasını fareler istila eden **Anadolulu** bir kahraman (**Krinis** - 471a)

Tarsus çayına adını veren kahraman - (**Kydnos** - 472a)

Terme çayı - **Thermodon** kıyılarında yaşayan (**Amazonlar** - 339)

Troia, şehrine adını veren (**Tros** - 523b)

-Z-

Zonguldak'ta, **Bababurnu**'nun hikâyesi - (**Akherusia** — 432a)

-II-

KITALARA, ŞEHİRLERE, DAĞLARA, DENİZLERE,
DERELERE, ÇEŞMELERE AD VERENLER

Avrupa'ya adını veren (**Europe** — 521a)
Asya kıtasına adını veren (**Asia** — 440a)
Viyana şehrine adını veren (**Bianna** — 442b)
Ege Denizine ad veren (**Aigeus** — 431a)
Mısır'a adını veren (**Egyptos** — 447a)
Kafkas dağlarına adını veren (**Kaukasos** — 466a)
Korfu adasına adını veren (**Kerkyra** — 467a)
Mezopotamya'nın hikâyesi - (**Mesopotamia** — 480a)
Epir bölgesine adını veren (**Epiros** — 448b)
İspanya'ya adını veren (**Pania** — 490b)
İtalya'ya adını veren (**İtalos** - 463b)
Napoli şehrine adını veren (**Parthenope** 492a)
Ganj nehrine adını veren (**Ganges** — 452a)

Rodos adasına adını veren (**Rhadios** — 507a) — (**Halia** — 453b)
İranlılara adını veren (**Perses** — 495b)
Karadeniz'e ad veren kahraman (**Pontos** — 503b)
Pirene dağlarına adı verilen prenses — **Pyrene** — 506b)
Roma'ya adını veren (**Romos** — 508a)
Trakya'ya adını veren (**Thrake** — 521a)
Teselya'ya adını veren kahraman (**Thessalia** — 520a)
Don nehrinin tanrısı (**Tanais** — 515a)
İtalya'da Tarente şehrinin kurucusu — (**Taras** — 515b)
Atlas dağlarına adı verilen kahraman — (**Atlas** — 242 – 440b)

-III-

YILDIZ, DAĞ, DERE, ÇEŞME,
KAYA GİBİ CANSIZ VARLIKLARA ÇEVİRİLENLER

- Burç oldu (**Orion** — 89, 90, 281, 283, 488a)
Ülker yıldızı oldular (**Pleiad'lar** — 501b)
Yıldız oldu (**Menippe** — 479b)
At Burcu (**Pegasos** — 492b)
At Burcu (**Hippe** — 456a)
Öküz burcu oldu (**Philomelos** — 498a)
Yılan burcu (**Phorbas** — 499a)
Yıldız oldu (**Ethemia** — 449b)
Kova Burcu oldu (**Demiphon** — 445a)
Bir burç oldu (**Astrea** — 440b)
Büyük Ayı t. yıldızı oldu (**Helike** 454b)
Akşam yıldızı oldu (**Hesperos** 455b)
Yıldız olan hemşireler (**Koronid'ler** — 470b)
Yedi kızkardeşler burcu (**Hyad'lar** — 456b)
Amonyak adını nereden aldı? (**Amoniak** — 335b)
Taştan bir heykel oldu (**Anaksarete** — 436b)
Ortygia adası oldu (**Asteria** — 440a)
Bir kaynak oldu (**Aura** — 441b)
Bir kayaya çevrilen (**Alkathoos** — 433b)
Yankı (Aks-i sada) (**Ekho** — 101, 447a)
Elmas oldu (**Kelmis** — 466a)
Bulut oldu (**Khione** — 467b)
Irmak olan âşık çoban (**Argyra** — 438b)
Mavi bir göl olan peri kızı (**Kyane** — 471b)
Taş kesilen köpek (**Laelaps** — 473a)
Mıknatısa çevrilen (**Magnes** — 478a)
Göz yaşlarından bir çeşme doğdu (**Manto** — 478a)
Kaya olan gemi (**Okyrrhoe** — 487a)
Gözyaşları şebnem (çiğ) olan (**Memnon** — 479b)
Kayaya çevrilen (**Íphis** — 462a)
Çeşmeye çevrilen sevgili (**Phaloe** — 496a)
Taş kesilen kızlar (**Propoetid'ler** — 504b)
Ada halkı taş kesildi (**Seriphos** — 510b)
Delos adası nasıl meydana geldi? (71)
Birer yıldız olan taşlar (185)
Samanyolu yıldızları olan süt damlaları (194).
Cebelitarık boğazı nasıl ortaya çıktı? (201)
Kehribar olan gözyaşları (**Aigle** — 431b)
Dağ olan **Atlas** (242)
Ormanlar **Atlas**'ın sakallarından çıktı — (242).
Kayalar, dağa çevrilen **Atlas**'ın kemiklerinden meydana geldi (242).
Yıldız olan güzel kız (**Merope** — 480a)
Kutup Yıldız olan güzel kız. (**Kallisto** — 53, 54, 465a)

-IV-
ÇİÇEK, AĞAÇ GİBİ BİTKİ OLANLAR

-A-

Ağaç olan çobanlar (Epimelides — 448a)
Amber olan gözyaşları (Heliades'ler — 79, 454a)
Asma olan kız (Staphyle — 513b)

-B-

Badem ağacı olan (Phyllis — 500a)
Beyaz bir ot olan (Moly, dev Pikoloos'un kanından ortaya çıktı — 501a)
Beyaz dutlar neden kızardı? (Pyramos — 134, 506b)
Beyaz zambak olan süt damlaları (194)

-Ç-

Çam ağacı olan güzel peri kızı (Pitys -102, 501b)
Çam ağacı olan (Dryope — 446a)
Çınar ağacının yaprakları: (50)

—D—

Defne ağacına çevrilen güzel kızın hikâyesi (Daphne - 75, 44b)

—F—

Fındık ağacı oldu (Karya — 465b)

—G—

Gün çiçeği olan güzel kız (Klytie - 80, 469b)
Güller neden kızardı? (112)

—I—

İhlamur ağacı oldu (Philyra — 498a)
İhlamur olan (Baucis — 56)
İncir ağacı oldu (Syka — 514b)

—K—

Kavak ağacı oldu (Lampetie — 473b)
Kavak ağacı olan (Leuke — 171)
Kavak ağacı olan kızlar (Heliades'ler — 79, 454a)
Karpuz olan delikanlı (Karpos - 465a)

—L—

Lâleler nasıl oluştu? (117)
Lotus ağacı oldu (Lotis — 477a)

—M—

Menekşeler Attis'in kanından meydana geldi (390)
Mersin ağacı olan (Myrrha — 482b)
Meşe olan (Philemon — 56)

—N—

Nane olan (Menthe — 171, 480a)
Nar ağacı olan kız (Side - 511a)
Nerkis olan delikanlı (Narkissos - 103 — 483a)

—S—

Safran çiçeği olan delikanlı (Krokos — 471a)
Selvi olan delikanlı (Kyparissos - 80 — 472b)
Sümbül olan delikanlı (Hyakinthos - 77)

—Ü—

Üzüm olan (Staphylos — 513b)

—Z—

Zehirli otlar neden oluştu? (204)
Zeytin ağacının yerden çıkışı (67)

-V-
BÖCEK, KUŞ VE HAYVAN GİBİ
CANLI VARLIKLARA ÇEVİRİLENLER

—A—

Ağaçkakan olan (Pikus — 501a)
Akababa olan (Daedalion — 444a)
Ar'ın yaradılışı (161)
Atmaca olan (Timandra — 447a)
Ayı'ya çevrilen güzel kız (Kallisto — 53, 54,
465a)
Ayı'ya aşık olan kız (Polyphontea 503b)

—B—

Balık olan kız (Skylia — 512b)
Balık olan gemici (Okyrrhoe — 487a)
Baykuş oldu (Minyad'lar) — 481b
Baykuş olan kız (Meropis — 430b)
Baykuş olan delikanlı (Askalaphos — 440a)
Beç tavuğu olan (Eurymeda — 450b)
Bıldırcın olan kız (Asteria — 440a)
Böcek olan müzisyen (Terambos — 517b)
Bülbül olan ruh (Thamyris — 518a)
Bülbül olan kız (Aedon yahut Prokne 429b)
Bülbül olan çocuk (İtylos — 463b)
Bülbül olan güzel kız (Philomele — 143,
498a)

—C—

Canavar olan peri kızı (Skylia — 512a)

—Ç—

Çırçır böceği olan (Tithonos — 281, 522b)
Doğan kuşuna çevrildi (Hieraks — 455b)

—D—

Domuz olduktan sonra tekrar insan hâline
sokuldu (Elpenor — 447b)
Domuz oldu (Kalkhos — 465a)

—E—

Ejderin dişlerinden bir insan topluluğu mey-
dana geldi (226).

—G—

Gelincik olan (Galinthias — 452a)
Geyik olan avcı (Aktation — 89, 433a)
Güvercin oldu (Peristera — 495a)
Güvercin olan kızlar (Oinotrop'lar — 486b)
Güvercin olan (Kombe — 470a)
Güvercin olan çocuk (İty — 137, 463b)

—H—

Horoz olan delikanlı (Alektroon — 109)

—İ—

İnek olan güzel kız (98)
İnek olduklarını sanan kızlar (Proetidler—
504b)

—K—

Kaplumbağa olan (Dryope — 446a)
Kaplumbağa oldu (Khelone — 58, 467b)
Karabatak olan (Boulis — 447a)
Kartal olan (Ethemae — 449b)
Kartal olan (Periphas — 494b)
Kartal olan (Nisos — 484b)
Kartal olan (Egyptos — 447a)
Kartal olan (Neophron — 447a)
Karga oldu (Eumelos — 430b)
Karga'nın tüyleri neden siyahlaştı? — (Kro-
nis — 79)
Karıncı iken insan olan (Myrmidonlar — 29,
482b)
Keklik olan (Talos — 515a)
Kelebek oldu (Perdiks — 494a)
Kertenkele olan (Stellio — 513b)

Kertenkele olan (Askalabos — 440a)

Kertenkele olan (Abas — 429a)

Kırlangıç olan (Prokne — 137)

Kırlangıç olan aşıklar (Theophane — 519a)

Köpeğe çevrilen (Hekabe — 454a)

Köpek olan (Telmessus — 516b)

Kuşu kuşu oldular (Kyknos — 108) — (Phyllos — 500a)

Kurbağa olan köylü (Mela — 478b)

Kurbağa olan Periler (Euphorion — 450a)

Kurbağaya çevrilen köylüler sayfa 72'deki dipnot)

Kurt olan kral (Lykaon — 54, 477a)

Kuş olan (Botres — 442b)

Kuş olan (Meleagrid — 479a)

Kuşa çevrilen karı - koca (Keyks ile Hakli-yone — 265)

Kuş olan, ana, oğul (Thyria — 522)

—M—

Martı olan (Byssa — 430b)

Martı'ya çevrilen (Eos — 24)

Maymun oldu (Kerkapos — 466b)

—Ö—

Örümcek olan Anadolu kız (Arakne — 68, 438a)

—S—

Saksağan olan (Pierid'ler — 500b)

Saksağan olan (Keleos — 167, 466a)

Saka kuşu olan (İtys — 137)

—T—

Tavus kuşu oldu (Erinona — 449a)

Taraklı kuş oldu (Tereos — 138)

Turna oldu (Gerana — 452a)

Turnaya çevrildi (Pygas — 505b)

—Y—

Yaban sığırları ne imiş? (202)

Yaban domuzu oldu (Erymanthos — 449a)

Yağmur kuşu oldu (Agron — 430b)

Yarasa olan kız (Nyktimene — 485a)

Yılan oldu (Harmonia — 453b)

Yılana çevrildi (Phalanaks — 495b)

Yılan şekline sokulan (Kadmos — 224, 464a)

Yunusbalığı oldu (Alkimedon — 434a)

YARI HAYVAN, YARI İNSAN OLAN VARLIKLAR:

Triton — 156, 523b

Sphinks — 229, 513b

Satyr'ler (Sirenler) — 179, 510a

Sirenler — 253, 512a

Harpyiler — 23, 453b

MECAZİ TANRI VE TANRIÇALAR

Şiddet (Bia — 442b)	Bolluk (Abondance) —
Korku (Daimos — 444a)	Duygu (Sentinus — 510b)
Korku - Fobi (Phobos — 498b)	Şöhret (Rheme — 507a)
Fantazi (Phantasos — 496a)	Neşe ve kahkaha (Risus — 508a)
Halkın Sesi (Fama — 451b)	Şebnem (Çığ) (Ros — 508a)
Açlık (Limos — 451b)	Ölüm (Thanatos — 518b)
Açlık (Fames — 451b)	Uyku (Hypnos — 23, 98, 172, 266, 458a)
Sıcaklık (Febris — 451b)	Kanun ve adalet (Themis — 518b)
Baht - Şans (Fortuna — 451b)	Tesadüf (Tykhe — 523b)
Baht - Şans (Phereple — 497b)	Sadakat (Zelos — 526a)
Sözde durma (Fides — 451b)	Izdırıp (Ponos — 449a)
Hile (Fraud — 451b)	Izdırıp (Penthos — 493b)
Evlendirme (Hymenaios — 457b)	Unutma (Lethe — 475b)
Fırsat (Kairos — 464b)	Fırtına (Typhon — 523b)
Haset (Phthonos — 500a)	Çocuk ruhu (Telonia — 516b)
Acıma (Pietas — 500b)	Semavi aşk (Urania — 524a)
Kandırma ve inandırma (Pitho 501b)	Hata ve günah (Ate — 440b)
Yoksulluk (Penia — 503b)	Dehâ ve ilâhi kudret (Daimon = Damen 444a)
Zenginlik (Ploutos — 11, 501b)	Hayasızlık, utanmamak (Hybris — 457a)
Zenginliğin kardeşi (Philomelos — 498a)	Keder tanrıçaları (Moirai — 481b)
Öç - intikam (Poinē — 502a)	Yalvarma, niyaz (Litai — 476b)
Öç - intikam (Ultio — 524a)	İhtiyarlık tanrısı (Geras — 452b)
Alay - istihza (Momos — 482a)	İntikam tanrıçası (Nemesis — 483b)
Zafer (Nike — 484b)	Hikmet ve akıllılık (Metis — 480b)
Zafer (Viktoria — 525a)	Rüyalar tanrısı (Morpheus — 482a)
Keder ve acı (Penthos — 493b)	Felâket tanrısı (Enyo — 447b)
Izdırıp (Algos — 433b)	Nifak (Eris — 449a)
Bereket (Poros — 503b)	Karanlık (Erebos — 448b)
Adalet (Praksidike — 504a)	Gece (Nyks — 485a)
İhtiyarlık (Senius — 510a)	

—VII—
BAZI ŞAİR, DÜŞÜNÜR,
SPORCU VE KÂHİN GİBİ
ÜNLÜ KİŞİLERLE İLGİLİ MİTLER

Homeros (Homer'in annesinin hikâyesi
(**Kritheis** — 417a)
Homeros'un babasının hikâyesi (**Phemios** —
497a)
Ünlü şair (**Sapho** — 509a)
Ünlü kadın şair **Sapho**'nun gönül verdiği ka-
yıkçının hikâyesi (**Phaon** — 496a)
Ünlü atletler (**Milon** — 480b), (**Polydam**os —
502a)
Ünlü kâhinler (**Ophioneus** — 488a) —
Polydos — 502b — (**Tiresias** — 522a)
Ünlü hekimler (**Podalirios** — 514b)
(**Telesphoros** — 516b)
Ünlü düşünür **Eflâtun**'un annesinin hikâyesi
(**Periktyone** — 494b)
Ünlü kâhin (**Amphiaros** — 435b)
Ünlü kâhin (**Epimenides** — 448b)
Ünlü kâhin (**Kalkhas** — 465a)

Ünlü kâhin (**Manto** — 478a)
Ünlü şair (**Thamyris** — 518a)
Ünlü şair (**İbykos** — 459a)
Ünlü bilgin (**Thestor** — 520a)
Ünlü rahip (**Laokoon** — 357, 474a)
Ünlü büyücü (**Kirke** — 380, 468b)
Ünlü hekim ve sihirbaz (**Melampus** — 478b)
Ünlü çalgıcı (**Arion** — 439a)
Ordu maskarası (**Thersites** — 519b)
Zengin fakat hasis kral (**Klinis** — 469a)
Babil melikesi (**Semiramis** — 510a)

ÜNLÜ FAHİŞELERİN EFSANELEŞMİŞ
MACERALARI

Phryne — 499b
Lais — 473a

—VIII—
GÖZDEN KAÇMAMASI GEREKEN
BAZI ÖNEMLİ MİTLER

Oğluna sarılan yılanı vuran kahraman... Bir çeşit **Giyomtel** (**Alkon** —434a)
Efsanevi bir kuş (**Alkyon** — 434a)
Agamemnon'un yüzünden kendini öldüren delikanlı (**Argennos** — 438b)
Ümitsiz bir aşkın ateşiyle deli olan, dağlara düşen kız (**Byblis** — 443a)
Kadın cesedine aşık olan kahraman (**Dimoetes** — 445b)
Bir kılla asılı olan her an düşmek üzere bulunan bir kılıç (**Damokles** — 444b)
Gece ile gündüzün birbirini görememesi miti (**Hemera** — 455a)
Seramik'i bulan (**Keramos** — 466b)
Tanrıların idrarından çocuk sahibi oldu (**Hyrieus** — 458a)
Diri diri ejderin karnına giren kahraman (**Kleostratos** — 469a)
Tanrılara eşek kurban eden kahraman (**Klinis** — 469a)
Kendi kızına aşık olan kral (**Klymenos** 469b)
Karga, beyaz bir kuş iken neden simsiyah oldu? (**Koronis** — 470b)
Kendi oğlunu öldüren baba (**Korythos** — 470b)
İlk alkışı bulan (**Krotos** — 471b)
Karısının uğruna kendini yakan avcı, **Kyanippos** — 471b)
Gülümseyerek azılı katilleri yenen çocuk (**Ladda** — 473a)
Çocuk düşmanı kadın (**Lamia** — 473b)
Baba sevgisi ve yiğitçe ölmenin sembolü (**Laokon** — 474a)
Taptığı heykeli yakan ateşe kendini atan kadın (**Laodamia** — 474a)
Toprağın yuttuğu kadının hikâyesi (**Laodike** — 474b)
Dilsiz perinin hikâyesi (**Lara** — 474b)
Bir aygırla beraber ıssız bir yere kapatılan kız (**Leimone** — 475a)

Limni adasının kadınlarının tenlerinin iğrenç kokusunun sebebi nedir? (**Lemnos** — 475a)
Gözleri röntgen gibi her şeyi gören (**Lynkeus** — 477b)
Çocukları yediren zalim (**Makareos** — 478a)
Huysuz kralı musiki ile iyi huylu yapan prenses (**Megaklo** — 478b)
Yılanlar kulaklarını temizleyince her şeyi işiten (**Melampus** — 478b)
Yunan mitolojisinin cüceleri (**Pygmaios** — 505b)
Yunan mitolojisinin dev adamı (**Polybotes** — 502a)
Mektup götüren arı (**Rhoekus** —507b)
Su üzerinde batmadan yürüdü (**Euphemos** — 450a)
İsraf ederek kocasını mahveden bir kadın tipi (**Oknos** — 487a)
İktidarsızlık ilacı (**İphiklos** — 462a)
Cinsiyet değiştiren (**İphis II.** — 462a)
Bir ağaç perisinin hikâyesi (**Khrysopelea** — 468a)
Annelerinin arabasını çeken oğullar — (**Kleobis** — 469a)
Avcı kocasını kıskanan kadının hikâyesi (**Kyanippos** — 471b)
Silahsız olarak arslanı yenen kız (**Kyrene** — 472b)
Kendi karısını yiyen kral (**Kambles** —465a)
Nüfusun artışı istemeyen (**Momos** — 482a)
Ölüyü diriltiren esrarlı ot (**Moira** — 482a)
Hediyeler altında boğulan kadın (**Polykrite** — 503a)
Haya perdeleri yırtılan kızlar (**Propoetid'ler** — 504b)
Yunan kadınlarını fuhuşa sürükleyen (**Nauplios**) — 483a
Orpheus'un liri ve köpekler (**Neanthos**) — 483b

Karısını başkalarına göstermekten hoşlanan kral (**Nyssia**) — 485a
 Kızını bakire kalmaya mahkûm eden baba (**Oinomaos**) — 486a
 Satranç oyununu bulan (**Palamedes**) — 489b
 Panik kelimesi nereden geldi? (**Pan**) — 101, 490a
Panikos — 490b
 Şarabın içine düştü (**Piasos**) — 500b
 Kendisini ilham perilerinden üstün sayan kızlar (**Pierid'ler**) — 500b
 İnsanları tunç boğa heykelinin içinde yakan zalim (**Phalaris**) — 495b
 Aşk uğrunda oğlunun gözlerini çıkaran baba (**Pheniks**) — 497a
 Erkek bir ayya âşık olan kızın hikâyesi (**Polyphontea**) — 503b
 Nişanlısının mezarı başında kalbine hançer saplayan kız (**Polyksena**) — 503a
 Av yüzünden tanrılaşan kral (**Saron**) — 509b
 Baş tanrı, kan ağlayınca, havadan kan yağmuruna yağması (**Sarpedon**) — 509b
 Güvercinlerin beslediği kız (**Semiramis**) — 510a
 Eşek anıncına peri kızını elinden kaçırın tanrı (**Priapos**) — 504a
 Kendilerini inek sanan kızlar (**Protidler**) — 504b
 Tarihin ilk fahişeleri (**Propoetidler**) — 504b
 Yeraltı âleminden bu dünyaya izinli gelen kahraman (**Protesailaos**) — 505a
 Cücelerin, kelekler üzerine binerek, turnalarla yaptıkları savaş (**Pygmaios**) — 505b

Birbiri için ölümü göze alan örnek arkadaşlar (**Orestes ve Pylades**) — 506a
 İlham tanrıçalarını kirletmek isteyen kral (**Pyreneos**) — 506b
 Zeus gibi yıldırım düşürmek isteyen kahraman (**Salmoneos**) — 508b
 İnsan gibi yalvaran domuz (**Teuthras** — 518a)
 Kuleden atılan bir çocuğu bir kartalın karması (**Sevekhoros**) — 510b
 Konuşan taş (**Siderites**) — 511a
 Nar ağacına asla konmayan bir kuş (**Side**) — 511a
 Kurbanlarını çam ağaçlarına bağlayarak öldüren haydut (**Sinis**) — 511b
 Kendi kızkardeşine âşık olan kızın hikâyesi (**Thestor**) — 520a
 Çocuklarını kestirip etleriyle babalarına ziyafet çeken amca (**Thyestes**) — 521a
 Semavi **Aphrodite (Urania)** — 524a
 Musiki ile herkesi büyüleyen şair ruhu bülbül oldu (**Thamyras** — 518a)
 Çirkin kadınları güzelleştiren tapınak (**Therapne** — 519a)
 Arslanları insan etiyle besleyen kral (**Therodamas** — 519a)
 Babasını kendi sütü ile besleyen kız (**Tektaphos** — 516a)
 Tunç vücutlu dev (**Talos** — 515a)
 Tam elli yedi yıl uyuyan adam (**Epimenides** — 448b)

ÇEVİRİ VE ALINTI OLARAK YARARLANILAN KAYNAKLAR

- 1 La Légende dorée des Dieux et des Héros (Mario Mevnier)
2. Pour s'asseoir au Foyer de La maison des dieux (Mario Mevnier)
3. Mythologie Generale (Felix Guairand)
4. La Mythologie (Ernest Granger)
5. Theogonie d'Hésiode (Leconte de Lisle)
6. Les légendes de la mythologie (Yvonne Sarcy)
7. Mythologie de la Grèce antique (Paul Decharme)
8. Les métamorphoses - Ovide (Traduction de Gros)
9. Lettres sur la mythologie (Demoustier)
10. Dictionnaire de la fable (Ft. Noël)
11. Dictionnaire Mythologique (François Barbier)
12. Gods and goddesses (Herman, Wechsler)
13. Mythology (Edith Hamilton)
14. Dictionnaire classique de Biographie, Mythologie — (N. Treil)
15. Dictionnaire de la Mythologie (Pierre Grimal)
16. Iliade (Leconte de Lisle)
17. L'Odyssée (Victor Berard)
18. Stories from Homer (Alfred J. Church)
19. Les dieux et Les Héros (George Cox.)
20. Les enfants de L'aurore (E. F. Buckley)
21. Tales of the Greek seas (Andrew Lang)
22. La Mythologie (M. Lamé Fleury)
23. Essais sur la Mythologie comparée (Max Müller)
24. The Life of Greece (Will Durant)
25. The Story of Greece (Mary MacGregor)
26. L'Âme Grecque (E. J. Chevalier R. Bady)
27. Histoire d'Hérodote (Larcher)
28. Oeuvres Morales de Plutarque (Victor Betolaud)
29. La vie privée et La vie publique des Grecs (Victor Betolaud)
30. La vie privée et La vie publique des Romains (Paul Guirand)
31. Le livre des Merveilles (Léonce Babillon)
32. Légendes du monde Grec et Barbare (L. Oorvieto)
33. Stories from the Myths of Greece and Rome (Charles Kingstey)
34. The Greek Myths (R. Graves)
35. Énéide (Virgile)
36. Télémaque (Fénelon)
37. Dictionnaire de la Mythologie Grecque et Romaine (J. Schmidt)

TÜRKÇE KAYNAKLAR

1. *Esatîr* (Şemseddin Sami) (Eski harfle)
2. *Esatir-i Yûnânîyan* (Mehmet Tevfik) (Eski harfle)
3. *Tarih-i Esatîr* (Çeviri) (Mustafa Nuri) (Eski harfle)
4. *Mitoloji* (Çeviri) (Nurullah Ataç)
5. *Küçük Yunan Mitologyası* (Çeviri) (Suat Yakup Baydur)
6. *Mitoloji* (Murat Uraz)
7. *Mitoloji* (Cemal Tollu)
8. *Küçük Mitologya Sözlüğü* (Behçet Necatigil)
9. *Mitologya* (E. Hamilton'dan çeviren Ülkü Tamer)
10. *Mitologya* (Behçet Necatigil)
11. *Yunan Mitolojisi* (Nurullah Banman)
12. *Mitologyada Ünlü Kişiler* (Emel Dilman)
13. *Anadolu Mitolojisi* (Cahit Begenç)
14. *Eski Yunan Masalları* (E. F. Buckley'den çeviren: Şükrü Kaya)